PARENTBANK – Ενισχύοντας την κοινωνική ένταξη μονογονέων με χαμηλό εισόδημα

Κωδικός Έργου 2019-1-RO01-KA204-063798

Παραγωγή Πνευματικού Προϊόντος 1:
Πρόγραμμα εκπαίδευσης για επαγγελματίες που βοηθούν γονείς μονογονεϊκών οικογενειών (μονογονείς) στη διδασκαλία δεξιοτήτων ανάγνωσης/γραφής, αριθμητικής, επιχειρηματικών και ψηφιακών δεξιοτήτων

"Η υποστήριξη της Ευρωπαϊκής Επιτροπής στην παραγωγή της παρούσας έκδοσης δεν συνιστά αποδοχή του περιεχομένου, το οποίο αντικατοπτρίζει αποκλειστικά τις απόψεις των συντακτών, και η Επιτροπή δεν μπορεί να αναλάβει την ευθύνη για οποιαδήποτε χρήση των πληροφοριών που περιέχονται σε αυτήν."

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

Εισαγωγή – Σχετικά με τα Μαθήματα.....Error
1. Μάθηση με τη Μέθοδο Project.....Error! Bookmark not defined.
2. Ικανότητα Επικοινωνίας στη Μητρική Γλώσσα.....**11**
3. Μαθηματική Ικανότητα και Βασικές Ικανότητες στις Θετικές Επιστήμες και την Τεχνολογία **19**
4. Ψηφιακή Ικανότητα.....**32**
5. Πρωτοβουλία και Επιχειρηματικότητα **442**
6. Μεταγνωστική Ικανότητα.....**54**
7. Κοινωνική Ικανότητα και Ιδιότητα του Πολίτη.....**66**
Παράδειγμα Καλής Πρακτικής Δουλεύοντας με Μονογονεϊκές Οικογένειες.....**81**
Πηγές.....**82**

Εισαγωγή - Σχετικά με τα Μαθήματα

Το έργο ParentBank –'Enhancing the social inclusion of low income single parents' αποτελεί μία από τις Στρατηγικές Συμπράξεις του Προγράμματος Erasmus + στον τομέα της Εκπαίδευσης Ενηλίκων και χρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή μέσω του A.N.P.C.D.E.F.P. (Εθνικού Φορέα Κοινοτικών Προγραμμάτων στον Τομέα της Εκπαίδευσης και της Επαγγελματικής Κατάρτισης). Το έργο έχει διάρκεια 2 ετών (2019-2021) – Κωδικός Έργου: 2019-1-RO01-KA204-063798.

Αυτή η νέα ευρωπαϊκή πρωτοβουλία φιλοδοξεί να διευκολύνει την ένταξη των μονογονέων χαμηλού εισοδήματος στην αγορά εργασίας μέσω της ενίσχυσης της πρόσβασής τους σε υπηρεσίες παιδικής φροντίδας και λοιπές υπηρεσίες, των οποίων το κόστος ενδεχομένως αδυνατούν να επωμιστούν. Αφετηρία της εν λόγω πρωτοβουλίας υπήρξε το γεγονός ότι οι μονογονεϊκές οικογένειες διατρέχουν μεγαλύτερο κίνδυνο φτώχειας και κοινωνικού αποκλεισμού. Οι γυναίκες είναι η ομάδα που πλήττεται περισσότερο, διότι τα μονογονεϊκά νοικοκυριά στις χώρες της ΕΕ απαρτίζονται από γυναίκες σε ποσοστό περίπου 85%. Πιο συγκεκριμένα, οι νεότερες σε ηλικία μητέρες και οι γυναίκες με μικρά παιδιά είναι η λιγότερο απασχολούμενη ομάδα γονέων, ενώ όσο χαμηλότερο είναι το επίπεδο εκπαίδευσης της μητέρας, τόσο πιο πιθανό είναι να ζει σε συνθήκες φτώχειας.

Απαιτούνται δραστικά μέτρα για να βοηθήσουμε τις μονογονεϊκές οικογένειες να ανταποκριθούν με επιτυχία στις ανάγκες και τις καθημερινές προκλήσεις που αντιμετωπίζουν. Στο πλαίσιο της υλοποίησης του έργου ParentBank θα αναπτυχθούν δύο προγράμματα εκπαίδευσης. Το πρώτο θα αποσκοπεί στη βελτίωση των δεξιοτήτων των γονέων τέτοιων οικογενειών με χαμηλή ειδίκευση. Το δεύτερο θα έχει ως στόχο να αναβαθμίσει τις ικανότητες των επαγγελματιών στην προσπάθειά τους να ενθαρρύνουν την απασχολησιμότητα, την κοινωνικοεκπαιδευτική και προσωπική ανάπτυξη των γονέων αυτών. Παράλληλα, θα σχεδιαστεί μία διαδικτυακή τράπεζα χρόνου, η οποία θα διευκολύνει την ανταλλαγή υπηρεσιών που δεν μπορούν να καλύψουν οι ίδιοι/ες το κόστος τους (π.χ. υπηρεσίες παιδικής φροντίδας). Αυτό θα τους επιτρέψει να βρουν δουλειά, να παρακολουθήσουν επιμορφωτικά σεμινάρια και κατά συνέπεια, να βελτιώσουν το βιοτικό τους επίπεδο.

Το έργο ParentBank υλοποιείται στην Ελλάδα, τη Ρουμανία, τη Λιθουανία, την Ισπανία, τη Βουλγαρία και την Κροατία από τους ακόλουθους οργανισμούς:

Asociatia Habilitas CRFP (συντονιστής, Ρουμανία),
ΚΜΟΠ – Κέντρο Κοινωνικής Δράσης και Καινοτομίας (Ελλάδα),

SIF (Λιθουανία), Asociación Caminos (Ισπανία),
Parents' Association Step by Step (Κροατία),
Know and Can Association (Βουλγαρία).

Το παρόν πρόγραμμα αποσκοπεί στην ανάπτυξη και την πιλοτική δοκιμή ενός προγράμματος εκπαίδευσης για επαγγελματίες που βοηθούν μονογονείς με χαμηλή ειδίκευση/χαμηλά προσόντα στη διδασκαλία δεξιοτήτων ανάγνωσης/γραφής, αριθμητικής, επιχειρηματικών και ψηφιακών δεξιοτήτων. Το εν λόγω πρόγραμμα θα δώσει τη δυνατότητα στους επαγγελματίες αφενός να παρέχουν εκπαίδευση και στήριξη, προσαρμοσμένα στις ανάγκες των μονογονεϊκών οικογενειών και αφετέρου να ενθαρρύνουν την απασχολησιμότητα καθώς και την κοινωνικοεκπαιδευτική και προσωπική τους ανάπτυξη των γονέων (που με τη σειρά τους θα προωθήσουν την κοινωνική τους ένταξη).

1. Μάθηση με τη Μέθοδο Project

Μετά την ολοκλήρωση αυτού του κεφαλαίου, θα είστε σε θέση:
Α. Να αντιλαμβάνεστε καλύτερα τη μέθοδο Project,
Β. Να αναπτύσσετε δραστηριότητες με τη χρήση της μεθόδου Project,
Γ. Να αναγνωρίζετε την αξία και να κατανοείτε τις αρχές που διέπουν τη μέθοδο Project.

Ο Thomas Markham (2011) περιγράφει τη μέθοδο Project ως εξής: «Η μέθοδος Project συνδυάζει τη μάθηση με την πράξη. Οι συμμετέχοντες μαθαίνουν γνώσεις και στοιχεία του βασικού προγράμματος σπουδών, αλλά εφαρμόζουν επίσης ό,τι γνωρίζουν για να λύσουν αυθεντικά προβλήματα και να παραγάγουν αποτελέσματα με νόημα. Όσοι συμμετέχουν στη μέθοδο Project εκμεταλλεύονται τα ψηφιακά εργαλεία για την παραγωγή υψηλής ποιότητας, συνεργατικών προϊόντων.
Η μέθοδος Project θέτει εκ νέου στο επίκεντρο της εκπαίδευσης τον μαθητή και όχι το πρόγραμμα σπουδών-μία μετατόπιση που επιβάλλεται από τον παγκοσμιοποιημένο κόσμο, ο οποίος ανταμείβει άυλα στοιχεία, όπως το κίνητρο, το πάθος, η δημιουργικότητα, η ενσυναίσθηση και η ψυχική ανθεκτικότητα. Αυτά δεν μπορούν να διδαχθούν μέσα από ένα βιβλίο, αλλά πρέπει να ενεργοποιηθούν μέσω της εμπειρίας.»

Η μέθοδος Project είναι ένα μοντέλο μάθησης στο οποίο τα άτομα που εμπλέκονται αναπτύσσουν τη λύση που προτείνουν σε ένα πραγματικό πρόβλημα. Οι συμμετέχοντες/ουσες αναπτύσσουν δεξιότητες με εξάσκηση για μεγάλο χρονικό διάστημα, ούτως ώστε να είναι σε θέση να αναστοχαστούν και να ανταποκριθούν σε πολύπλοκες καταστάσεις, ερωτήματα και προβλήματα.

1. Η μέθοδος Project δίνει τη δυνατότητα στους/στις συμμετέχοντες να χρησιμοποιούν την τεχνολογία.
Η προσέγγιση αυτή ενθαρρύνει τους/τις εκπαιδευόμενους/ες να κάνουν σχεδόν τακτική χρήση της τεχνολογίας και των εφαρμογών. Εξάλλου είναι εξοικειωμένοι/ες με ένα ευρύ φάσμα εργαλείων τεχνολογίας και εκτιμούν την αξία τους. Τα εργαλεία και οι τεχνολογίες μπορούν να αποτελέσουν ένα πρώτης τάξεως συμπλήρωμα της μάθησης με τη μέθοδο Project, καθώς με αυτά οι εκπαιδευτικοί και οι εκπαιδευόμενοι/ες θα ανακαλύψουν κατάλληλους πόρους και απαραίτητες γνώσεις, θα παράγουν νέες ιδέες και θα αλληλεπιδρούν με μεγαλύτερη επιτυχία. Μπορούν επίσης να έρθουν σε επαφή με δείγματα πληθυσμών, εμπειρογνώμονες και λοιπούς συνεργάτες στο πλαίσιο της έρευνας που θα διενεργήσουν.

2. **Η μέθοδος Project ευνοεί τη δια βίου μάθηση.**
Λόγω της έντονης παρουσίας της τεχνολογίας στις μέρες μας, τόσο οι εκπαιδευόμενοι/ες όσο και οι εκπαιδευτές/εύτριες μπορούν να αποκομίσουν τα οφέλη της εκτός της αίθουσας διδασκαλίας. Η μέθοδος Project δείχνει επίσης στους/στις εκπαιδευόμενους/ες το πρώτο βήμα για μία δυναμική εμπειρία δια βίου μάθησης.

3. **Η μέθοδος Project φέρνει τους/τις συμμετέχοντες/ουσες πιο κοντά στον κόσμο της πραγματικότητας.**
Η μέθοδος Project δίνει τη δυνατότητα στους/στις συμμετέχοντες/ουσες να επιλύουν προβλήματα και να αντιμετωπίζουν ζητήματα που είναι σημαντικά για τους/τις ίδιους/ες, την τοπική τους κοινότητα και τον κόσμο γενικότερα. Μέσω αυτής της μεθόδου, οι συμμετέχοντες/ουσες μαθαίνουν πώς να αλληλεπιδρούν με ενήλικες και οργανισμούς. Γνωρίζουν από κοντά πραγματικούς χώρους και θέσεις εργασίας, ούτως ώστε να αναπτύξουν ενδιαφέροντα επαγγελματικής σταδιοδρομίας. Ακόμη και οι γονείς και άλλοι/ες φίλοι/ες μπορούν να συμμετέχουν σε ορισμένες ερευνητικές εργασίες.

4. **Η μέθοδος Project συμβάλλει στην ακριβή και διαμορφωτική αξιολόγηση.**
Η διαμορφωτική αξιολόγηση μας δίνει τη δυνατότητα να παρακολουθούμε τακτικά την πρόοδο και την εξέλιξη ενός/μίας εκπαιδευόμενου/ης. Η αυθεντική έρευνα επικεντρώνεται στη βαθιά μάθηση και συνάμα θέτει σύνθετα ερωτήματα.

5. **Η μέθοδος Project βοηθά τους/τις συμμετέχοντες/ουσες να έχουν ενεργητικό ρόλο και να μαθαίνουν σε συστηματική βάση.**
Το γεγονός ότι οι εκπαιδευόμενοι/ες εκτελούν ορισμένες εργασίες με στόχο να βρουν το κλειδί για την αντιμετώπιση ενός προβλήματος τους/τις κάνει να συμμετέχουν περισσότερο στην όλη διαδικασία. Μία ενδιαφέρουσα ερευνητική εργασία μπορεί να διεγείρει το μυαλό και συγχρόνως να «μιλήσει» στην καρδιά τους. Είναι μία μαθησιακή εμπειρία με προεκτάσεις στον πραγματικό κόσμο.

6. **Η μέθοδος Project συμβάλλει στην ενίσχυση της εκπαίδευσης, της επαγγελματικής σταδιοδρομίας και των δεξιοτήτων ζωής.**

Η επιτυχία στη ζωή απαιτεί κάτι περισσότερο από γνώσεις και δεξιότητες. Οι συμμετέχοντες/ουσες μαθαίνουν να αναλαμβάνουν δράση, να λογοδοτούν και να αναπτύσσουν μία ενδεδειγμένη στάση στο πλαίσιο της μεθόδου Project. Παράλληλα μαθαίνουν να δημιουργούν εμπιστοσύνη, να επιλύουν προβλήματα, να εργάζονται ως ομάδα και να ανταλλάσσουν ιδέες.

7. **Η μέθοδος Project ενθαρρύνει τη φαντασία και τη δημιουργικότητα.**

Όταν καλείστε να αντιμετωπίσετε ένα πρόβλημα, θα πρέπει να είστε ευρηματικοί και να έχετε πρωτότυπες ιδέες. Επειδή μέσω της μεθόδου Project επιχειρείται η επίλυση προβλημάτων παγκόσμιας κλάσης, είναι σημαντικό να σκέφτεστε «έξω από το κουτί». Δεδομένου ότι δεν υπάρχουν σαφείς κανόνες, η γραφιστική, το σχέδιο και ο σχεδιασμός στο πλαίσιο αυτής της μεθόδου θεωρούνται ως ιδιαιτέρως απαραίτητα στοιχεία. Η μάθηση με τη μέθοδο Project αποτελεί μια εκπαιδευτική μέθοδο στην οποία οι συμμετέχοντες αποκτούν ικανότητες και εμπειρία μέσω της μεγάλης χρονικά ενασχόλησής τους με την αναγνώριση και την αντίδρασή τους σε κάποιο ρεαλιστικό και πολύπλοκο ζήτημα ή μια πρόκληση.

Οι μαθησιακοί στόχοι υψηλού επιπέδου της μεθόδου Project είναι οι εξής:

- Η διδασκαλία γνώσεων και δεξιοτήτων σε ακαδημαϊκό επίπεδο και η απόκτηση βαθύτερης κατανόησης.
- Η καλλιέργεια δεξιοτήτων επιτυχίας, όπως η κριτική σκέψη, η επίλυση προβλημάτων, η συνεργασία, η επικοινωνία και η δημιουργικότητα στον 21ο αιώνα.
- Μπορούν να επιτευχθούν μέσω: (α) της καθοδήγησης των εκπαιδευόμενων να προσδιορίσουν ένα πραγματικό (τοπικό έως και παγκόσμιο) πρόβλημα πραγματοποιώντας την απαραίτητη ανάλυση, (β) της δημιουργίας της λύσης χρησιμοποιώντας τεκμήρια για την υποστήριξη του ισχυρισμού και (γ) της παρουσίασης της λύσης με τη βοήθεια μίας ψηφιακής προσέγγισης που θα βασίζεται στη συλλογή σχετικών πηγών από τον 21ο αιώνα.

PBL is the continuous process of simultaneous learning of various subjects.

Η μέθοδος Project προωθεί μακροπρόθεσμες, διαθεματικές και μαθητοκεντρικές μαθησιακές πρακτικές. Αντιθέτως με την κλασική εκπαιδευτική διαδικασία που ακολουθείται από τους δασκάλους, οι μαθητές καλούνται επίσης να σχεδιάσουν τη δική τους έρευνα και να ελέγξουν τον χρόνο που έχουν στη διάθεσή τους μέσα σε μία τάξη που εφαρμόζει τη μέθοδο Project. Η ανάθεση μίας ερευνητικής εργασίας διαφέρει από τη συμβατική έρευνα, καθώς δίνει έμφαση στη συνεργατική ή ατομική κατασκευή αντικειμένων από τους εκπαιδευόμενους/ες, ώστε να εφαρμόσουν στην πράξη αυτό που έμαθαν σε θεωρητικό επίπεδο.

Η μέθοδος Project συχνά παρέχει στους/στις εκπαιδευόμενους/ες την ευκαιρία να διερευνήσουν ζητήματα και προβλήματα με εφαρμογές στον πραγματικό κόσμο, αυξάνοντας με αυτό τον τρόπο την πιθανότητα να διατηρήσουν μακροπρόθεσμα σχετικές δεξιότητες και έννοιες. Οι εκπαιδευόμενοι/ες δείχνουν αυτά που γνωρίζουν στην τάξη, όταν συμμετέχουν στο μάθημα, επικοινωνούν μεταξύ τους και αξιολογούν ο/η ένας/μία τον/την άλλο/η αλλά και τον εαυτό τους. Δεν καταλήγουν απλώς να δίνουν εξετάσεις ή να αποφέρουν αποτελέσματα για την ανάδειξη των γνώσεων τους.

Η βασική έννοια της μάθησης με τη μέθοδο Project είναι να προσελκύσει το ενδιαφέρον των συμμετεχόντων/ουσών σε πραγματικά προβλήματα και να διεγείρει τη σκέψη σε βάθος, ενώ παράλληλα οι συμμετέχοντες/ουσες αποκτούν και ενσωματώνουν νέες δεξιότητες σε ένα περιβάλλον επίλυσης προβλημάτων. Ο εκπαιδευτής/εύτρια διαδραματίζει τον ρόλο του/της συντονιστή/ίστριας, δηλαδή: (α) συνεργάζεται με τους/τις συμμετέχοντες/ουσες στη διατύπωση σχετικών ερωτημάτων, (β) τους/τις βοηθά στη διάρθρωση ερευνητικών εργασιών, (γ) τους/τις καθοδηγεί σε θέματα διαχείρισης πληροφοριών και ανάπτυξης κοινωνικών δεξιοτήτων και (δ)

αξιολογεί αναλυτικά όλα όσα έχουν αποκομίσει οι συμμετέχοντες/ουσες από την εμπειρία. Οι επιχειρήσεις συνήθως θέτουν ένα ζήτημα προς επίλυση, όπως:
Ποιος είναι ο καλύτερος τρόπος για τη μείωση της ρύπανσης σε παγκόσμιο επίπεδο; ή ένα φαινόμενο προς διερεύνηση: Ποιες είναι οι αιτίες που προκαλούν τη βροχή; Η μάθηση με τη μέθοδο Project αντικαθιστά άλλα συμβατικά μοντέλα διδασκαλίας, όπως π.χ. μαθήματα, ασκήσεις από το τετράδιο εργασιών και επανάληψη, ως προτιμώμενη μορφή παράδοσης των πρωτευόντων διδακτικών αντικειμένων του σχολείου.
Είναι ένα εκπαιδευτικό πλαίσιο που ενθαρρύνει τους/τις εκπαιδευτικούς να προωθήσουν μία βαθύτερη κατανόηση μέσω της κατάλληλης ανάλυσης αντί να παρουσιάσουν απλώς ακριβή γεγονότα.

Προβλήματα στην Δυναμική της Ομάδας

Η μέθοδος Project είναι ένα εξαιρετικό πλαίσιο μάθησης που ενθαρρύνει τους/τις εκπαιδευόμενους/ες να εξασκούνται στην ομαδική εργασία. Όταν εφαρμόζεται σωστά, η ομαδική εργασία κατευθύνει τα μέλη της ομάδας να βοηθήσουν το ένα το άλλο για να κατανοήσουν το υλικό και να συζητήσουν τις προκλήσεις που δημιουργούν βαθιά επίγνωση των βασικών εννοιών. Πότε παρουσιάζονται προβλήματα;

- Τα προβλήματα προκύπτουν, όταν ένα μεγάλο μέρος της έρευνας διενεργείται από άλλους/ες συμμετέχοντες/ουσες.
- Μερικές φορές, προκύπτουν όταν ένας/μία ή περισσότεροι/ες συμμετέχοντες/ουσες δεν κάνουν σωστά τη δουλειά που τους έχει ανατεθεί.
- Πολλές φορές, προκύπτουν όταν ένα ή δύο μέλη της ομάδας δεν θέλει/ουν κανένα άλλο άτομο στην ομάδα, από φόβο μήπως οι ενδεχομένως κατώτερες ικανότητές του επηρεάσουν την βαθμολογική του/τους κατάταξη.

Ποια είναι η λύση;

- Μετατρέψτε όλες τις εργασίες που βαθμολογούνται σε ατομικές εργασίες – μην βαθμολογείτε τις ομαδικές εργασίες.
- Η κατάργηση της βαθμολόγησης θα βοηθήσει τους/τις συμμετέχοντες/ουσες να επικεντρωθούν στην έρευνα, χωρίς να ανησυχούν ότι οι ενέργειες των ομοτίμων τους ενδέχεται να επηρεάσουν την ατομική τους βαθμολογία, και θα αυξήσει τον αριθμό των συμμετεχόντων/ουσών στις ομαδικές εργασίες.
- Οι ομάδες συνεργάζονται για τη συλλογή δεδομένων και την ολοκλήρωση των εργασιών με σκοπό την οικοδόμηση αμοιβαίας κατανόησης.
- Οι συμμετέχοντες/ουσες βασίζονται στα αποτελέσματα της ομαδικής συνεργασίας και διενεργούν ατομικές αξιολογήσεις.
- Οι συμμετέχοντες/ουσες καλούνται στο τέλος να επιδείξουν τι έχουν κατανοήσει επί του θέματος και τι δεν γνωρίζουν.

Χαμηλή συμμετοχή των εκπαιδευόμενων

Η έλλειψη εμπλοκής των εκπαιδευόμενων σε μία ερευνητική εργασία μπορεί να προκύψει, όταν έχει συμβατικό χαρακτήρα. Τα στυλ και οι χρήσεις των στοιχείων που έχουν ανατεθεί είναι σημαντικές ενδείξεις. Μία καλή ιδέα είναι τα στοιχεία που παρουσιάζονται στην τάξη ή «ανεβαίνουν» στην ηλεκτρονική τάξη μίας πανεπιστημιακής σχολής. Τα κεφάλαια της Μεθόδου Project μπορεί να είναι ακόμα πιο σημαντικά για τους/τις εκπαιδευόμενους/ες, όταν προσπαθούν να δώσουν απαντήσεις και στοιχεία σε ένα άτομο, μία ομάδα ή έναν οργανισμό που πρόκειται να αξιολογήσει την τελική ερευνητική εργασία.

Εμπλοκή των εκπαιδευόμενων μέσω της Μεθόδου Project

- Ζητήστε από τους/τις εκπαιδευόμενους/ες να σας κοιτούν στα μάτια.
- Ζητήστε από τους/τις εκπαιδευόμενους/ες να εργαστούν δημόσια.
- Καλέστε ένα άτομο για να πει στους/στις εκπαιδευόμενους/ες πόσο σημαντική θα είναι η αναζήτησή τους για εναλλακτικές λύσεις ή ιδέες για τους/τις ίδιους/ες ή για την ομάδα.
- Οργανώστε δια ζώσης ή ψηφιακές συναντήσεις με τους/τις εκπαιδευόμενους/ες για να εκφράσετε τον ισχυρό αντίκτυπο που θα μπορούσε να έχει η εργασία τους.
- Για τον λόγο αυτό, μπορείτε να καλέσετε ειδικούς ή άτομα που πλήττονται από ένα πρόβλημα που συζητούν οι εκπαιδευόμενοι/ες ή να προγραμματίσετε βιντεοκλήσεις.
- Καθοδηγήστε τους/τις εκπαιδευόμενους/ες ώστε να εργάζονται σκληρά στο πεδίο της μελέτης, προκειμένου να συνδέουν με αυθεντικό τρόπο τις στρατηγικές τους.
- Εάν κρίνεται σκόπιμο, καλέστε εκ νέου τους προαναφερθέντες ειδικούς για να ακούσουν τις εκθέσεις προόδου των εκπαιδευόμενων και να τις σχολιάσουν με εποικοδομητικό τρόπο – αυτοπροσώπως ή μέσω βιντεοσυσκέψεων – και, στη συνέχεια, ζητήστε από τους/τις εκπαιδευόμενους/ες να κλείσουν την ερευνητική εργασία με μία ομιλία ή έκθεση που θα απευθύνεται στο ευρύ κοινό.

Οι εκπαιδευόμενοι/ες δεν καταφεύγουν συχνά στην ενεργό μάθηση

Οι περισσότεροι/ες μαθητές/ήτριες νιώθουν ότι είναι παθητικοί δέκτες στην εκπαιδευτική διαδικασία και αρκετές εκπαιδευτικές αλληλεπιδράσεις τους οδηγούν σε αυτή την επιλογή. Οι εκπαιδευτές/εύτριες που επιθυμούν να δημιουργήσουν επιτυχημένα περιβάλλοντα μάθησης με τη μέθοδο Project θα πρέπει πρώτα να κατευθύνουν τους/τις εκπαιδευόμενους/ες, ούτως ώστε να αναλάβουν αυτή την πρωτοβουλία.

Κάθε άτομο έχει τον έλεγχο της μάθησής του καθώς λαμβάνει αποφάσεις σχετικά με το τι γνωρίζει και πώς το γνωρίζει. Η παροχή επιλογών είναι ένα σημείο εκκίνησης και όχι το όριο. Ο/Η εκπαιδευτής/εύτρια σχεδιάζει τις επιλογές. Όταν οι εκπαιδευόμενοι/ες κάνουν τις δικές τους επιλογές στο πλαίσιο της Μεθόδου Project, ενδέχεται να έχουν μεγαλύτερο ενδιαφέρον να εκφραστούν με ειλικρίνεια.

Οφέλη της Εκπαίδευσης με τη Μέθοδο Project

Πολύ συχνά, η συμβατική μάθηση δεν κινείται πέρα από την αυστηρά ακαδημαϊκή σφαίρα. Η εμπειρία των έργων δεσμεύει τους μαθητές με την πραγματική ζωή. Η μέθοδος αυτή εκπαιδεύει

τους μαθητές να αναλαμβάνουν και να αντιμετωπίζουν τις προκλήσεις του πραγματικού κόσμου, αντικατοπτρίζοντας τις καθημερινές δραστηριότητες των ειδικών.
Αντί για βραχυπρόθεσμες στρατηγικές απομνημόνευσης, η μάθηση με τη μέθοδο Project παρέχει στους/στις εκπαιδευόμενους/ες την ευκαιρία να ασχοληθούν σε βάθος με το περιεχόμενο-στόχο εστιάζοντας στη μακροπρόθεσμη διατήρησή του. Η μέθοδος Project βελτιώνει επίσης τη στάση των εκπαιδευόμενων απέναντι στην εκπαίδευση, χάρη στην ιδιότητά της να διατηρεί αμείωτο το ενδιαφέρον τους. Η δομή της μεθόδου αυτής προσφέρεται για τη δημιουργία εγγενών κινήτρων, διότι επικεντρώνεται στη μάθηση των εκπαιδευόμενων σχετικά με ένα ουσιαστικό κεντρικό ερώτημα ή πρόβλημα και ένα ουσιαστικό αποτέλεσμα.
Εν κατακλείδι, η μάθηση με τη μέθοδο Project επικεντρώνεται στη διδασκαλία μέσω της εμπλοκής των εκπαιδευόμενων στο κομμάτι της έρευνας.

Σε αυτό το πλαίσιο, οι εκπαιδευόμενοι/ες καλούνται να προτείνουν λύσεις σε σημαντικές προκλήσεις με τους ακόλουθους τρόπους:

- θέτοντας και αναπτύσσοντας ερωτήματα,
- συζητώντας ιδέες,
- κάνοντας υποθέσεις,
- αναπτύσσοντας σχέδια ή/και πειράματα,
- συλλέγοντας και αναλύοντας δεδομένα,
- λαμβάνοντας αποφάσεις,
- μεταδίδοντας τις ιδέες και τα ευρήματά τους σε άλλους,
- υποβάλλοντας νέα ερωτήματα, και
- δημιουργώντας π.χ. ένα μοντέλο, ένα κείμενο, ένα βίντεο ή μία προσομοίωση στον υπολογιστή).

Πρακτική Άσκηση

<u>Δημιουργήστε μία Τράπεζα Χρόνου</u>

Στόχος: Να δημιουργήσουν οι συμμετέχοντες/ουσες μία Τράπεζα Χρόνου για Μονογονείς ως κοινωνική επιχείρηση.

Διάρκεια: 4-6 ώρες

Υλικοτεχνικός εξοπλισμός: Υλικά γενικής εκπαίδευσης, ευρύχωρη αίθουσα, κινητά τηλέφωνα ή laptops και σύνδεση στο Internet.

Εισαγωγή: Η ιδέα της ερευνητικής μας εργασίας είναι να δημιουργήσουμε μία Τράπεζα Χρόνου για Μονογονείς ως μία μορφή κοινωνικής επιχείρησης. Η εν λόγω Τράπεζα θέτει διάφορες προκλήσεις και ελπίζουμε ότι μαζί, σε αυτή την εκπαίδευση, θα συμβάλουμε στην άμβλυνσή τους με ποικίλες

καινοτόμες ιδέες.

Βήμα 1ο – Εντοπίστε το Πρόβλημα.
Το πρόβλημα είναι η έλλειψη χρόνου των μονογονέων και η ανάγκη υποστήριξής τους. Επίσης, μπορείτε να μιλήσετε για διάφορες προκλήσεις που μπορεί να προκύψουν κατά τη διάρκεια της εφαρμογής του μοντέλου. Μπορείτε να σκεφτείτε εθνικά, περιφερειακά, τοπικά και προσωπικά προβλήματα/δυσκολίες που αντιμετωπίζουν οι μονογονεϊκές οικογένειες στις μέρες μας.

Βήμα 2ο – Ερευνήστε και Προσδιορίστε το Πρόβλημα.
Εάν το θέμα έχει γίνει αποδεκτό από τα μέλη της ομάδας, ίσως χρειαστεί να κάνουν κάποιες επιμέρους εργασίες, π.χ. οποιαδήποτε συμβατική ανάλυση και συλλογή δεδομένων. Βέβαια, σε επίπεδο τοπικής κοινότητας, θα πρέπει επίσης να κάνετε συλλογή δεδομένων-έρευνες, συνεντεύξεις κλπ. Οι εργασίες αυτές θα συμβάλουν στον εντοπισμό του προβλήματος και θα αποδείξουν ότι πρέπει να αντιμετωπιστεί.
Ενδεικτικά παραδείγματα ερωτήσεων που πρέπει να απαντηθούν είναι τα εξής: Ποιες είναι οι πραγματικές ανάγκες των μονογονέων; Πώς θα μπορούσαν να καλυφθούν; Πόσοι μονογονείς υπάρχουν στη(ν) χώρα/πόλη σας; Πόσοι επαγγελματίες συνεργάζονται μαζί τους; Πόσες επαγγελματικές υπηρεσίες υπάρχουν για αυτή την κατηγορία γονέων;

Βήμα 3ο – Μάθετε πώς μπορείτε να σχεδιάσετε μία Τράπεζα Χρόνου για Μονογονεϊκές Οικογένειες και να την κάνετε να λειτουργήσει.
Θα πρέπει να καταρτιστεί ένα Σχέδιο Δράσης από τους/τις συμμετέχοντες/ουσες.
Κάθε ομάδα θα πρέπει να ερευνήσει και να βρει διαφορετικά μοντέλα τραπεζών χρόνου. Από αυτά, κάθε ομάδα θα πρέπει να επιλέξει ένα μοντέλο και να το προσαρμόσει σε μία τράπεζα χρόνου για μονογονείς. Σε αυτή τη φάση, θα δοθεί έμφαση στον περιορισμό των κινδύνων και στη συγκέντρωση των γονέων.

Βήμα 4ο – Μάθετε πώς μπορείτε να μετατρέψετε την Τράπεζα Χρόνου σε Κοινωνική Επιχείρηση – σχέδιο δράσης.
Μήπως χρειάζονται κάποιες άλλες προτάσεις για τη μετατροπή αυτής της ιδέας σε επιχειρηματικό σχέδιο; Θα εγγυώνται οι εν λόγω προτάσεις το τελικό αποτέλεσμα; Ποιο είναι το επιχειρηματικό σχέδιο; Ποια είναι τα απαραίτητα βήματα που πρέπει να γίνουν; Ποιος άτομο θα αναλάβει τη διαχείριση;

Βήμα 5ο – Πραγματοποιήστε την Παρουσίαση.
Μέχρι το τέλος της εκπαίδευσης, κάθε ομάδα: (α) θα έχει παρουσιάσει το μοντέλο της τράπεζας χρόνου που επέλεξε, (β) θα έχει αιτιολογήσει γιατί είναι η καλύτερη ιδέα από όλες τις υπόλοιπες, (γ) θα έχει απαντήσει στις ερωτήσεις που θα υποβάλουν οι άλλες ομάδες και (δ) θα έχει παρουσιάσει το σχέδιο δράσης της.

Εργαλεία Αξιολόγησης και Παρακολούθησης

Ακολουθήστε τα παρακάτω βήματα για να αξιολογήσετε τη Μάθηση με τη Μέθοδο Project και να προβείτε στην αποτελεσματική αξιολόγηση του εαυτού σας:
• Κάντε παρατηρήσεις, σε ομαδικό και ατομικό επίπεδο.
• Γνωρίστε τις σκέψεις και τις αντιλήψεις των εκπαιδευόμενων.
• Συζητήστε για το τι πήγε καλά.
• Συζητήστε για το τι πρέπει να αλλάξει.
• Ανταλλάξτε ιδέες που εγείρουν νέα ερωτήματα και οδηγούν σε νέες ερευνητικές εργασίες.
Αξιοποιήστε διαδικτυακά εργαλεία όπως τα ακόλουθα:

- Mindmeister
- Glogster
- Myhistro
- Pixton
- Reeldirector
- Animoto
- VoiceThread
- FotoBabble
- Audioboo
- Capzels
- Dipity
- Popplet

2. Ικανότητα Επικοινωνίας στην Μητρική Γλώσσα

Σε αυτήν την ενότητα, οι ασκούμενοι θα αποκτήσουν ένα σύνολο δεξιοτήτων και μεθόδων για την ενθάρρυνση γονέων μονογονεϊκών οικογενειών στον τομέα της επικοινωνίας στη μητρική τους γλώσσα. Η επικοινωνία στην πρώτη και βασική γλώσσα που χρησιμοποιεί ένας άνθρωπος είναι το πρώτο βήμα για την ανάπτυξη κάθε είδους σχέσης ή/και εγχειρήματος και για τον λόγο αυτό, η εν λόγω ικανότητα θα πρέπει να αναπτυχθεί πρώτα.
Η επικοινωνία στη μητρική γλώσσα είναι η ικανότητα: Να εκφράζεις και να ερμηνεύεις έννοιες, σκέψεις, συναισθήματα, γεγονότα και απόψεις τόσο προφορικά όσο και γραπτά (π.χ. κατανόηση και παραγωγή προφορικού λόγου, κατανόηση και παραγωγή γραπτού λόγου). Να αλληλεπιδράς γλωσσικά με κατάλληλο και δημιουργικό τρόπο σε ένα πλήρες φάσμα κοινωνικών και πολιτιστικών πλαισίων (π.χ. στην εκπαίδευση και την κατάρτιση, στην εργασία, στο σπίτι και στον ελεύθερο

χρόνο). Κάθε άνθρωπος θα πρέπει να διαθέτει δεξιότητες για να επικοινωνεί τόσο προφορικά όσο και γραπτά σε ποικίλες επικοινωνιακές περιστάσεις, να παρακολουθεί και να προσαρμόζει τον τρόπο επικοινωνίας του στις απαιτήσεις της εκάστοτε περίστασης. Η ικανότητα αυτή περιλαμβάνει επιπλέον τις εξής επιμέρους ικανότητες του ανθρώπου:

- να διακρίνει και να χρησιμοποιεί διάφορα είδη κειμένων,
- να αναζητά, να συλλέγει και να επεξεργάζεται πληροφορίες,
- να χρησιμοποιεί βοηθήματα και
- να διατυπώνει και να εκφράζει γραπτά και προφορικά επιχειρήματα με πειστικό τρόπο, ανάλογα με το επικοινωνιακό πλαίσιο.

Μία θετική στάση απέναντι στην επικοινωνία στη μητρική γλώσσα περιλαμβάνει:

- Διάθεση για κριτικό και εποικοδομητικό διάλογο.
- Εκτίμηση ζητημάτων αισθητικής και προθυμία να ασχοληθούμε με αυτά.
- Ενδιαφέρον για αλληλεπίδραση με τους άλλους.

Αυτό συνεπάγεται επίγνωση του αντικτύπου της γλώσσας στους άλλους και ανάγκη κατανόησης και χρήσης της γλώσσας με θετικό και κοινωνικά υπεύθυνο τρόπο (http://keyconet.eun.org).

Μετά την ολοκλήρωση αυτού του κεφαλαίου, θα είστε σε θέση:

Α. Να γνωρίζετε κατευθυντήριες οδηγίες και συμβουλές για το πώς να εργαστείτε με τους γονείς για να βελτιώσετε τις δεξιότητες επικοινωνίας τους,
Β. Να κατανοείτε τις βασικές ικανότητες εστιάζοντας στην επικοινωνία στη μητρική γλώσσα, καθώς και στον τρόπο συνεργασίας με τους γονείς και την αμοιβαία επιρροή που μπορεί να ασκήσει ο ένας στον άλλο.

Στην καθημερινότητα, υπάρχουν πολλοί και διαφορετικοί άνθρωποι με τους οποίους καλούμαστε να επικοινωνήσουμε, π.χ. οικογένεια, φίλοι, γείτονες, συνάδελφοι, κλπ. Γι’ αυτό, είναι σημαντικό να είμαστε σε θέση να επικοινωνούμε σε ένα ικανοποιητικό επίπεδο. Η ανταλλαγή ή μεταβίβαση πληροφοριών, ιδεών ή σκέψεων από άτομο/α προς άλλο άτομο ή ομάδα ατόμων ονομάζεται επικοινωνία. Σκοπός της επικοινωνίας είναι η κατανόηση της πληροφορίας. Ό,τι και αν θέλει να πει ένα άτομο σε ένα άλλο θα πρέπει να γίνεται κατανοητό με σαφήνεια, ειδάλλως ο σκοπός της επικοινωνίας αυτός καθαυτός χάνεται.
Η επικοινωνία σε έναν οργανισμό διευκολύνει τη ροή των πληροφοριών και την κατανόηση μεταξύ διαφορετικών ανθρώπων και τμημάτων με τη βοήθεια ποικίλων μέσων που χρησιμοποιούν όλα τα κανάλια και τα δίκτυα. Η εν λόγω ροή πληροφοριών είναι ζωτικής σημασίας για τη διαχειριστική αποτελεσματικότητα και τη λήψη αποφάσεων γενικότερα. Επομένως, η επικοινωνία βοηθά τους

ανθρώπους να κατανοήσουν καλύτερα ο ένας τον άλλο αίροντας το ενδεχόμενο παρανόησης και δημιουργώντας πρόσφορο έδαφος για σαφήνεια σκέψεων και έκφρασης. Η επικοινωνία ακόμη εκπαιδεύει τους ανθρώπους, ενώ μπορεί να λάβει διάφορες μορφές όπως: Γραπτή ή προφορική/επίσημη ή ανεπίσημη/ανοδική ή καθοδική/οριζόντια ή διαγώνια/διαπροσωπική ή ενδοπροσωπική/διατμηματική ή ενδοεπιχειρησιακή. Η επικοινωνία ενώνει τους ανθρώπους, τους φέρνει πιο κοντά μεταξύ τους. Ζούμε στην κοινωνία της πληροφορίας, όπου η επικοινωνία καθορίζει πόσο γρήγορα μαθαίνουμε. Η συνεργασία και η σύμπραξη ενισχύουν τον τρόπο με τον οποίο εργαζόμαστε ως ομάδα και όταν αναπτύσσονται άψογα, μπορούν να καθορίσουν το ανταγωνιστικό μας πλεονέκτημα. Σε ανθρώπινο επίπεδο, οι κοινωνικοί μας πόροι διαδραματίζουν μείζονα ρόλο στην προσωπική ευτυχία και ευημερία τόσο στις κοινωνικές περιστάσεις όσο και στον χώρο εργασίας.

Σε αυτό το σημείο θα επικεντρωθούμε σε μια επικοινωνιακή άσκηση με συμβουλές για τους τρόπους ανάπτυξης των ικανοτήτων επαγγελματιών, για χρήση με μονογονεϊκές οικογένειες. Η επικοινωνία γίνεται αντιληπτή ως μια αθεμελίωτη ικανότητα καθότι η ποσοτικοποίησή της είναι ιδιαίτερα δύσκολη. Μπορούν να αναπτυχθούν ασκήσεις «ένας προς έναν» που πάντοτε θα έχουν ως κοινό στόχο την ανάπτυξη διαπροσωπικών ικανοτήτων και της δυνατότητας να συμπάσχει κανείς.

Η θετική ψυχολογία τονίζει τη σημασία της επικοινωνίας ως εξής: «Η επικοινωνία δεν είναι απλώς και μόνο η ομιλία-αν και η ομιλία αποτελεί θεμελιώδες μέρος της ανάπτυξης σχέσεων και της μεταφοράς γνώσης. Για να καταλάβουμε πραγματικά πόσο μεγάλο αντίκτυπο έχει, μπορούμε να αναφερθούμε σε ορισμένες σχετικές θεωρίες. Παραδόξως, κάνοντας ένα βήμα πίσω για να εξετάσουμε κάποια από αυτές τις θεωρίες μπορεί μερικές φορές να είναι εξίσου χρήσιμο, αν όχι περισσότερο, από το «να συνεχίσουμε τη δουλειά μας». (https://positivepsychology.com)

Συμβουλές για τη Δημιουργία ενός Υποστηρικτικού Περιβάλλοντος Μάθησης

Αν θέλουμε να μεγιστοποιήσουμε την πρόοδό μας, χρειάζεται να δημιουργήσουμε ένα βέλτιστο περιβάλλον μάθησης, που σημαίνει ότι: First, we need to create an optimal learning environment if we want to maximize our improvement; in this sense: (1) Οι δεξιότητες επικοινωνίας πρέπει να προτυποποιηθούν και να εξασκηθούν, όχι απλώς να διδάσκονται – κάνοντας μνεία στη βιωματική μάθηση, η οποία συχνά δίνει έμφαση στη μάθηση της συναισθηματικής νοημοσύνης (SEL). (Haertel et al., 2005; Kolb, 2014); (2) Μαθαίνονται καλύτερα και ασκούνται σε ασφαλή, υποστηρικτικά περιβάλλοντα, τα οποία σύμφωνα με μελέτες έχουν καίρια σημασία για τη μαθησιακή συμπεριφορά. (Edmonson et al., 2004); They are best learned and practiced in safe, supportive environments, which studies show are central to learning behaviour (Edmonson et al., 2004); (3) Η εποικοδομητική ανατροφοδότηση των επιδόσεων είναι χρήσιμη, αλλά «μόνο όταν έχουν εξαντληθεί όλα τα θετικά σχόλια» (Maguire & Pitcheathly, 2002: 699).

Η ανατροφοδότηση από ομοτίμους είναι επίσης ένας χρήσιμος πόρος εργασίας όσον αφορά την επαγγελματική δέσμευση. Ως μορφή κοινωνικής στήριξης, μπορεί να συμβάλει στην τόνωση της θέλησης για μάθηση και στην ώθηση για προσωπική ανάπτυξη (που περιλαμβάνει δεξιότητες επικοινωνίας). (Bakker & Demerouti, 2007; Bakker et al., 2008).
Μπορούμε επίσης να μελετήσουμε την σχετική βιβλιογραφία για περαιτέρω ανάπτυξη αυτών που προσδιορίσαμε νωρίτερα ως βασικές δεξιότητες επικοινωνίας. Παρακάτω, μπορείτε να διαβάσετε τέσσερις (4) αρκετά γενικούς τρόπους με τους οποίους μπορείτε να ενισχύσετε τις δεξιότητες επικοινωνίας σας, ούτως ώστε να αυξήσετε την αποτελεσματικότητα και την προσωπική σας ευημερία. (https://positivepsychology.com).

Ασχοληθείτε με τη συναισθηματική σας αντίληψη

Η αντίληψη των συναισθημάτων αποτελεί βασικό στοιχείο του πλαισίου συναισθηματικής νοημοσύνης των Mayer και Salovey και αναφέρεται στην ικανότητα να διαβάζουμε τα μη λεκτικά μηνύματα των άλλων, καθώς και τις πιθανές διαθέσεις τους (Salovey & Mayer, 1990).

Σε ατομικό επίπεδο, μπορούμε να κάνουμε σκόπιμη χρήση αυτής της ικανότητας συναισθηματικής νοημοσύνης για να εκτιμήσουμε πώς αισθάνονται οι άλλοι. Μήπως ο/η συνάδελφός σας είναι πελαγωμένος/η; Είναι άραγε τώρα η καλύτερη στιγμή για να του/της ζητήσετε βοήθεια σε μία εργασία; Μήπως παρατηρήσατε κάποιον/α στη γωνία του δωματίου που ανυπομονεί να λάβει μέρος στη συνάντηση;

Εξασκηθείτε στην αυτογνωσία

Η μη λεκτική συμπεριφορά μας καθώς και ο τρόπος ομιλίας που υιοθετούμε είναι αποφασιστικής σημασίας. Σε διάφορες μελέτες, τα συμπεράσματα ποικίλλουν σχετικά με το πόσο ακριβώς από το επιδιωκόμενο μήνυμά μας (και την αξιοπιστία του) είναι μη λεκτικό, αλλά κατά γενική ομολογία, είναι αναμφίβολα σημαντικό (DePaulo & Friedman, 1998; Knapp et al., 2013). Όταν οι λέξεις που επιλέγουμε μεταφέρουν ένα μήνυμα και το σώμα μας κάποιο άλλο, διατρέχουμε κίνδυνο σύγχυσης και ενδεχομένως, θέτουμε σε κίνδυνο τον επιδιωκόμενο αντίκτυπό μας.

Δώστε σε άλλα άτομα την ευκαιρία να συμμετάσχουν

Η επικοινωνία είναι μία αμφίδρομη διαδικασία. Όπως έχουν επισημάνει περισσότεροι από ένας ερευνητές στον τομέα της συλλογικής νοημοσύνης, οι ομάδες είναι κάτι περισσότερο από το άθροισμα των μερών τους (Woolley et al., 2010). Όταν συναθροιζόμαστε, ως άνθρωποι, χρειαζόμαστε μία ευκαιρία για να επικοινωνήσουμε όσο χρειαζόμαστε την ατομική μας ευφυΐα, και σε τελική ανάλυση, αυτό που έχει σημασία για άλλη μία φορά είναι η κοινωνική ευαισθησία-

συναισθηματική αντίληψη που διαθέτουμε. Η συμβουλή εδώ είναι να κατανοήσουμε πότε είναι σκόπιμο να επικοινωνούμε ή να κάνουμε ένα βήμα πίσω. Για περισσότερες πληροφορίες, μπορείτε να ανατρέξετε στο μοντέλο επικοινωνίας Leary's Rose (Leary, 2004).

Εξασκηθείτε στην ακρόαση

Η ομιλία είναι στην ουσία μία μορφή παράδοσης περιεχομένου. Δεν είναι πραγματική επικοινωνία αν δεν συνοδεύεται από ενεργητική ακρόαση. Η ενεργητική ακρόαση περιλαμβάνει τη συνεργασία με τους συναδέλφους μας και την επίδειξη ενσυναίσθησης με στόχο τη βελτίωση της ποιότητας του διαλόγου μας. Μερικές φορές αναφέρεται σε συνδυασμό με τα «αναστοχαστικά ερωτήματα» και περιλαμβάνει την «αναδιατύπωση μίας παραφρασμένης εκδοχής του μηνύματος του ομιλητή, θέτοντας ερωτήσεις όποτε ενδείκνυται, και διατηρώντας μέτρια έως υψηλή μη λεκτική εμπλοκή στην ομιλία» (Weger Jr et al., 2014: 13). Μας βοηθά να εξασφαλίσουμε περισσότερη σαφήνεια, να λάβουμε πληροφορίες με πιο αποτελεσματικό τρόπο και να αναπτύξουμε τις σχέσεις μας στον χώρο που εργαζόμαστε μέσω της ενσυναισθητικής εμπλοκής (Nikolova et al., 2013).

Πρακτικές Ασκήσεις

Τι ακούτε;

Υλικοτεχνικός εξοπλισμός: φύλλα χαρτιού, στιλό, μολύβια

Περιγραφή: Το παιχνίδι αυτό παίζεται εύκολα, αλλά δεν είναι τόσο εύκολο να αναδειχθεί κάποιος/α νικητής/ήτρια. Απαιτεί πλήρη προσοχή και ενεργητική ακρόαση εκ μέρους των συμμετεχόντων/ουσών. Συγκεντρώστε την ομάδα των συμμετεχόντων/ουσών και μοιράστε μία κόλλα χαρτιού και ένα στιλό ή μολύβι σε κάθε παίκτη/ρια. Ύστερα, πείτε τους ότι θα τους δώσετε προφορικές οδηγίες βήμα-βήμα για να σχεδιάσουν ένα αντικείμενο. Για παράδειγμα, μπορείτε να τους δώσετε οδηγίες του τύπου: «Σχεδιάστε έναν κύκλο μέσα στο τετράγωνο, έτσι ώστε να χωράει ακριβώς στη μέση του τετραγώνου. Σχεδιάστε μέσα στον κύκλο 2 ευθείες που θα τέμνονται και θα διαιρούν τον κύκλο σε 4 ίσα μέρη». Η άσκηση μπορεί να γίνει σταδιακά πιο δύσκολη προσαρμόζοντας κατάλληλα κάθε οδηγία. Αν η ομάδα δεν ακούσει τις οδηγίες προσεκτικά, δεν θα έχει ελπίδες να ολοκληρώσει την άσκηση με επιτυχία. (https://plentifun.com/)

Origami

Υλικοτεχνικός εξοπλισμός: φύλλα χαρτιού (20 x 30 cm)

Περιγραφή: Μοιράστε ένα φύλλο χαρτιού κανονικού μεγέθους (20 x 30 cm) σε όλους/ες τους/τις συμμετέχοντες/ουσες. Πείτε τους ότι θα τους δίνετε οδηγίες βήμα προς βήμα για το πώς να διπλώσουν το χαρτί τους σε σχήμα origami. Ενημερώστε τους/τις συμμετέχοντες/ουσες ότι θα πρέπει να κρατήσουν τα μάτια και το στόμα τους κλειστά για όσο χρονικό διάστημα ακολουθούν τις οδηγίες σας. Δεν επιτρέπεται να κοιτάξουν το χαρτί τους ή να ζητήσουν διευκρινίσεις. Συνεχίστε δίνοντας στην ομάδα τις οδηγίες σας για το πώς να διπλώσουν το χαρτί στο σχήμα origami της επιλογής σας. Μόλις ολοκληρώσετε την ανάγνωση των οδηγιών, ζητήστε από όλους/ες τους/τις συμμετέχοντες/ουσες να ανοίξουν τα μάτια τους και να συγκρίνουν το σχήμα τους με το επιδιωκόμενο σχήμα.

Ώρα για συνέντευξη

Υλικοτεχνικός εξοπλισμός: Δεν απαιτείται.

Περιγραφή: Ο στόχος αυτής της άσκησης είναι διττός. Από τη μία πλευρά, οι συμμετέχοντες/ουσες θα μάθουν πώς να προσαρμόζουν κατάλληλα τη γλωσσική τους έκφραση στο επαγγελματικό περιβάλλον (με προηγούμενη έρευνα παραδειγμάτων στο Διαδίκτυο). Από την άλλη, θα προετοιμαστούν για μία πραγματική συνέντευξη εργασίας και θα μάθουν πώς να ανταποκρίνονται σε μία τέτοια περίσταση με όσο το δυνατόν μεγαλύτερη επιτυχία. Η ομάδα των συμμετεχόντων/ουσών θα χωριστεί σε πολλαπλά ζεύγη. Ένα άτομο από κάθε ζεύγος θα υποδυθεί τον ρόλο του/της εργοδότη/ριας και το άλλο θα αναλάβει τον ρόλο του/της υποψηφίου/ήφιας. Ο/Η «εργοδότης/ρια» θα πρέπει να προετοιμάσει 10 ερωτήσεις που θα θέσει προς τον/την «υποψήφιο/α», ενώ ο/η «υποψήφιος/α» θα πρέπει να προετοιμάσει 5 ερωτήσεις για τον/την πιθανό/ή «εργοδότη/ριά» του/της. Ο/Η συντονιστής/ίστρια της άσκησης θα ακούσει κάθε ζεύγος κατά τη διάρκεια της συνέντευξης και μετά το τέλος της, θα σχολιάσει τα θετικά σημεία και εκείνα που χρειάζονται βελτίωση. Ανάλογα με τον χρόνο που έχει στη διάθεσή του/της, μπορεί να ζητήσει από τα μέλη κάθε ζεύγους να αλλάξουν ρόλους για να κάνουν περισσότερη εξάσκηση.

Χαλασμένο τηλέφωνο

Υλικοτεχνικός εξοπλισμός: CD player ή κινητό τηλέφωνο και ηχεία

Περιγραφή: Αυτή η κλασική άσκηση της Becky Norman (2018) στη Ζώνη Εκπαίδευσης του Sift (Sift's Training Zone) μας δείχνει γιατί η ακρόαση είναι μία τόσο σημαντική ικανότητα και γιατί δεν πρέπει να αγνοούμε τυχόν ευκαιρίες για να τη βελτιώσουμε. Χωρίστε την ομάδα των

συμμετεχόντων/ουσών σε δύο σειρές που καθεμία τους θα έχει ίδιο αριθμό μελών. Στα αντίθετα άκρα κάθε σειράς, ψιθυρίστε μία φράση ή μία σύντομη πρόταση στο άτομο που στέκεται στο τέλος και πείτε του να τη διαβιβάσει σε ένα άτομο κάθε φορά χρησιμοποιώντας μόνο ψιθύρους. Έχει δικαίωμα να επαναλάβει τη φράση ή την πρόταση μόνο μία φορά. Ενώ οι συμμετέχοντες/ουσες είναι απασχολημένοι με τη διαβίβαση του μηνύματος στο διπλανό άτομο που βρίσκεται στη σειρά τους, μπορείτε εσκεμμένα να παίξετε μουσική/τραγουδήσετε ή να ξεκινήσετε την κουβέντα με κάποιους/ες για να δημιουργήσετε θόρυβο. Έτσι, η αποστολή θα γίνει λίγο πιο δύσκολη, αλλά θα θυμίσει περισσότερο τις πραγματικές συνθήκες της ζωής, όπου οι περισπασμοί αφθονούν. Όταν τα μηνύματα κατορθώσουν να φτάσουν στο τέλος κάθε σειράς, ζητήστε από το τελευταίο άτομο που θα λάβει το μήνυμα σε κάθε σειρά να σας αναφέρει αυτό που άκουσε. Τέλος, καλέστε το πρώτο άτομο έλαβε το μήνυμα σε κάθε σειρά να αναφέρει ποιο ήταν το αρχικό μήνυμα και συγκρίνετέ το με το τελικό μήνυμα που έφτασε σε εσάς.

Εργαλεία Αξιολόγησης και Παρακολούθησης

Η έρευνα αυτή σχεδιάστηκε με στόχο να αξιολογήσει τις ικανότητές σας στην επικοινωνία. Αναστοχαστείτε ως προς τις καθημερινές σας συνομιλίες στο σχολείο, στην εργασία και στο σπίτι κατά την επιλογή των απαντήσεων. Δεν υπάρχουν σωστές ή λανθασμένες απαντήσεις στις προτάσεις-δηλώσεις που θα διαβάσετε παρακάτω. Κυκλώστε την απάντησή σας με βάση μία κλίμακα από 1 έως 5 (θεωρώντας το 1 «Διαφωνώ απόλυτα» και το 5 «Συμφωνώ απόλυτα». Αφού αξιολογήσετε καθεμία από τις δηλώσεις της έρευνας, συμπληρώστε τη συνολική σας βαθμολογία.

	Διαφωνώ απόλυτα	**Διαφωνώ**	**Ούτε συμφωνώ, ούτε διαφωνώ**	**Συμφωνώ**	**Συμφωνώ απόλυτα**
Κατά τη διάρκεια των συνομιλιών, χρησιμοποιώ συχνά την οπτική επαφή.	**1**	**2**	**3**	**4**	**5**
Κατά τη διάρκεια συνομιλιών, ανοίγω συχνά νέα θέματα συζήτησης.	**1**	**2**	**3**	**4**	**5**
Κατά τη διάρκεια των συνομιλιών, δεν αισθάνομαι την ανάγκη να διακόψω το άτομο που μιλάει.	**1**	**2**	**3**	**4**	**5**

Προσπαθώ να ρυθμίζω την ταχύτητα της ομιλίας μου ανάλογα με το κοινό στο οποίο απευθύνομαι.	**1**	**2**	**3**	**4**	**5**
Όταν μιλάω, σπανίως κάνω νευρικές κινήσεις ή παίζω με διάφορα αντικείμενα (π.χ. μολύβι, δαχτυλίδια, μαλλιά κλπ.).	**1**	**2**	**3**	**4**	**5**
Όταν μιλάω, αποφεύγω τις παύσεις, τη σιωπή και «γεμίσματα» του τύπου «εεε», «ας πούμε», «χμ» κτλ.	**1**	**2**	**3**	**4**	**5**
Όταν μιλάω, προσπαθώ να αποπνέει εμπιστοσύνη ο τόνος της φωνής μου (ούτε πολύ έντονος ούτε νευρικός).	**1**	**2**	**3**	**4**	**5**
Κατά τη διάρκεια των συνομιλιών, κάνω ερωτήσεις, αφού παρακολουθήσω τα λεγόμενα του/των συνομιλητή/ών μου.	**1**	**2**	**3**	**4**	**5**
Προσπαθώ να ενθαρρύνω τους ανθρώπους με τους οποίους συνομιλώ να συμμετέχουν στο θέμα που συζητάμε.	**1**	**2**	**3**	**4**	**5**
Προσπαθώ να χρησιμοποιώ χιούμορ ή να αναφέρω διάφορες ιστορίες στις συνομιλίες μου.	**1**	**2**	**3**	**4**	**5**
Κατά τη διάρκεια των συνομιλιών, προσπαθώ να μην μιλάω πολύ για τον εαυτό μου.	**1**	**2**	**3**	**4**	**5**
Κατά τη διάρκεια των συνομιλιών, προσπαθώ να ελέγχω την ένταση της φωνής μου (ούτε πολύ δυνατή ούτε πολύ χαμηλή).	**1**	**2**	**3**	**4**	**5**

Αποτελέσματα

Συνολική βαθμολογία:

Συγκριτικά Πρότυπα:

Συνολική βαθμολογία 12–24 βαθμοί = Χαμηλή ικανότητα επικοινωνίας
Συνολική βαθμολογία 25–47 βαθμοί = Μέτρια ικανότητα επικοινωνίας
Συνολική βαθμολογία 48–60 βαθμοί = Υψηλή ικανότητα επικοινωνίας
Ερμηνεία του Αποτελέσματος
Εάν η βαθμολογία που συγκεντρώσατε είναι 12-24 βαθμοί, αυτό ενδεχομένως να σημαίνει ότι εξακολουθούν να υπάρχουν σημαντικά περιθώρια για να βελτιώσετε την ικανότητα επικοινωνίας σας. Λαμβάνοντας υπόψη ότι η ικανότητα να επικοινωνούμε άρτια είναι θεμελιώδης σε πολλά επιχειρηματικά περιβάλλοντα, θα σας συμβουλεύαμε να προσπαθήσετε να βελτιωθείτε περαιτέρω σε αυτόν τον τομέα. Εάν η βαθμολογία που συγκεντρώσατε είναι 48-60 βαθμοί, αυτό σημαίνει ότι μάλλον είστε αρκετά αποτελεσματικός/ή σε θέματα επικοινωνίας. Ωστόσο, υπάρχουν άπειροι λόγοι για όποιον/α επιθυμεί να προχωρήσει στην τελειοποίηση των ικανοτήτων του/της.

3. Μαθηματική Ικανότητα και Βασικές Ικανότητες στις Θετικές Επιστήμες και την Τεχνολογία

Το κεφάλαιο αυτό στοχεύει να προσφέρει κατευθυντήριες οδηγίες στους/στις επαγγελματίες που βοηθούν μονογονείς με χαμηλή ειδίκευση/χαμηλά επαγγελματικά προσόντα και να διευρύνει περαιτέρω τις ικανότητές τους στη διδασκαλία της αριθμητικής, των θετικών επιστημών και της τεχνολογίας. Απώτερος σκοπός του είναι να τους παράσχει επιμόρφωση ειδικά σχεδιασμένη για την ανάπτυξη των βασικών ικανοτήτων που θα συμβάλουν στη βελτίωση της πρόσβασης των εν λόγω γονέων στην αγορά εργασίας αλλά και την προσωπική τους ανάπτυξη.

Μετά την ολοκλήρωση αυτού του κεφαλαίου, θα είστε σε θέση:

Α. Να αναπτύξετε και να εφαρμόσετε μαθηματική σκέψη για την επίλυση και αντιμετώπιση ποικίλων προβλημάτων σε καθημερινές καταστάσεις,
Β. Να αποκτήσετε βασικές ικανότητες στις θετικές επιστήμες και να μάθετε να χρησιμοποιείτε το σώμα των γνώσεων και της μεθοδολογίας που εφαρμόζεται για την εξήγηση του φυσικού κόσμου, προκειμένου να εντοπίζετε ερωτήματα και να εξάγετε τεκμηριωμένα συμπεράσματα,
Γ. Να εφαρμόσετε την τεχνολογία ως εργαλείο για την έρευνα, την οργάνωση και τη μετάδοση πληροφοριών με αποτελεσματικό τρόπο.

Το κεφάλαιο εστιάζει στην παροχή εργαλείων και νέων ιδεών για τους επαγγελματίες που βοηθούν τους μονογονείς σχετικά με το τι πρέπει να γνωρίζουν και να κάνουν για να εξασφαλίσουν την ασφάλεια και την ευημερία του εαυτού τους και των παιδιών τους. Επομένως, είναι πολύ σημαντικό για τα παιδιά να έχουν γνώσεις σχετικά με την προσωπική τους ασφάλεια (π.χ. τι πρέπει να κάνουν σε περίπτωση έκτακτης ανάγκης), καθώς και να αξιοποιούν τον ελεύθερο χρόνο τους με σύνεση και παράλληλα βοηθώντας τους γονείς τους. Επίσης, αυτό το μέρος θα εξετάσει τα μαθηματικά, τις θετικές επιστήμες και την τεχνολογία, αντικείμενα που διαδραματίζουν σπουδαίο ρόλο στην σημερινή κοινωνία (π.χ. από την απλή αγορά ενός προϊόντος και την αποτελεσματική διαχείριση του μηνιαίου προϋπολογισμού έως και περισσότερο πολύπλοκες καταστάσεις της καθημερινότητας).

Μαθηματική ικανότητα είναι η ικανότητα ανάπτυξης και εφαρμογής μαθηματικής σκέψης με στόχο την επίλυση ενός φάσματος προβλημάτων σε καθημερινές καταστάσεις. Η μαθηματική ικανότητα στηρίζεται στην ικανότητα εκτέλεσης βασικών υπολογισμών με έμφαση στη διαδικασία και τη δραστηριότητα, καθώς και στη γνώση. Η μαθηματική ικανότητα περιλαμβάνει, σε διαφορετικούς βαθμούς, την ικανότητα και την προθυμία χρήσης μαθηματικών τρόπων σκέψης (λογική και χωρική σκέψη) και αντίστοιχης παρουσίασης (μαθηματικοί τύποι, μοντέλα, κατασκευές, γραφήματα, διαγράμματα). Μελέτες έχουν δείξει ότι η σημασία των μαθηματικών δεξιοτήτων συνδέεται στενά με την απασχολησιμότητα στην ενήλικη ζωή και τη βελτίωση της κοινωνικοοικονομικής ευημερίας (Bregant, 2016).

Με άλλα λόγια, προτείνουμε στους επαγγελματίες να δίνουν έμφαση στην προώθηση της εκπαιδευτικής γνώσης στους ωφελούμενους, σχετικά με την ασφάλεια των παιδιών στο σπίτι και σε καθημερινές καταστάσεις. Η δημιουργία ενός ασφαλούς περιβάλλοντος, η επίγνωση του τι είναι ασφαλές και τι όχι και πώς μπορούμε να τα προστατεύσουμε, θα μπορούσαν να μας βοηθήσουν να αποφύγουμε τους συνήθεις τραυματισμούς των παιδιών στο σπίτι, π.χ. πτώσεις, εγκαύματα και εκδορές, δηλητηρίαση, οικιακές πυρκαγιές και πολλά άλλα κατά την κρίση των επαγγελματιών. Εξίσου σημαντικό για τα παιδιά είναι να γνωρίζουν πώς πρέπει να αντιδράσουν σε περίπτωση έκτακτης ανάγκης, πώς να αναζητήσουν βοήθεια και ποιοι είναι οι αριθμοί έκτακτης ανάγκης και πότε πρέπει να τους καλέσουν.

Οι επαγγελματίες θα πρέπει επίσης να εξετάσουν μια γεωγραφική τοποθεσία όπου ζουν οι γονείς, π.χ. αστικές/ αγροτικές περιοχές, αγροκτήματα/ άλλες απομονωμένες περιοχές, όπως απομακρυσμένες, περιφερειακές περιοχές με λιγότερες υπηρεσίες (περιορισμένες δημόσιες συγκοινωνίες, κακές εγκαταστάσεις) κλπ. Για παράδειγμα, το περιβάλλον διαβίωσης γύρω από τα ζώα και ο επικίνδυνος γεωργικός εξοπλισμός μπορεί να προκαλέσουν επικίνδυνα τραύματα. Επομένως, τα αγροτικά ατυχήματα μπορούν να ελαχιστοποιηθούν και να προληφθούν μέσω της εκπαίδευσης των γονέων σχετικά με τους πιθανούς κινδύνους και διασφαλίζοντας ότι ο εξοπλισμός είναι καλά συντηρημένος και διαθέτει επαρκή χαρακτηριστικά ασφαλείας. Καθώς εξαρτάται από την

περιοχή διαβίωσης, οι επαγγελματίες θα πρέπει να λαμβάνουν υπόψη διαφορετικές ανάγκες και εμπόδια που μπορεί να αντιμετωπίσουν οι γονείς και να αναπτύξουν ειδικά προγράμματα κατάρτισης προσαρμοσμένα στις ανάγκες τους.

Μία από τις πιο σημαντικές δεξιότητες στην καθημερινή ζωή που πρέπει να αναπτύξουν οι γονείς είναι να διαχειρίζονται τον προϋπολογισμό τους εξασφαλίζοντας ένα υπόλοιπο μεταξύ εισοδήματος και δαπανών. Επίσης, είναι πολύ σημαντικό για τους γονείς να είναι σε θέση να κατανείμουν τον οικογενειακό προϋπολογισμό ενός μήνα σύμφωνα με τις ανάγκες και τις προτεραιότητες της οικογένειάς τους.

Για την κάλυψη των αναγκών της καθημερινής μας ζωής, όλες οι τεχνολογίες γύρω μας ακολουθούν τους κανόνες της φυσικής. Για παράδειγμα, δραστηριότητες όπως το περπάτημα, η οδήγηση του αυτοκινήτου, η χρήση του τηλεφώνου περιγράφουν την κίνηση, τις δυνάμεις και την ενέργεια της φυσικής επιστήμης. Ακόμη και όταν διαβάζουμε και ακούμε η φυσική ευθύνεται για αυτές τις πράξεις. Συνεπώς, οι γνώσεις των νόμων της κίνησης, της βαρύτητας, της θερμοδυναμικής, της ηλεκτροστατικής και της θεωρίας της σχετικότητας μας βοηθούν να κατανοήσουμε τα θεμέλια όλων των επιστημών. Όλα αυτά σχετίζονται με τις εργασίες με τις οποίες καταπιανόμαστε στην καθημερινή μας ζωή. Επομένως, μπορούμε να πούμε ότι η φυσική

μελετά πώς λειτουργεί το σύμπαν, πώς κινείται η Γη γύρω από τον Ήλιο, πώς χτυπά ο κεραυνός, πώς λειτουργεί το ψυγείο ή ο φούρνος μικροκυμάτων μας και πολλά άλλα. Δεδομένου ότι η ικανότητα στις θετικές επιστήμες διαδραματίζει καίριο ρόλο στην πρόοδο της ανθρωπότητας, είναι σημαντικό να δώσουμε την απαιτούμενη βαρύτητα στη διδασκαλία του μαθήματος της φυσικής, διότι βελτιώνει την ποιότητα της ζωής παρέχοντάς μας τη βασική κατανόηση που είναι απαραίτητη για την ανάπτυξη τεχνικών που αφορούν ιατρικές εφαρμογές, όπως η απεικόνιση μαγνητικού συντονισμού, η χειρουργική επέμβαση λέιζερ, η υπερηχητική απεικόνιση κλπ. Η μελέτη της φυσικής επεκτείνει και ενισχύει την κατανόηση άλλων εξίσου σπουδαίων κλάδων, όπως η χημεία, η βιολογία, περιβαλλοντολογία, η αστροφυσική και η κοσμολογία.

Ο μεγαλύτερος αριθμός τυχαίων πυρκαγιών στο σπίτι ξεκινά στην κουζίνα λόγω της κακής χρήσης των ηλεκτρικών συσκευών μαγειρέματος. Οι επικίνδυνες συσκευές θα πρέπει να τοποθετούνται σε σημεία που δεν μπορούν να φτάσουν τα μικρά παιδιά μέχρι να μεγαλώσουν αρκετά για να τις χειριστούν κατάλληλα και να κατανοήσουν πόσο σημαντική είναι η ασφάλεια και η προστασία από το ηλεκτρικό ρεύμα στο σπίτι.

Οι γονείς θα πρέπει:

- να δώσουν ιδιαίτερη προσοχή στον συνδυασμό νερού, θερμών επιφανειών, εύκαμπτων καλωδίων και ηλεκτρικού ρεύματος που μπορεί να αποβεί εξαιρετικά επικίνδυνος έως και ολέθριος και

- να διδάξουν στα παιδιά τους πώς να χρησιμοποιούν σωστά και με ασφάλεια τις ηλεκτρικές συσκευές του σπιτιού (π.χ. σόμπα, φούρνος μικροκυμάτων, πλυντήριο ρούχων, βραστήρας, σίδερο, κλπ.), ώστε τα παιδιά να ακολουθούν συγκεκριμένους κανόνες για να είναι ασφαλή στο σπίτι. Οι τεχνολογίες δεν είναι μόνο στο σπίτι αλλά πολύ συχνά τα παιδιά πρέπει να πάνε στον προορισμό τους και να επιστρέψουν από αυτόν με τη δημόσια συγκοινωνία ή με τα πόδια. Οι πίνακες με το πρόγραμμα των μέσων μαζικής μεταφοράς καθώς και οι πίνακες πληροφοριών στο εσωτερικό τους, είναι πολύ χρήσιμοι εάν χρησιμοποιούνται σωστά. Τα φανάρια, η οδική ασφάλεια και οι κανόνες είναι απλώς ένα μέρος του τεχνολογικού περιβάλλοντος που πρέπει να διδάσκεται στα παιδιά.

Οι γονείς πρέπει να κρατούν τα παιδιά ασφαλή από οικιακά καθαριστικά και χημικά προϊόντα, καθώς μπορούν να προκαλέσουν σοβαρή βλάβη ή ακόμα και θάνατο σε περίπτωση κατάποσης. Τα παιδιά απολαμβάνουν την εξερεύνηση και προσπαθούν να ανοίξουν πόρτες και όλα τα είδη των κλειστών συσκευασιών. Ειδικά, τα πολύχρωμα καθαριστικά προϊόντα διεγείρουν την περιέργεια των παιδιών. Για να μειωθεί ο κίνδυνος βλάβης των παιδιών με επικίνδυνα απορρυπαντικά πλυντηρίων ρούχων και λοιπά προϊόντα καθαρισμού, όλοι οι γονείς θα πρέπει πάντοτε να κλείνουν τις πόρτες των βοηθητικών δωματίων και να βάζουν ένα προστατευτικό κάλυμμα στο πόμολο της πόρτας.

Συμβουλές

- Αποθηκεύστε τα προϊόντα πλυντηρίου και καθαριότητας σε ψηλά ράφια που τα παιδιά δεν μπορούν να φτάσουν.
- Τα καθαριστικά προϊόντα δεν πρέπει να τοποθετούνται σε δοχεία τροφίμων ή ποτών, επειδή καθένας μπορεί κατά λάθος να τα φάει ή να τα πιει.
- Οι ετικέτες τους δεν πρέπει να αφαιρούνται, καθώς περιέχουν σημαντικές πληροφορίες ασφάλειας.

Ομοίως, οι συμμετέχοντες/ουσες θα πρέπει να λάβουν κατευθυντήριες οδηγίες για το πώς μπορούν να κρατήσουν τα φάρμακα μακριά από τα παιδιά και έξω από το οπτικό τους πεδίο. Είναι πολύ σημαντικό για όλους τους γονείς να γνωρίζουν πραγματικά τι σημαίνει η πρόταση: «Να φυλάσσεται μακριά από τα παιδιά και έξω από το οπτικό τους πεδίο» που αναγράφεται σε αρκετά χημικά προϊόντα οικιακής χρήσης. Τα παιδιά κινούνται πολύ γρήγορα και ακόμη και τα φάρμακα που έχετε ξεχάσει σε ένα σημείο μόνο για μια στιγμή μπορούν να αποβούν εξαιρετικά επικίνδυνα.

- Το ασφαλέστερο μέρος για να αποθηκεύσετε τα φάρμακα είναι σε ένα ψηλό ντουλάπι ή ντουλάπα που είναι κλειδωμένο ανά πάσα στιγμή.
- Τα παιδιά πρέπει να γνωρίζουν τι είναι τα φάρμακα και οι γονείς δεν πρέπει ποτέ να τους λένε ότι είναι απλώς «καραμέλες».

Μερικά καυτά μπαχαρικά μπορεί επίσης να είναι επικίνδυνα για τα παιδιά. Συγκεκριμένα, το πικάντικο μείγμα όπως η σκόνη τσίλι ή το μαύρο πιπέρι θα μπορούσαν να προκαλέσουν δηλητηρίαση, καρδιακή προσβολή ή ακόμα και θάνατο. Ως εκ τούτου, θεωρείται χρήσιμο για τους γονείς να ενημερώνονται για τη χρήση των μπαχαρικών.

Μαθηματική ικανότητα: Αριθμητικές πράξεις, Δεκαδικοί αριθμοί, Κλάσματα, Ποσοστά, Μετατροπές

Οι επαγγελματίες θα πρέπει να προσπαθήσουν να βοηθήσουν τους/τις εκπαιδευόμενους/ες να αναπτύξουν ένα στέρεο υπόβαθρο στις τέσσερις βασικές αριθμητικές πράξεις: πρόσθεση, αφαίρεση, πολλαπλασιασμό και διαίρεση.

Οι δεξιότητες για την εκτέλεση βασικών υπολογισμών, όπως η πρόσθεση ή η αφαίρεση αριθμών μικρότερων του 20, είναι απαραίτητες για διαδικασίες της καθημερινής ζωής, ιδίως όσον αφορά τη μεταφορά χρημάτων. Για παράδειγμα, έστω ότι τρεις φίλοι αποφασίζουν να μοιραστούν μία πίτσα αξίας 15€ συνολικά και θέλουν να πληρώσουν τον λογαριασμό από κοινού. Κάνοντας την απλή διαίρεση 15:3, αντιλαμβανόμαστε ότι το μερίδιο που αναλογεί στον καθένα να πληρώσει είναι 5€. Παράλληλα, οι βασικές αριθμητικές πράξεις είναι πολύ σημαντικές για τη διαχείριση της τράπεζας χρόνου. Επομένως οι γονείς πρέπει να είναι σε θέση να μπορούν να εφαρμόσουν βασικές μαθηματικές πράξεις.

Ομοίως, η κατανόηση των δεκαδικών αριθμών είναι άκρως απαραίτητη για τη χρήση των χρημάτων. Οι εκπαιδευόμενοι/ες θα πρέπει να είναι σε θέση να προσθέσουν και να αφαιρέσουν απλούς δεκαδικούς αριθμούς χωρίς αριθμομηχανή, π.χ. 15,65 – 3,45, για να είναι σίγουροι ότι έχουν λάβει τα σωστά ρέστα μετά από μία αγορά. Η γνώση των κλασμάτων είναι θεμελιώδους σημασίας για τη μαγειρική. Εάν χρειαστεί να διπλασιάσουμε τη δόση μίας συνταγής, τότε θα πρέπει να κάνουμε πρόσθεση ή πολλαπλασιασμό δύο κλασμάτων. Οι εφαρμογές των κλασμάτων εκτός μαγειρικής είναι εξίσου απαραίτητες για τη μείωση των κλασμάτων στους χαμηλότερους όρους (απλοποίηση κλασμάτων) και την αναγνώριση ισοδύναμων κλασμάτων.

Οι συμμετέχοντες/ουσες θα πρέπει να είναι σε θέση να κατανοούν ποσοστά, γνωρίζοντας ότι «τοις εκατό» σημαίνει «από το εκατό», και να μπορούν να εκτιμήσουν ποσοστά σε πολλαπλάσια του 10. Μία άλλη βασική ικανότητα είναι να μπορούν να υπολογίσουν το ποσοστό έκπτωσης ενός προϊόντος. Για παράδειγμα, εάν ένα προϊόν κοστίζει 50€ και εφαρμοστεί σε αυτό έκπτωση 30%, θα κοστίζει 35€ μετά την έκπτωση. Μία άλλη μαθηματική ικανότητα που είναι σημαντική είναι οι μετατροπές μεταξύ κλασμάτων, δεκαδικών αριθμών και ποσοστών. Η κατανόηση αυτών των θεμελιωδών μαθηματικών δεξιοτήτων θα διευκόλυνε τους γονείς στην ολοκλήρωση των καθημερινών τους εργασιών. Συνιστάται επίσης στους/στις επαγγελματίες να εστιάζουν στις

μαθηματικές δεξιότητες επίλυσης προβλημάτων, ούτως ώστε οι εκπαιδευόμενοι/ες να μπορούν να αναπτύξουν αναλυτική σκέψη για την κατάρτιση προϋπολογισμού και να προσπαθούν να βρουν την πιο αποτελεσματική κατανομή του εισοδήματος σε σχέση με τις δαπάνες τους.

Στατιστική: Μέση τιμή και Διάμεσος

Ο κόσμος που μας περιβάλλει είναι γεμάτος αριθμούς. Εάν αυτό δεν μας επηρεάζει άμεσα, πολλοί από αυτούς μπορούν απλώς να αγνοηθούν. Σε ό,τι αφορά εκείνους που με τον έναν ή τον άλλο τρόπο μας επηρεάζουν, δεχόμαστε τις απόψεις των ειδικών ότι το 99% των περιπτώσεων στηρίζεται σε στατιστική ανάλυση. Η κατανόηση των βασικών αρχών της στατιστικής μπορεί να βοηθήσει τους/τις συμμετέχοντες/ουσες να μάθουν περισσότερα για τις φυσικές και κοινωνικές επιστήμες αλλά και τους τομείς της διοίκησης και των επιχειρήσεων.

Στην πράξη, θα πρέπει να τονίσετε τις εφαρμογές των βασικών στατιστικών όρων στη ζωή μίας οικογένειας. Μπορούν να λειτουργήσουν ως ένα χρήσιμο εργαλείο για να καταρτίσουν και να προβλέψουν οι γονείς καλύτερα τον προϋπολογισμό τους, π.χ. μέσος λογαριασμός ηλεκτρικής ενέργειας κατά τη διάρκεια των θερινών/χειμερινών μηνών, μέσο κόστος κατανάλωσης τροφίμων κτλ.

Η μέση τιμή είναι το πιο συχνά χρησιμοποιούμενο μέτρο για την εύρεση του μέσου όρου. Η εύρεση της μέσης τιμής είναι απλή: Προσθέτετε όλους τους αριθμούς σε ένα σύνολο δεδομένων και διαιρείτε το άθροισμα με το πλήθος των αριθμών αυτών. Παράδειγμα: 15 + 20 + 25 / 3 = 20

Η διάμεσος είναι ο μεσαίος αριθμός σε ένα σύνολο δεδομένων. Ωστόσο, τα δεδομένα πρέπει να παρατίθενται σε αριθμητική σειρά (από το μικρότερο προς το μεγαλύτερο ή από το μεγαλύτερο προς το μικρότερο) πριν από την εύρεση αυτού του μέσου όρου. Εάν η σειρά των αριθμών είναι άρτιος αριθμός και ο μεσαίος αριθμός βρίσκεται μεταξύ δύο αριθμών, βρίσκετε τον μέσο όρο αυτών των δύο αριθμών (προσθέστε τους μαζί και διαιρέστε με το 2). Παράδειγμα: Η διάμεσος των αριθμών 10, 3, 5 είναι 5, επειδή όταν οι αριθμοί παρατίθενται σε σειρά (3, 5, 10), ο αριθμός 5 βρίσκεται στη μέση.

Βασικές έννοιες πιθανοτήτων

Ένας από τους ευκολότερους τρόπος για να εξηγήσουμε τη σύνθετη έννοια της πιθανότητας είναι να δώσουμε παραδείγματα όπως η ρίψη νομισμάτων, ζαριών ή το τράβηγμα ενός φύλλου από μία τράπουλα. Αν ρίξουμε ένα απλό, εξάπλευρο ζάρι πόσες πιθανότητες έχουμε να φέρουμε τον αριθμό 2;

Φανταστείτε ότι ρίχνετε ένα συνηθισμένο ζάρι, έναν εξάπλευρο κύβο σε κάθε πλευρά του οποίου αναγράφεται ένας αριθμός από το 1 έως το 6. Μόνο σε μία από τις πλευρές αναγράφεται ο αριθμός 2.

- Η πιθανότητα να φέρετε τον αριθμό 2 μπορεί να εκτιμηθεί με ένα κλάσμα.
- Εφόσον το να φέρετε τον αριθμό 2 είναι το επιδιωκόμενο αποτέλεσμα, και υπάρχει μόνο ένα 2 στο ζάρι, ο αριθμητής της πιθανότητας είναι το 1.
- Υπάρχουν έξι πιθανά αποτελέσματα, οπότε ο παρονομαστής είναι το 6.
- Επομένως, η πιθανότητα να φέρετε το 2 είναι 1/6=16,7%.

Όλες αυτές οι κατευθυντήριες γραμμές και οι συστάσεις θα πρέπει να είναι προσαρμοσμένες στις ανάγκες και τις γνώσεις των ωφελούμενων, ενώ οι επαγγελματίες θα πρέπει να περιλαμβάνουν οποιεσδήποτε άλλες μαθηματικές δεξιότητες που θεωρούν κρίσιμες για την ανάπτυξη αυτής της ικανότητας και να τις προσαρμόζουν στη μέθοδο διδασκαλίας τους.

Ορισμός της ικανότητας στις θετικές επιστήμες

Μία από τις θεμελιώδεις ιδέες για το σύμπαν είναι ότι οι νόμοι της φυσικής είναι καθολικοί και συνεχίζουν να ανταποκρίνονται στις προσδοκίες μας. Το να είμαστε εξοικειωμένοι με τις ακόλουθες κύριες ανακαλύψεις που επηρεάζουν τις καθημερινές μας δραστηριότητες είναι μία σημαντική προϋπόθεση για την εκμάθηση των αρχών που διέπουν αυτές τις θεωρίες.

Ειδικότερα, οι ανακαλύψεις αυτές είναι οι εξής:

- Ο νόμος της κίνησης του Νεύτωνα
- Η θεωρία της σχετικότητας του Αϊνστάιν
- Οι νόμοι της θερμοδυναμικής
- Η βασική θεωρία του ηλεκτρισμού Evolution and natural selection

Η εξέλιξη μέσω της φυσικής επιλογής αντιπροσωπεύει την τεράστια ποικιλομορφία της ζωής στη Γη και οδηγεί στην ανακάλυψη ότι τα είδη αλλάζουν με την πάροδο του χρόνου, δημιουργούν νέα είδη και μοιράζονται έναν κοινό πρόγονο. Ο μηχανισμός αυτός λέγεται φυσική επιλογή, επειδή οι πόροι είναι περιορισμένοι στη φύση, με αποτέλεσμα οι οργανισμοί που διαθέτουν κληρονομικά χαρακτηριστικά που ευνοούν την επιβίωση και την αναπαραγωγή τους να τείνουν να αφήνουν περισσότερους απογόνους από τους συνομηλίκους τους, με αποτέλεσμα τα χαρακτηριστικά τους να αυξάνονται σε συχνότητα κατά τη διάρκεια των γενεών.

Τεχνολογία

Στις μέρες μας, η τεχνολογία έχει φέρει επανάσταση στον κόσμο επηρεάζοντας σχεδόν όλες τις πτυχές της καθημερινής μας ζωής. Αν και υπάρχει το λιγότερο ένας καλός λόγος για κάθε σχεδόν τεχνολογικό προϊόν, οι αρνητικές συνέπειες που μπορεί να επιφέρει στην κοινωνία μοιάζουν να

είναι αναπόφευκτες. Επομένως, είναι ζωτικής σημασίας να μάθουμε πώς να χρησιμοποιούμε την τεχνολογία ως ένα αποτελεσματικό και ωφέλιμο εργαλείο και συγχρόνως να ελαχιστοποιήσουμε όσο το δυνατόν περισσότερο τις αρνητικές της συνέπειες.

Οι επιτραπέζιοι υπολογιστές, οι φορητοί υπολογιστές (laptops) και τα smartphones θεωρούνται ως οι συσκευές που ασκούν τη μεγαλύτερη επιρροή, καθώς αποτελούν την κύρια πηγή πληροφοριών. Οι δυνατότητες που μας προσφέρουν, π.χ. πρόσβαση στο Διαδίκτυο, δημιουργία περιεχομένου, αποθήκευση αρχείων κτλ., έχουν διαμορφώσει τον τρόπο με τον οποίο διεκπεραιώνουμε τις καθημερινές μας εργασίες. Συγκεκριμένα, για τους γονείς που πρέπει να οργανώσουν τον χρόνο τους ανάλογα με την εργασία τους και τις ανάγκες των παιδιών τους, η τεχνολογία μπορεί: (α) να απλουστεύσει και να συντονίσει τις δραστηριότητές τους εξαιρετικά αποτελεσματικά και (β) να τους προσφέρει ένα ευρύ φάσμα εργαλείων που θα τους βοηθήσουν να μην ξεχάσουν σημαντικές πληροφορίες. Ένα διαδικτυακό ημερολόγιο μπορεί να βοηθήσει στον συντονισμό των προγραμμάτων των γονέων, οι οποίοι μπορούν να έχουν πρόσβαση σε αυτό από διάφορες συσκευές. Τα smartphones μπορούν επιπλέον να βοηθήσουν τους γονείς: (α) να ενημερώνουν το σχολικό πρόγραμμα και τις εξωσχολικές δραστηριότητες των παιδιών τους, (β) να τους υπενθυμίζουν σημαντικές ημερομηνίες εξετάσεων και (γ) ακόμη και να δημιουργήσουν τη λίστα για τα ψώνια. Πολλά σχολεία έχουν αρχίσει να χρησιμοποιούν διαδικτυακές πλατφόρμες για μαθήματα, εργασίες για το σπίτι ή ακόμα και ηλεκτρονικές τάξεις για να κρατούν τους γονείς ενήμερους σχετικά με τους βαθμούς και τη συμμετοχή των παιδιών τους σε κάθε μάθημα. Το διαδικτυακό σχολείο έχει γίνει πραγματικότητα για τους μαθητές σήμερα. Για τους συμμετέχοντες, συνιστάται επίσης να δοθεί έμφαση στην ικανότητα της χρήσης διαδικτυακών τραπεζικών συναλλαγών και πληρωμής λογαριασμών σε πραγματικό χρόνο. Με τον τρόπο αυτό, οι εκπαιδευόμενοι/ες όχι μόνο θα εξοικονομήσουν χρόνο, αλλά αυτή η γνώση θα τους φανεί ιδιαιτέρως απαραίτητη για τη διατήρηση της τράπεζας χρόνου μετέπειτα. Παρομοίως, η τηλε-ιατρική αποτελεί μια ακόμα πραγματικότητα των καιρών που επιτρέπει στους γονείς να εξοικονομήσουν χρόνο από γεμάτες με μεταδιδόμενα μικρόβια αίθουσες αναμονής. Η χρήση του Διαδικτύου ως ερευνητικού εργαλείου διευκολύνει τους γονείς:

- στο να προσφέρουν βοήθεια στις εργασίες που έχουν τα παιδιά τους για το σπίτι ή να εντοπίσουν απαντήσεις σε δύσκολες ερωτήσεις μέσω του Google ή αναζητώντας εκπαιδευτικές ιστοσελίδες,
- στο να βρίσκουν πιο γρήγορα έναν άγνωστο προορισμό/κατάστημα ή πληροφορίες κυκλοφορίας/εδάφους, με εφαρμογές πλοήγησης, όπως οι Χάρτες Google, οι οποίοι παρέχουν οδηγίες οδήγησης/πεζοπορίας.

Στο ίδιο πλαίσιο και λόγω της τεχνολογικής ανάπτυξης, οι εναλλακτικές πηγές ενέργειας συμβάλλουν στην ελάττωση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων από τη χρήση συμβατικών πηγών ενέργειας. Τέτοιες πηγές μπορεί να είναι οι εξής:

- ηλιακοί συλλέκτες,
- γεννήτριες diesel/αιολικής ενέργειας (ανεμογεννήτριες),
- θερμικές αντλίες.

Επίσης, εξοπλισμός όπως:

- οι λαμπτήρες εξοικονόμησης ενέργειας,
- οι αισθητήρες κίνησης,
- τα έξυπνα βύσματα τροφοδοσίας Wi-Fi,

όχι μόνο μπορεί να μειώσει τον λογαριασμό ηλεκτρικού ρεύματος αλλά συγχρόνως να βοηθήσει στην εξοικονόμηση χρημάτων. Ακόμη, με τα έξυπνα βύσματα μπορείτε να καθορίσετε πότε θα ενεργοποιούνται/απενεργοποιούνται οι ηλεκτρονικές συσκευές σας στο σπίτι. Λόγω της ανάπτυξης της τεχνολογίας, οι εκπαιδευόμενοι/ες μπορούν να χρησιμοποιήσουν εναλλακτικές πηγές ενέργειας για να εξοικονομήσουν χρήματα από τον λογαριασμό ηλεκτρικού ρεύματος. Η τεχνολογία, μεταξύ άλλων, διαδραματίζει αναμφίβολα σπουδαίο ρόλο σε θέματα ασφάλειας στο χώρο του σπιτιού. Η θυροτηλεόραση θα μπορούσε κάλλιστα να αποτελέσει μία καλή επένδυση για τους μονογονείς που ανησυχούν για την ασφάλεια των παιδιών τους, όταν είναι μόνα τους στο σπίτι. Τέλος, οι κάμερες ασφαλείας εσωτερικών/εξωτερικών χώρων δίνουν τη δυνατότητα στους γονείς να δουν το βίντεο σε πραγματικό χρόνο μέσω των smartphones τους.

Πρακτικές Ασκήσεις

Οι πρακτικές ασκήσεις θα πρέπει να βασίζονται στην αρχή της μη τυπικής μάθησης δίνοντάς σας την ελευθερία να επιλέξετε τον χρόνο, την ομάδα κλπ. Προτού ξεκινήσετε τις ασκήσεις, θα σας συνιστούσαμε να γνωριστείτε με τους υπόλοιπους μονογονείς. Καλό θα ήταν καλό, επίσης, να αυξηθεί σταδιακά η πολυπλοκότητα των εργασιών και να παρατηρήσετε την πρόοδο κάθε μονογονέα χωριστά. Οι ασκήσεις που ακολουθούν είναι βασικές, μπορούν όμως να γίνουν πιο περίπλοκες ή να απλουστευθούν ανάλογα με το επίπεδο κατανόησης των μονογονέων που έχουν χαμηλή ειδίκευση/χαμηλά προσόντα.

Μαθηματικοί Υπολογισμοί

Υλικοτεχνικός εξοπλισμός: φύλλα χαρτιού, στιλό, μολύβια

Συμβουλή: Βεβαιωθείτε ότι ακολουθείτε τους απαραίτητους μαθηματικούς κανόνες.
Περιγραφή:
12-(-3) +2= ;
5-3+2+3+2+6= ;
2.5x2+3-(-1) = ;
(2-3+2+1) x2= ;
2-3+2+1x2= ;

Επιπλέον, μπορείτε να αξιοποιήσετε ως παράδειγμα συνήθεις καθημερινές, εβδομαδιαίες κτλ. εργασίες των εκπαιδευόμενων και να κάνετε πράξεις πρόσθεσης, αφαίρεσης, πολλαπλασιασμού και διαίρεσης.

Προβλήματα Μαθηματικών

Υλικοτεχνικός εξοπλισμός: φύλλα χαρτιού, στιλό, μολύβια

Περιγραφή: Είναι Black Friday – ελέγξτε αν η προσφορά ανταποκρίνεται στην πραγματικότητα. Το ποσοστό έκπτωσης είναι 20%. Η αρχική τιμή ήταν 525€. Ποια θα είναι η νέα τιμή μετά την έκπτωση;
Ο δημοτικός φόρος που πρέπει να πληρώσετε ανέρχεται στα 388€. Αν πληρώσετε μέχρι το τέλος Μαρτίου ολόκληρο το ποσό, θα λάβετε 10% έκπτωση. Μπορείτε να υπολογίστε το ποσό που θα προκύψει μετά την έκπτωση;

Sudoku

Υλικοτεχνικός εξοπλισμός: παιχνίδι Sudoku

Περιγραφή: Το Sudoku είναι ένα από τα πιο δημοφιλή παιχνίδια παζλ όλων των εποχών. Ο στόχος του Sudoku είναι να συμπληρωθεί ένα πλέγμα που αποτελείται από 81 (9x9) πεδία με αριθμούς, έτσι ώστε κάθε γραμμή, στήλη και τετράγωνο (3×3 πεδία) να περιέχουν τους αριθμούς από το 1 ως το 9 μία μόνο φορά. Το Sudoku, επειδή είναι ένα παζλ που βασίζεται στη λογική, αποτελεί ένα εξαιρετικό παιχνίδι για την ενίσχυση της λειτουργίας του εγκεφάλου. Το παιχνίδι αυτό βελτιώνει την ικανότητα συγκέντρωσης και τις δεξιότητες επίλυσης προβλημάτων. Μπορεί να παιχτεί στο Διαδίκτυο, σε απευθείας σύνδεση (κατάλληλη για τις εργασίες για το σπίτι), ενώ διατίθεται και σε

έντυπη μορφή για διάφορα επίπεδα. Καλό θα ήταν εσείς ως επαγγελματίες να εξηγήσετε τους κανόνες του παιχνιδιού και να δώσετε μερικά παραδείγματα για το πώς παίζεται το παιχνίδι.

Προβλήματα

Υλικοτεχνικός εξοπλισμός: φύλλα χαρτιού, στιλό, μολύβια, σύνδεση στο Internet

Περιγραφή: Διαβάστε προσεκτικά και λύστε τα παρακάτω προβλήματα μαθηματικών.
Ο Ρομπ, ο Μάικ και η Τζέιν μάζευαν μήλα. Ο Ρομπ μάζεψε 6 μήλα, ο Μάικ 4 μήλα και η Τζέιν 2 μήλα. Πόσα περισσότερα μήλα μάζεψε ο Ρομπ σε σχέση με την Τζέιν; Πόσα μήλα μάζεψαν συνολικά τα παιδιά;
Αν κόψετε ένα ολόκληρο κέικ σε 12 ή 16 κομμάτια, ποιο μέρος του κέικ θα είναι τα 2 κομμάτια;
Αν ρίξετε ένα λιγότερο συνηθισμένο εξάπλευρο ζάρι, όπου σε κάθε πλευρά του αναγράφονται οι αριθμοί 1, 1, 3, 3, 5, 5, πόσες πιθανότητες έχετε να φέρετε τον αριθμό 3;
Αν ρίξετε δύο συνηθισμένα εξάπλευρα ζάρια, σε κάθε πλευρά των οποίων αναγράφεται ένας αριθμός από το 1 έως το 6, πόσες πιθανότητες έχετε να φέρετε άθροισμα μεγαλύτερο του 9;
Πόσες πιθανότητες έχετε να τραβήξετε το φύλλο 10 σπαθί από μία απλή τράπουλα 52 φύλλων;

Πόσες πιθανότητες έχετε να τραβήξετε ένα κόκκινο ή ένα μαύρο φύλλο από μία απλή τράπουλα 52 φύλλων;
Πόσες πιθανότητες έχετε να τραβήξετε ένα φύλλο από την τράπουλα που να είναι κόκκινου χρώματος και να απεικονίζει φιγούρα προσώπου (Βαλές, Ντάμα, Ρήγας);
Ο τροχός της ρουλέτας είναι ένα από τα πιο διάσημα σύμβολα του τζόγου. Περιλαμβάνει 37 θέσεις αριθμημένες από το 0 (πράσινο χρώμα) έως το 36 (μισές κόκκινες, μισές μαύρες). Ξεκινά μία περιστροφή:
1. Πόσες πιθανότητες έχει η μπίλια της ρουλέτας να σταματήσει σε μονούς αριθμούς;
2. Πόσες πιθανότητες έχει η μπίλια της ρουλέτας να σταματήσει στο ΜΗΔΕΝ;
3. Πόσες πιθανότητες έχει η μπίλια της ρουλέτας να σταματήσει στις θέσεις 0-10;

Η σημασία των θετικών επιστημών στην καθημερινή ζωή: Οι επαγγελματίες, αφού παρουσιάσουν μία σχετική εικόνα στους μονογονονείς, θα τους ζητήσουν να αναστοχαστούν ως προς τον ρόλο της επιστήμης στην ανάπτυξη της κοινωνίας. Στόχος αυτής της διαδικασίας είναι να εντοπίσουν μέσα από καταστάσεις της καθημερινότητας τη σημασία και τις εφαρμογές των θετικών επιστημών και της τεχνολογίας στη ζωή του ανθρώπου.

Πρακτική άσκηση σε ζεύγη: Βασικά επιστημονικά γεγονότα. Οι επαγγελματίες ζητούν από τους μονογονείς είτε να αναλύσουν είτε να διαφωνήσουν με ένα θέμα χρησιμοποιώντας πειστικά επιχειρήματα και τεκμήρια για να υποστηρίξουν την άποψή τους. Η μέθοδος αυτή θα τους βοηθήσει να εξηγήσουν περαιτέρω ένα θέμα ή μία άποψη και να μοιραστούν τις σκέψεις με έναν/μία συνεργάτη/ιδα.

Τα προβλήματα του ενός (1) λεπτού είναι ένας τρόπος για να ελέγξετε ως επαγγελματίες εάν οι εκπαιδευόμενοι/ες έχουν κατανοήσει ικανοποιητικά ένα ορισμένο μάθημα. Από την πλευρά σας, θα πρέπει να τους παρέχετε δηλώσεις σχετικές με το υπό εξέταση κεφάλαιο. Η εν λόγω τεχνική αναπτύσσει την προσοχή των εκπαιδευόμενων και εσείς μπορείτε με τη σειρά σας να αξιολογήσετε κατά πόσον έχουν κατανοήσει ορισμένες έννοιες/θεωρίες.

Ομοιογένεια ή ετερογένεια των χημικών μιγμάτων: Ανάλογα με τα συστατικά που αναμειγνύονται, μπορούν να προκύψουν διαφορετικοί τύποι μιγμάτων. Οι μονογονείς θα μάθουν πώς να ελέγχουν τα είδη των μιγμάτων και να εξασκούν τις ικανότητες σύγκρισης και τις αναλυτικές τους δεξιότητες.

Πόσα χρήματα πρέπει να πληρώνετε ανά μήνα για το ηλεκτρικό ρεύμα που καταναλώνει ένας λαμπτήρας πυρακτώσεως με ισχύ 100W; Ας υποθέσουμε ότι ο λαμπτήρας ανάβει κατά μέσο όρο 5 ώρες την ημέρα και το κόστος του ρεύματος είναι 0, 13538 λεπτά ανά 1 kWh. Σημείωση: Να ληφθεί ως δεδομένο ότι ο μήνας έχει 30 ημέρες.

Ακολουθεί ένα παράδειγμα λογαριασμού ηλεκτρικού ρεύματος από τη Βουλγαρία. Για να ισχύει για τη χώρα σας, καλό θα ήταν να τον προσαρμόσετε ανάλογα με την τρέχουσα τιμή χρέωσης της κάθε παρεχόμενης μονάδας (kWh) και άλλα τυχόν έξοδα που περιλαμβάνονται σε αυτόν. Ας υποθέσουμε ότι ο λογαριασμός του ηλεκτρικού ρεύματος για ένα σπίτι 80m2 είναι 71,43€ τον μήνα κατά τη διάρκεια της χειμερινής περιόδου, συμπεριλαμβανομένων των ακόλουθων τιμών:

- Ημερήσια κατανάλωση ρεύματος – 555 kWh· τιμή χρέωσης μονάδας (kWh) – 0,13538 λεπτά
- Νυχτερινή κατανάλωση ρεύματος – 125 kWh· τιμή χρέωσης μονάδας (kWh) – 0,05676 λεπτά
- Μεταφορά ενέργειας – 17,47€ (ενδεχομένως να μην ισχύει για τη χώρα σας)

Οι εναλλακτικές πηγές ενέργειας χρησιμοποιούνται για τη μείωση των λογαριασμών ηλεκτρικού ρεύματος των νοικοκυριών και των επιχειρήσεων. Υπάρχουν διάφορες τεχνολογίες που μπορούν να βελτιστοποιήσουν το κόστος της ενέργειας, όπως αυτές που αναφέρονται παρακάτω. Λαμβάνοντας υπόψη την περιοχή διαβίωσης (π.χ. ορεινή/παραθαλάσσια περιοχή), να υπολογίσετε την επένδυση και πώς θα γίνει απόσβεση κατά τη διάρκεια της χειμερινής περιόδου:

- Ηλεκτρική γεννήτρια diesel – κόστος 250€ , 2kW , 15 λίτρα diesel
- Ηλιακό πάνελ – κόστος 2000€ , 2kW
- Ανεμογεννήτρια – 200€ , 4kW
- Θερμικές αντλίες – 500€ , 2,6kW

Σύμφωνα με τις βασικές έννοιες της στατιστικής και εξετάζοντας τους περσινούς λογαριασμούς ηλεκτρικού ρεύματος, να υπολογίσετε το μέσο ποσό των χρημάτων που θα πληρώνατε κατά τη διάρκεια μίας χειμερινής περιόδου και πόσα χρήματα πληρώνετε περισσότερα, κατά μέσο όρο, στη διάρκεια των χειμερινών μηνών. Αυτή η άσκηση είναι πολύ χρήσιμη για την κατανομή των προϋπολογισμών των μονογονεϊκών οικογενειών ανάλογα με την εκάστοτε εποχή.

Προβλήματα Μαθηματικών με τη Χρήση Εργαλείων Τεχνολογίας

Υλικοτεχνικός εξοπλισμός: επιτραπέζιοι υπολογιστές, laptops, smartphones και λοιπές συσκευές.

Συμβουλή: Αυτή η πρακτική άσκηση θα πρέπει να προσαρμοστεί ανάλογα με τις εφαρμογές (apps) που χρησιμοποιούνται περισσότερο σε κάθε χώρα.

Περιγραφή: Εισάγετε το καθημερινό σας πρόγραμμα στο ημερολόγιο Google.
Δημιουργήστε μία λίστα με ψώνια για μία εβδομάδα στο smartphone σας.
Χρησιμοποιήστε εφαρμογές πλοήγησης (π.χ. χάρτες Google): επιλέξτε τον πιο αποτελεσματικό τρόπο μετακίνησης από την τρέχουσα τοποθεσία σας (σημείο Α) έως τη διεύθυνση της εργασίας/κατοικίας σας (σημείο Β).
Χρησιμοποιήστε τις διαδικτυακές υπηρεσίες μίας τράπεζας στην οποία έχετε λογαριασμό και προσπαθήστε να πληρώσετε τους μηνιαίους λογαριασμούς σας.
Κλείστε το ιατρικό ραντεβού σας μέσω του Διαδικτύου.

Εργαλεία Αξιολόγησης και Παρακολούθησης

Μία από τις μεθόδους που μπορούν να χρησιμοποιηθούν για την αξιολόγηση της ανάπτυξης της μαθηματικής ικανότητας και των βασικών ικανοτήτων στις θετικές επιστήμες και την τεχνολογία είναι η μέτρηση της επίτευξης στόχων. Ένα μοντέλο αξιολόγησης που θα μπορούσε να εφαρμοστεί είναι η προεξέταση και η μετεξέταση.
Κατά τη διάρκεια της προεξέτασης που διενεργείται πριν από την εκπαίδευση, δεν αναμένεται να γνωρίζουν οι μονογονείς τις απαντήσεις των ερωτήσεων που θα τους τεθούν, αλλά θα μπορούσε να τους βοηθήσει να κατανοήσουν σε ποια σημεία αντιμετωπίζουν δυσκολίες, καθώς και τι θα μάθουν κατά τη διάρκεια της εκπαίδευσης. Κατά τη διεξαγωγή της ίδιας εξέτασης μετά το τέλος της εκπαίδευσης, αναμένεται να απαντήσουν σωστά οι μονογονείς σε περισσότερες ερωτήσεις λόγω της αύξησης των γνώσεων και της κατανόησης των προαναφερθέντων ικανοτήτων.

Η συμμετοχή των μονογονέων στις συζητήσεις και η εμπλοκή τους κατά τη διάρκεια των εκπαιδεύσεων θα μπορούσε να αποτελέσει έναν άλλο τρόπο για την παρακολούθηση του βαθμού στον οποίο έχουν κατανοήσει επαρκώς το υλικό που διδάχθηκε. Οι μονογονείς ενδέχεται να είναι πολύ δραστήριοι και να επιδεικνύουν υψηλό επίπεδο κατανόησης κατά τη διάρκεια των εκπαιδεύσεων, αλλά ίσως να είναι πιο παθητικοί σε γραπτές ή ομαδικές δραστηριότητες ή το αντίστροφο.
Με άλλα λόγια, δεν θα πρέπει να χρησιμοποιήσετε μία/ένα μόνο μέθοδο/εργαλείο για την αξιολόγηση και την παρακολούθηση του επιπέδου κατανόησης αυτών των ικανοτήτων. Για την ορθή παρακολούθηση της ανάπτυξης των δεξιοτήτων, θα πρέπει να εφαρμόσετε πολλαπλές μεθόδους για την επίτευξη του πιο αποδοτικού και αποτελεσματικού τρόπου μάθησης.

4. Ψηφιακή Ικανότητα

Το κεφάλαιο αυτό απευθύνεται σε εκπαιδευτές/εύτριες ενηλίκων, και για την ακρίβεια, μονογονέων με χαμηλή ειδίκευση, που θέλουν να μάθουν περισσότερα για τις ψηφιακές δεξιότητες και πώς μπορούν να τις ενισχύσουν στους/στις εκπαιδευόμενούς/ές τους. Έχει θεωρητικό και πρακτικό χαρακτήρα. Παρέχει τα απαραίτητα εφόδια στους/στις εκπαιδευτές/εύτριες που θα τους/τις βοηθήσουν να παράγουν τις δικές τους δραστηριότητες καθώς και ένα ενδεικτικό project για να δουν στην πράξη πώς λειτουργεί η Μάθηση με τη Μέθοδο Project. Πριν από όλα αυτά, θα προηγηθεί μία σύντομη εισαγωγή σχετικά με τις βασικές έννοιες των ψηφιακών δεξιοτήτων. Από το δεύτερο μισό του 20ου αιώνα, όταν η τεχνολογία άρχισε να καθιερώνεται στην καθημερινή ζωή προέκυψαν ορισμένες νέες δυνατότητες, όπως η αποθήκευση και η ανάκτηση μεγάλων ποσοτήτων πληροφοριών χωρίς να καταλαμβάνουν πολύ χώρο, η πρόσβαση στα κοινωνικά δίκτυα και η χρήση δικτύων υπολογιστών χωρίς κανέναν περιορισμό χρόνου και χώρου (Gutierrez Martin & Tyner, 2012).

Μετά την ολοκλήρωση αυτού του κεφαλαίου, θα είστε σε θέση:

Α. Να κατανοήσετε τη σημασία της ενίσχυσης των ψηφιακών δεξιοτήτων.

Β. Να προσδιορίσετε τις βασικές έννοιες της Μάθησης με τη Μέθοδο Project, προκειμένου να σχεδιάσετε μία δική σας δραστηριότητα με την εν λόγω μέθοδο για τη βελτίωση των ψηφιακών δεξιοτήτων των εκπαιδευόμενων.
Γ. Να σχεδιάσετε μία δραστηριότητα για την ανάπτυξη των ψηφιακών δεξιοτήτων των εκπαιδευόμενων.

Δεδομένου ότι οι ψηφιακές δεξιότητες αποτελούν απαραίτητη προϋπόθεση για μία επιτυχημένη ζωή, θα πρέπει να διασφαλιστεί ότι όλοι οι άνθρωποι έχουν την ευκαιρία να τις καλλιεργήσουν. Η καθιέρωση της ψηφιακής τεχνολογίας έχει οδηγήσει στη δημιουργία πολλών νέων αναγκών για τους γονείς, οι οποίοι χρειάζεται να καλλιεργήσουν τις δεξιότητές τους όχι μόνο για την ομαλή μετάβασή τους σε μία νέα κοινωνία, αλλά και για την προστασία των παιδιών τους (D.Zhang & Livingstone, 2019). Σύμφωνα με μία έρευνα που διενεργήθηκε το 2019 στο Ηνωμένο Βασίλειο, υπάρχει συσχέτιση μεταξύ της εκπαίδευσης των γονέων και των ψηφιακών τους δεξιοτήτων. Η έρευνα έδειξε ότι οι γονείς που θεωρούν τους εαυτούς τους λιγότερο ειδικευμένους φαίνεται να εφαρμόζουν πιο περιοριστική διαμεσολάβηση, όπως η απαγόρευση της πρόσβασης σε ορισμένους δικτυακούς τόπους (websites). Το πιο σημαντικό, όμως, είναι ότι τα παιδιά των οποίων οι γονείς υιοθετούν την ενεργή διαμεσολάβηση τείνουν να εμπιστεύονται περισσότερο τους γονείς τους και να τους μιλούν, όταν προκύπτει ένα πρόβλημα (LSE Department of Media and Communications, 2017).
Τα υψηλά επίπεδα ψηφιακών δεξιοτήτων έχουν γίνει σημαντικά όχι μόνο για την επαγγελματική επιτυχία αλλά και για την προσωπική ανάπτυξη και επιτυχία στην κοινωνία. Η γνώση του τρόπου χρήσης ψηφιακών συσκευών ανάλογα με το κοινωνικό πλαίσιο ονομάζεται ψηφιακός γραμματισμός. Ο ψηφιακός γραμματισμός συνδέεται με νέες δεξιότητες που πρέπει να μάθουν οι πολίτες προκειμένου να έχουν πρόσβαση, να αναλύουν, να οργανώνουν, να παράγουν και να διαδίδουν πληροφορίες χρησιμοποιώντας ταυτόχρονα τις τεχνολογίες που έχουν στη διάθεσή τους (Couto, Lucas, Brites, & Pereira, 2018). Περιλαμβάνει και άλλες μορφές γραμματισμού, όπως: Γραμματισμός στα μέσα επικοινωνίας (Media literacy): η ικανότητα πρόσβασης και αξιολόγησης μηνυμάτων στα μέσα επικοινωνίας
Πληροφοριακός γραμματισμός (Information literacy): η ικανότητα πρόσβασης και αξιολόγησης πληροφοριών (Rodriguez-de-Dios, van Oosten, & Igartua, 2018).

Όταν οι άνθρωποι γνωρίζουν πώς να χρησιμοποιούν τις ψηφιακές τεχνολογίες και έχουν πρόσβαση στο Διαδίκτυο, μπορούν να έχουν πρόσβαση σε μεγαλύτερο αριθμό ευκαιριών απασχόλησης και κατά συνέπεια, περισσότερες πιθανότητες πρόσληψης (Helsper, van Deursen, & Enyon, 2015). Στις μέρες μας, οι άνθρωποι για να εντοπίσουν μία θέση εργασίας, χρειάζεται να έχουν πρόσβαση σε διάφορες ιστοσελίδες και να γνωρίζουν πώς να τις χρησιμοποιούν (van Deursen & van Dijk, 2014). Η

επικοινωνία μπορεί να ενισχυθεί μέσω της χρήσης πλατφορμών κοινωνικής δικτύωσης, γεγονός που μπορεί να οδηγήσει στην επέκταση των κοινωνικών δικτύων (Yu, Lin, & Liao, 2017). Τα κοινωνικά δίκτυα στηρίζονται σε κοινά ενδιαφέροντα και δραστηριότητες που ενισχύουν τους δεσμούς μεταξύ των μελών μίας ομάδας. Οι ισχυροί δεσμοί με τη σειρά τους, παρέχουν συναισθηματική και πρακτική υποστήριξη. Έχει αποδειχθεί ότι όσο ισχυρότεροι είναι οι δεσμοί μεταξύ των μελών μίας ομάδας, τόσο πιο αυξημένος είναι ο ρυθμός ενσωμάτωσής τους σε αυτή (Helsper, van Deursen, & Enyon, 2015).Όταν οι άνθρωποι γνωρίζουν πώς να χειρίζονται τα τεχνολογικά μέσα, μπορούν να έχουν πρόσβαση σε πολλές και διάφορες υπηρεσίες που μπορούν να τους βοηθήσουν να συγκρίνουν και να επιλέξουν τι τους ταιριάζει καλύτερα.

Για παράδειγμα, μπορούν να κάνουν συγκρίσεις για να βρουν τις χαμηλότερες τιμές στα προϊόντα ή τις καλύτερες ποιότητες στα αγαθά που τους ενδιαφέρουν (Yu, Lin, & Liao, 2017). Σύμφωνα με μία έρευνα που διεξήχθη από τους van Deursen & van Dijk (2014), οι άνθρωποι κατάφεραν να επωφεληθούν οικονομικά συγκρίνοντας ιστοσελίδες και ανταλλάσσοντας ή πωλώντας παλιά προσωπικά τους αντικείμενα.

Για την προώθηση των ψηφιακών ικανοτήτων, έχουν προταθεί ποικίλες μέθοδοι επιμόρφωσης και καλές πρακτικές. Η ανοιχτή συζήτηση στην τάξη επιλέγεται για σημαντικά ζητήματα, όπως η ψηφιακή ασφάλεια, και όλοι/ες οι εκπαιδευόμενοι/ες χωρίζονται σε ομάδες και εκφράζουν ελεύθερα τις απόψεις τους. Οι εκπαιδευόμενοι/ες ασχολούνται ατομικά με μία εργασία και αφού την υποβάλουν, χωρίς να γνωρίζουν αν περιέχει σωστές απαντήσεις, σχηματίζουν ομάδες και υποβάλλουν εκ νέου τα αποτελέσματα, προκειμένου να συζητήσουν και τις δύο εκδοχές αργότερα. Μία άλλη ενδιαφέρουσα πρόταση είναι η δημιουργία αφίσας. Ο/Η εκπαιδευτικός αναθέτει στους/στις μαθητές/ήτριες ένα κείμενο προς ανάγνωση, το οποίο παρουσιάζουν στη συνέχεια με τη μορφή αφίσας. Τέλος, οι εργαστηριακές ασκήσεις προτείνονται ως ένας καλός τρόπος για την προώθηση των ψηφιακών δεξιοτήτων: οι εκπαιδευτικοί/εκπαιδευτές προετοιμάζουν μία εγκατάσταση λογισμικού και στη συνέχεια, ζητούν από τους/τις μαθητές/ήτριες να κάνουν μικρές τροποποιήσεις (Redecker & Punie, 2017).

Στην συνέχεια, μία τεχνική που έχει προταθεί με στόχο να συμβάλει στην ανάπτυξη ψηφιακών δεξιοτήτων είναι η ψηφιακή αφήγηση. Πρόκειται για μία μέθοδο που υιοθετείται ευρέως σε διεθνές επίπεδο. Η ψηφιακή αφήγηση μπορεί να παρακινήσει τους/τις μαθητές/ήτριες να μάθουν μέσω της δημιουργίας προσωπικών ιστοριών. Χαρακτηριστικά της ψηφιακής αφήγησης:

- Παρέχει τη δυνατότητα επίλυσης προβλημάτων.
- Ενισχύει τις ψηφιακές δεξιότητες των εκπαιδευόμενων και αναπτύσσει τον ψηφιακό τους γραμματισμό.
- Συνδυάζει λίγα λεπτά αφήγησης με ψηφιακά στοιχεία, όπως κείμενο, γραφικά, ήχο ή βίντεο.

- Τα κύρια σημεία της περιλαμβάνουν απόψεις, δραματικές ερωτήσεις, συναισθηματικό περιεχόμενο, όπως επίσης φωνή, μουσική επένδυση, οικονομία και ρυθμό.
- Η αξιολόγηση των ερευνών σχετικά με την ψηφιακή αφήγηση δείχνει ότι όλες οι ψηφιακές ικανότητες, η ψηφιακή χρήση και ο ψηφιακός μετασχηματισμός υποβλήθηκαν σε θετικές αλλαγές (Chan, Churchill, & Chiu, 2017).

Το εργαλείο DigCompEdu στοχεύει στην ενίσχυση των ψηφιακών δεξιοτήτων των εκπαιδευτικών όλων των επιπέδων εκπαίδευσης (Redecker & Punie, 2017). Εκτός από χρήσιμο εργαλείο, είναι και πολύτιμο βοήθημα για τους/τις εκπαιδευτικούς που επιθυμούν να βελτιώσουν συγκεκριμένες ψηφιακές τους δεξιότητες. Ο παρακάτω Πίνακας περιγράφει 22 ικανότητες διδασκαλίας μαζί με τους ακόλουθους 6 τομείς ικανοτήτων: για παράδειγμα τη χρήση ψηφιακών τεχνολογιών για επικοινωνία, συνεργασία και ανάπτυξη. Στον δεύτερο τομέα περιγράφονται οι απαραίτητες ικανότητες, προκειμένου να χρησιμοποιούν αποτελεσματικά τους ψηφιακούς πόρους για μάθηση. Ο τρίτος τομέας αφορά τον χειρισμό ψηφιακών τεχνολογιών για τη διδασκαλία και τη μάθηση, ενώ ο τέταρτος τομέας αφορά τις χρήσεις ψηφιακών στρατηγικών για την αξιολόγηση. Ο πέμπτος τομέας εστιάζει στην προοπτική στρατηγικών για την προώθηση της ενεργού συμμετοχής των μαθητών, ενώ ο έκτος τομέας περιγράφει τις παιδαγωγικές ικανότητες που απαιτούνται για τη διευκόλυνση της ψηφιακής ικανότητας των μαθητών.

Πίνακας 1. Ικανότητες DigCompEdu

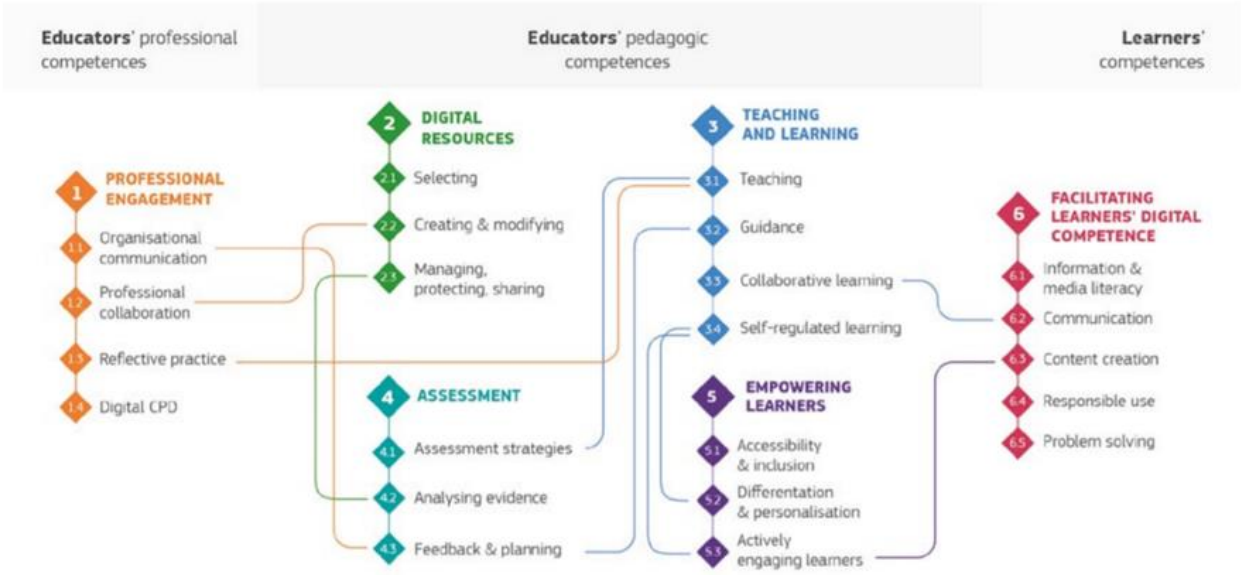

Πρακτικές Ασκήσεις

Υλικοτεχνικός εξοπλισμός: σύνδεση στο Διαδίκτυο, υπολογιστής, οθόνη

Περιγραφή: Οι προτεινόμενες δραστηριότητες θα διαρκέσουν περίπου 50 λεπτά. Στόχος τους είναι να σας βοηθήσουν προετοιμάσετε τους/τις εκπαιδευόμενούς/ές σας να υποβάλουν αίτηση για μία προτεινόμενη θέση εργασίας, μέσω της πλατφόρμας LinkedIn, και να τους διδάξετε πώς να χρησιμοποιούν τους Χάρτες Google σε περίπτωση που κληθούν στα γραφεία μίας εταιρείας για συνέντευξη. Για να στεφθεί η προσπάθειά τους με επιτυχία, θα πρέπει να δημιουργήσουν έναν επαγγελματικό λογαριασμό ηλεκτρονικού ταχυδρομείου (e-mail) και μία κατάλληλη σελίδα στο LinkedIn, ούτως ώστε να υποβάλουν αίτηση για την προτεινόμενη θέση εργασίας μέσω της εφαρμογής LinkedIn. Στη συνέχεια, θα χρησιμοποιήσουν τους Χάρτες Google εισάγοντας τη διεύθυνσή τους (σημείο αφετηρίας) και τη διεύθυνση της εταιρείας (σημείο προορισμού) και κατόπιν, θα επιλέξουν τον πιο βολικό τρόπο μετακίνησης. Θα σας συνιστούσαμε να χρησιμοποιηθούν πραγματικές πληροφορίες προκειμένου να δημιουργήσουν οι εκπαιδευόμενοι/ες προφίλ που θα μπορούσαν μετέπειτα να τα χρησιμοποιήσουν στην καθημερινή τους ζωή, π.χ. να υποβάλουν αίτηση για άλλες θέσεις εργασίας που τους/τις ενδιαφέρουν στο μέλλον.
Τα πρώτα βήματα για την ομαλή εισαγωγή στους ψηφιακούς τρόπους αναζήτησης και επικοινωνίας είναι μέσω της εξοικείωσης των εκπαιδευόμενων με τον ηλεκτρονικό υπολογιστή (Η/Υ).

<u>Εξοικείωση με τον Η/Υ και δημιουργία της κατάλληλης διεύθυνσης ηλεκτρονικού ταχυδρομείου</u>

Στόχοι: Περιήγηση, αναζήτηση και φιλτράρισμα δεδομένων, πληροφοριών και ψηφιακού περιεχομένου. Αξιολόγηση δεδομένων, πληροφοριών και ψηφιακού περιεχομένου.

Διάρκεια: 5 λεπτά

Περιγραφή: Ζητήστε από τους/τις εκπαιδευόμενους/ες να επιλέξουν μία διεύθυνση ηλεκτρονικού ταχυδρομείου (e-mail) που πιστεύουν ότι είναι περισσότερο επαγγελματική. Για να το πετύχουν αυτό, θα πρέπει να πραγματοποιήσουν μία δραστηριότητα αναζήτησης στην πλατφόρμα του Google, με λέξεις-κλειδιά όπως «ιδέες για επαγγελματική/ό διεύθυνση ηλεκτρονικού ταχυδρομείου/e-mail» ή αντίστοιχες συχνές φράσεις αναζήτησης. Αφού ολοκληρώσουν την αναζήτηση, μπορούν να αποφασίσουν ποια είναι, κατά τη γνώμη τους, η πιο κατάλληλη διεύθυνση ηλεκτρονικού ταχυδρομείου.

Δημιουργία Προφίλ στο LinkedIn

Διάρκεια: 15 λεπτά

Στόχοι: Αλληλεπίδραση μέσω των ψηφιακών τεχνολογιών. Κοινή χρήση μέσω ψηφιακών τεχνολογιών. Συνεργασία μέσω ψηφιακών τεχνολογιών. Ανάπτυξη ψηφιακού περιεχομένου. Ενσωμάτωση και επανεπεξεργασία ψηφιακού περιεχομένου.

Περιγραφή: Σε αυτή τη δραστηριότητα, οι εκπαιδευόμενοί/ές σας θα χρειαστεί να έχουν πρόσβαση στον δικτυακό τόπο του LinkedIn για να δημιουργήσουν ένα νέο προφίλ χρήστη χρησιμοποιώντας τη νέα τους διεύθυνση ηλεκτρονικού ταχυδρομείου (e-mail). Αφού τους/τις ενημερώσετε για τις προτεινόμενες θέσεις εργασίας που έχετε βρει στο LinkedIn, θα πρέπει να συζητήσουν με την ομάδα τους και να αποφασίσουν σε ποια εργασία θεωρούν ότι μπορούν να δημιουργήσουν καλύτερο προφίλ για να προσληφθούν. Αφότου καταλήξουν σε μία απόφαση, θα δημιουργήσουν ένα online προφίλ χρήστη και κατόπιν, θα υποβάλουν αίτηση για τη θέση εργασίας μέσω της πλατφόρμας του LinkedIn

Χρήση των Google Maps για γρήγορη πρόσβαση στο σημείο προορισμού

Διάρκεια: 15 λεπτά

Στόχοι: Προσδιορισμός αναγκών και τεχνολογικών λύσεων. Δημιουργική χρήση ψηφιακών τεχνολογιών.

Περιγραφή: Αφού πλέον οι εκπαιδευόμενοι/ες έχουν δημιουργήσει το προσωπικό τους προφίλ και έχουν υποβάλει αίτηση για μία σειρά από θέσεις εργασίας, θα πρέπει να είναι και σε θέση να επιλέξουν την καλύτερη διαθέσιμη διαδρομή για να φτάσουν στον προορισμό τους χωρίς καθυστερήσεις. Για την επίτευξη αυτού του στόχου, θα χρησιμοποιήσουν τους Google Maps («Χάρτες Google»), αφού τους πείτε ότι θα πρέπει να προσέλθουν για συνέντευξη σε έναν συγκεκριμένο τόπο και χρόνο. Με βάση αυτό το σενάριο, οι εκπαιδευόμενοι/ες θα έχουν την ευκαιρία όχι μόνο να μελετήσουν μία προτεινόμενη διαδρομή, αλλά και να ελέγξουν την κυκλοφορία στο συγκεκριμένο χρονικό διάστημα. Παράλληλα, θα έχουν τη δυνατότητα να δουν εναλλακτικές διαδρομές, διαδρομές με ή χωρίς διόδια, ή ακόμη και να επιλέξουν το μεταφορικό μέσο.

Παρουσίαση των Αποτελεσμάτων

Διάρκεια: 10 λεπτά

Στόχοι: Ενίσχυση των δεξιοτήτων παρουσίασης με ψηφιακά μέσα. Ενίσχυση των δεξιοτήτων συζήτησης.

Το τελευταίο βήμα της δραστηριότητας περιλαμβάνει την παρουσίαση των αποτελεσμάτων και των αποφάσεων των εκπαιδευόμενων σε πραγματικό χρόνο. Ειδικότερα, θα παρουσιάσουν τις επιλογές τους στον υπολογιστή και θα εξηγήσουν στις άλλες ομάδες γιατί επέλεξαν τη συγκεκριμένη διεύθυνση ηλεκτρονικού ταχυδρομείου (e-mail) και τη συγκεκριμένη θέση εργασίας, πώς κατάρτισαν το βιογραφικό τους σημείωμα και ποια κριτήρια τους έκαναν να επιλέξουν τη συγκεκριμένη διαδρομή. Υπενθυμίστε τους να αφήσουν ανοιχτή τη σελίδα του Google Chrome, προκειμένου να μπορούν να επιλέξουν μεταξύ των καρτελών και να εξηγήσουν τις αποφάσεις τους. Μετά την παρουσίαση, θα ακολουθήσει αξιολόγηση, ούτως ώστε να εξακριβωθεί πόσο αποτελεσματική ήταν η δραστηριότητα και ποιες ακριβώς δεξιότητες άσκησαν ή απέκτησαν οι εκπαιδευόμενοι/ες.

Εργαλεία Αξιολόγησης και Παρακολούθησης

Παρακαλούμε για την απάντησή σας στις ακόλουθες ερωτήσεις επιλέγοντας την απάντηση που σας αντιπροσωπεύει καλύτερα με βάση την παρακάτω κλίμακα:

1. Διαφωνώ απόλυτα, **2.** Διαφωνώ, **3.** Ούτε συμφωνώ, ούτε διαφωνώ, **4.** Συμφωνώ, **5.** Συμφωνώ απόλυτα

Οι δραστηριότητες μου φάνηκαν ενδιαφέρουσες.	1	2	3	4	5
Σκοπεύω να αξιοποιήσω αυτά που έμαθα με τους/τις εκπαιδευόμενούς/ές μου.	1	2	3	4	5
Αισθάνομαι ικανός/ή να διδάξω τους/τις εκπαιδευόμενούς/ές μου πώς να χρησιμοποιούν το ηλεκτρονικό ταχυδρομείο (e-mail).	1	2	3	4	5
Αισθάνομαι ικανός/ή να διδάξω στους εκπαιδευόμενούς/ές μου πώς να αναζητήσουν θέσεις εργασίας μέσω ψηφιακών πλατφορμών.	1	2	3	4	5
Αισθάνομαι ικανός/ή να διδάξω στους εκπαιδευόμενούς/ές	1	2	3	4	5

μου πώς να υποβάλουν αίτηση για θέσεις εργασίας μέσω ψηφιακών πλατφορμών.	
Αισθάνομαι ικανός/ή να διδάξω στους εκπαιδευόμενούς/ές μου πώς να χρησιμοποιούν τους Χάρτες Google για να αναζητούν διαδρομές που θα τους/τις βοηθήσουν να φτάσουν στον προορισμό τους.	1 2 3 4 5

Να επιλέξετε την απάντηση που θεωρείτε σωστή στις ακόλουθες ερωτήσεις (μπορείτε να επιλέξετε περισσότερες από μία σωστές απαντήσεις):

1. Μπορώ να χρησιμοποιήσω το ηλεκτρονικό ταχυδρομείο (e-mail) για να:

☐ α. Επικοινωνήσω με τους/τις φίλους/ες και την οικογένειά μου
☐ β. Επικοινωνήσω με το επαγγελματικό μου περιβάλλον
☐ γ. Λάβω νέα από εταιρείες και δικτυακούς τόπους που με ενδιαφέρουν
☐ δ. Όλα τα παραπάνω
☐ ε. Κανένα από τα παραπάνω

2. Θα ήταν χρήσιμο να χρησιμοποιήσετε το LinkedIn για να:

☐ α. Επικοινωνείτε με το επαγγελματικό σας περιβάλλον
☐ β. Αναζητάτε θέσεις εργασίας
☐ γ. Κάνετε αιτήσεις για θέσεις εργασίας
☐ δ. Μαθαίνετε για τις εξελίξεις των νέων εταιρειών
☐ ε. Δημιουργήσετε ένα επαγγελματικό δίκτυο
☐ στ. Όλα τα παραπάνω
☐ ζ. Κανένα από τα παραπάνω

3. Μπορώ να χρησιμοποιήσω τους Χάρτες Google για να:

☐ α. Δω πόση κίνηση έχει η διαδρομή που έχω επιλέξει
☐ β. Λάβω οδηγίες για το πώς να φτάσω στο σημείο του προορισμού μου
☐ γ. Βρω εναλλακτικές διαδρομές
☐ δ. Ελέγξω ποια διαδρομή μου ταιριάζει καλύτερα

☐ ε. Αγοράσω εισιτήρια για τα μέσα μαζικής μεταφοράς

☐ στ. Μάθω πώς μπορώ να φτάσω στο σημείο προορισμού μου σε περιοχές των προαστίων με μέσα μαζικής μεταφοράς

☐ ζ. Όλα τα παραπάνω

☐ η. Κανένα από τα παραπάνω

Σωστές Απαντήσεις

1. δ.

Το ηλεκτρονικό ταχυδρομείο (e-mail) είναι ένα ισχυρό εργαλείο που σας βοηθά να δημιουργήσετε επαφές και σχέσεις σε πολλαπλά επίπεδα, π.χ. για την επαγγελματική σταδιοδρομία σας, καθώς επίσης για την επικοινωνία με τους/τις φίλους/ες και την οικογένειά σας. Διαθέτει απεριόριστες δυνατότητες αλλά και πολλούς παρόχους (όπως το Yahoo, το Gmail, το Outlook κλπ.). Επιλέξτε τον πάροχο που σας ταιριάζει καλύτερα και αρχίστε να ζείτε τον ψηφιακό τρόπο επικοινωνίας. Απλώς φροντίστε να επιλέξετε μία κατάλληλη διεύθυνση ηλεκτρονικού ταχυδρομείου, διότι δεν μπορείτε να την αλλάξετε εκ των υστέρων!

2. στ.

Μπορείτε να θεωρήσετε το LinkedIn ως το ψηφιακό βιογραφικό σας με τη διαφορά ότι σας παρέχει πολύ περισσότερες δυνατότητες σε σχέση με οποιοδήποτε άλλο βιογραφικό που συντάξατε στο παρελθόν. Η εν λόγω πλατφόρμα είναι κατάλληλη για επαγγελματική χρήση και μπορεί να σας βοηθήσει να προωθήσετε την καριέρα σας σε πολλά επίπεδα. Μπορείτε να χρησιμοποιήσετε το LinkedIn για να ενημερώσετε τις επαγγελματικές σας ικανότητες, αλλά και για να συνδεθείτε με άλλους επαγγελματίες, εταιρείες και οργανισμούς. Αν διατηρείτε ένα ενημερωμένο προφίλ, μπορείτε να υποβάλετε αίτηση για νέες θέσεις εργασίας που δημοσιεύονται εκεί, καθώς και να δώσετε την ευκαιρία σε έναν μελλοντικό εργοδότη να σας γνωρίσει καλύτερα πριν από τη συνέντευξη.

3. α, β, γ, δ, στ

Οι Χάρτες Google είναι ο ψηφιακός σας χάρτης, τον οποίο μπορείτε να χρησιμοποιήσετε τόσο από τον υπολογιστή σας όσο και από το κινητό σας τηλέφωνο. Με τη βοήθεια αυτής της εφαρμογής, δεν θα αγχωθείτε ποτέ αν χαθείτε, γιατί θα σας καθοδηγήσει σε πραγματικό χρόνο. Επιπλέον, μπορείτε να ελέγξετε ποιοι δρόμοι έχουν κίνηση και να επιλέξετε μία εναλλακτική διαδρομή ή ακόμα και να

βρείτε τρόπους για να μετακινηθείτε στις περιοχές των προαστίων με τα μέσα μαζικής μεταφοράς. Απλώς βεβαιωθείτε ότι έχετε σύνδεση στο Διαδίκτυο, διότι τα στοιχεία των χαρτών ενημερώνονται από τη συγκεκριμένη εφαρμογή.

Οι στρατηγικές αξιολόγησης μπορούν να χωριστούν σε δύο κατηγορίες: αυτοαναφερόμενες και δοκιμαστικές. Σε αυτοαναφερόμενες αξιολογήσεις, ζητείται από τους συμμετέχοντες να αξιολογήσουν το επίπεδο γνώσεων, εμπιστοσύνης και εμπειρίας τους και εστιάζουν στις αντιλήψεις των συμμετεχόντων για συγκεκριμένες δεξιότητες (Coward, Schorr, & Huseinovic, 2018). Οι αυτοαναφερόμενες μέθοδοι αξιολόγησης μπορεί να περιλαμβάνουν ερωτήσεις σχετικά με την ύπαρξη εμπιστοσύνης και τους τρόπους που οι συμμετέχοντες αισθάνθηκαν χρησιμοποιώντας τεχνολογικό εξοπλισμό. Επίσης, μπορεί να περιλαμβάνουν ακόμη ερωτήσεις όπως εάν ένιωθαν εμπιστοσύνη στη μάθηση μέσω υπολογιστών ή εάν είδαν πραγματικές ευκαιρίες ζωής σε αυτές τις δεξιότητες (π.χ. ευκαιρίες απασχολησιμότητας) καθώς και αν ήταν ευχαριστημένοι που υπήρξαν μέλη αυτής της δραστηριότητας. Οι αξιολογήσεις βάσει δοκιμών, από την άλλη πλευρά, συνήθως πραγματοποιούνται μέσω διαδικτυακών πλατφορμών ρωτώντας τους συμμετέχοντες διάφορες ερωτήσεις ώστε να μετρήσουν τις σωστές απαντήσεις τους. Για να επιλέξετε τη σωστή προσέγγιση, πρέπει να έχετε κατά νου τις δεξιότητες που διδάσκονται, την ομάδα-στόχο, τον τρόπο διεξαγωγής της αξιολόγησης και τη συχνότητα διεξαγωγής της. (Coward, Schorr, & Huseinovic, 2018). Επίσης, εάν κάποιος θέλει να ζητήσει ανατροφοδότηση με μη κριτικό τρόπο, θα μπορούσε να υπάρχει χώρος μελλοντικών προτάσεων από τους συμμετέχοντες.
Όσον αφορά τη συγκεκριμένη δραστηριότητα, θα δοθεί ένα ερωτηματολόγιο βάσει του τεστ αξιολόγησης “Digital Skills Accelerator” στους συμμετέχοντες, προκειμένου να μετρηθούν οι ικανότητές τους. Εάν θέλουμε να μετρήσουμε και το επίπεδο απόκτησής τους, θα μπορούσαμε να το δώσουμε πριν αλλά και μετά την δραστηριότητα. Οι απαντήσεις τους θα δοθούν σε κλίμακα από ένα έως πέντε, με το ένα να αντικατοπτρίζει έντονη διαφωνία και το πέντε πλήρη συμφωνία.

1. Μπορώ να προσδιορίσω τις πληροφοριακές μου ανάγκες, να βρω δεδομένα, πληροφορίες και περιεχόμενο μέσω μιας απλής αναζήτησης σε ψηφιακά περιβάλλοντα, να βρω πώς να αποκτήσω πρόσβαση σε αυτά τα δεδομένα, πληροφορίες και περιεχόμενο και να πλοηγηθώ μεταξύ τους.
2. Μπορώ να επιλέξω μια ποικιλία ψηφιακών τεχνολογιών για να αλληλεπιδράσω και να επιλέξω μια ποικιλία κατάλληλων μέσων ψηφιακής επικοινωνίας γύρω από ένα δεδομένο πλαίσιο.
3. Μπορώ να αναγνωρίσω απλές κατάλληλες ψηφιακές τεχνολογίες για κοινή χρήση δεδομένων, πληροφοριών και ψηφιακού περιεχομένου.
4. Μπορώ να επιλέξω καλά καθορισμένες και συνηθισμένες κατάλληλες ψηφιακές τεχνολογίες για να μοιραστώ δεδομένα, πληροφορίες και ψηφιακό περιεχόμενο.

5. Μπορώ να εξηγήσω πώς να ενεργώ ως ενδιάμεσος για την ανταλλαγή πληροφοριών και περιεχομένου μέσω κατάλληλων και καλά καθορισμένων ψηφιακών τεχνολογιών.
6. Μπορώ να αναγνωρίσω και να επιλέξω απλές ψηφιακές υπηρεσίες για να συμμετάσχω στην κοινωνία.
7. Μπορώ να αναγνωρίσω και να χρησιμοποιήσω απλές κατάλληλες ψηφιακές τεχνολογίες για την προσωπική μου ενδυνάμωση και να συμμετάσχω στην κοινωνία ως πολίτης.
8. Μπορώ να επιλέξω απλές ψηφιακές τεχνολογίες για να αλληλοεπιδράσω και να εντοπίσω απλά και κατάλληλα μέσα επικοινωνίας για ένα δεδομένο πλαίσιο.
9. Μπορώ να αναγνωρίσω απλές κατάλληλες ψηφιακές τεχνολογίες για κοινή χρήση δεδομένων, πληροφοριών και ψηφιακού περιεχομένου.
10. Μπορώ να προσδιορίσω τρόπους δημιουργίας και επεξεργασίας απλού περιεχομένου σε απλές μορφές και να επιλέξω πώς θα εκφραστώ μέσω της δημιουργίας απλών ψηφιακών μέσων.
11. Μπορώ να επιλέξω τρόπους βελτίωσης, τροποποίησης και ολοκλήρωσης απλών στοιχείων νέου περιεχομένου και πληροφοριών για τη δημιουργία νέων και πρωτότυπων.
12. Μπορώ να εντοπίσω απλά τεχνικά προβλήματα κατά τη χρήση συσκευών και τη χρήση ψηφιακών περιβαλλόντων και να εντοπίσω απλές λύσεις για την επίλυσή τους.
13. Μπορώ να αναγνωρίσω τις ανάγκες και να αναγνωρίσω απλά ψηφιακά εργαλεία και πιθανές τεχνολογικές απαντήσεις για την επίλυση αυτών των αναγκών.
14. Μπορώ να επιλέξω απλούς τρόπους προσαρμογής και εξατομίκευσης ψηφιακών περιβαλλόντων στις προσωπικές μου ανάγκες.
15. Μπορώ να αναγνωρίσω πού πρέπει να βελτιωθεί ή να ενημερωθεί η ψηφιακή μου ικανότητα.
16. Μπορώ να προσδιορίσω πού να αναζητήσω ευκαιρίες αυτό-εξέλιξης.

5. Πρωτοβουλία και Επιχειρηματικότητα

Στόχος αυτού του κεφαλαίου είναι να παράσχει κατευθυντήριες οδηγίες στους/στις επαγγελματίες που βοηθούν μονογονείς με χαμηλή ειδίκευση/χαμηλά επαγγελματικά προσόντα για να διευρύνουν/βελτιώσουν τις ικανότητες τους στη διδασκαλία των επιχειρηματικών δεξιοτήτων. Έτσι, θα είναι σε θέση αφενός να παρέχουν εκπαίδευση και στήριξη προσαρμοσμένες στις ανάγκες των μονογονέων και αφετέρου να ενθαρρύνουν την απασχολησιμότητα καθώς και την

κοινωνικοεκπαιδευτική και προσωπική τους ανάπτυξη (που κατόπιν, θα ενισχύσουν την κοινωνική τους ένταξη).

Μετά την ολοκλήρωση αυτού του κεφαλαίου, θα είστε σε θέση:

Α. Να κατανοείτε τον κύριο ορισμό της επιχειρηματικότητας.
Β. Να αναγνωρίζετε τις γνώσεις, τις δεξιότητες και τις στάσεις που ανήκουν στην ικανότητα της επιχειρηματικότητας.
Γ. Να κατανοείτε τη σημασία της παροχής κινήτρων στους/στις συμμετέχοντες/στις για τη βελτίωση αυτών των δεξιοτήτων.
Δ. Να παρέχετε καλύτερης ποιότητας επιμόρφωση και στήριξη στους/στις συμμετέχοντες/ουσες για την ανάπτυξη των επιχειρηματικών τους δεξιοτήτων.
Ε. Να οργανώνετε την αξιολόγηση των δεξιοτήτων που απέκτησαν οι εκπαιδευόμενοι/ες κατά τη διάρκεια των εκπαιδεύσεων με θέμα τις επιχειρηματικές δεξιότητες.

Η ικανότητα επιχειρηματικότητας αναφέρεται στην δυνατότητα δράσης γύρω από ευκαιρίες και ιδέες καθώς και στη μετατροπή τους σε αξίες για άλλους. Βασίζεται στη δημιουργικότητα, την κριτική σκέψη και την επίλυση προβλημάτων, αναλαμβάνοντας πρωτοβουλία και επιμονή και την ικανότητα να συνεργαζόμαστε προκειμένου να σχεδιάζουμε και να διαχειριζόμαστε έργα πολιτιστικής, κοινωνικής ή οικονομικής αξίας. Οι επιχειρηματικές δεξιότητες και η αντίστοιχη νοοτροπία είναι σημαντικές για όλους τους ανθρώπους ανεξάρτητα από την επαγγελματική πορεία που πρόκειται να ακολουθήσουν. Η επιχειρηματική νοοτροπία είναι ένας τρόπος σκέψης που επιτρέπει στους ανθρώπους να ξεπεράσουν προκλήσεις, να είναι αποφασιστικοί και να αναλαμβάνουν την ευθύνη των αποτελεσμάτων. Η προώθηση της επιχειρηματικότητας έχει καταστεί προτεραιότητα πολιτικής στην Ευρώπη και η Ευρωπαϊκή Ένωση και τα κράτη-μέλη λαμβάνουν μέτρα για την ενσωμάτωση της επιχειρηματικότητας σε διάφορους τομείς πολιτικής. Οι υπεύθυνοι χάραξης εκπαιδευτικής πολιτικής χρησιμοποιούν την εκπαίδευση στην επιχειρηματικότητα ως μέσο εκπαίδευσης των τωρινών και των μελλοντικών γενεών επιχειρηματιών με την ελπίδα να δημιουργήσουν θέσεις εργασίας και να συμβάλουν στην οικονομική ανάπτυξη του τόπου. Σε πολλές ευρωπαϊκές χώρες, παρατηρείται αύξηση της ενσωμάτωσης της επιχειρηματικότητας ως ικανότητας στα προγράμματα σπουδών σχολικής και επαγγελματικής κατάρτισης (Eurydice, 2012).

Οι γονείς είναι γενικά υπεύθυνοι για την οικονομική κατάσταση της οικογένειάς τους και οφείλουν να εξασφαλίσουν στα μέλη της ένα αξιοπρεπές βιοτικό επίπεδο. Παράλληλα, οφείλουν να

φροντίζουν τα παιδιά τους, αποδίδοντάς τους τη δέουσα προσοχή, ειδικά όταν είναι άρρωστα. Τελικά αυτό γίνεται ένα βασικό πρόβλημα για τους μονογονείς και μπορεί να τους αποτρέψει από το να είναι αποτελεσματικοί υπάλληλοι. Η αυτοαπασχόληση θα μπορούσε να είναι η καλύτερη λύση για τους γονείς δεδομένου ότι συνήθως δεν απαιτεί μεγάλα αρχικά κεφάλαια. Με απλά λόγια, οι γονείς θα μπορούσαν να ιδρύσουν μία επιχείρηση με έδρα το σπίτι τους, η οποία θα σχετίζεται με τον τρόπο ζωής τους και συγχρόνως θα τους αποφέρει χρήματα και θα τους επιτρέπει να φροντίζουν τα παιδιά τους. Επίσης, οι γονείς θα μπορούσαν να διοικήσουν αποτελεσματικά την επιχείρησή τους ακόμη και χωρίς να χρειαστεί να εγκαταλείψουν το σπίτι τους δεδομένου ότι σήμερα οι σύγχρονες ψηφιακές τεχνολογίες μας επιτρέπουν να επικοινωνήσουμε με ανθρώπους από όλο τον κόσμο ανεξαρτήτως του τόπου όπου διαμένουν.

Η ικανότητα του επιχειρείν απαιτεί επίγνωση της ύπαρξης διαφορετικών πλαισίων και ευκαιριών για τον μετασχηματισμό των ιδεών σε δράση στο πλαίσιο προσωπικών, κοινωνικών και επαγγελματικών δραστηριοτήτων, καθώς και κατανόηση του τρόπου με τον οποίο προκύπτουν τα παραπάνω. Τα άτομα θα πρέπει να γνωρίζουν και να κατανοούν προσεγγίσεις για τον σχεδιασμό και τη διαχείριση έργων, τα οποία περιλαμβάνουν τόσο διαδικασίες όσο και πόρους. Θα πρέπει να κατανοούν όρους της οικονομίας, όπως επίσης τις κοινωνικές και οικονομικές ευκαιρίες και προκλήσεις που αντιμετωπίζει ο εργοδότης, η οργάνωση ή η κοινωνία. Θα πρέπει συγχρόνως να έχουν επίγνωση των αρχών δεοντολογίας και των προκλήσεων της βιώσιμης ανάπτυξης καθώς και αυτεπίγνωση των ισχυρών σημείων και των αδυναμιών τους.

Ένας/Μία επιχειρηματίας θα πρέπει να διαθέτει ένα σύνολο δεξιοτήτων και χαρακτηριστικών για να συστήσει και να διατηρήσει μία επιτυχημένη επιχείρηση. Οι επιχειρηματικές δεξιότητες περιλαμβάνουν:

- Φαντασία,
- στρατηγική σκέψη, και
- δυνατότητα επίλυσης προβλημάτων, και
- κριτικό και εποικοδομητικό αναστοχασμό στο πλαίσιο εξελισσόμενων δημιουργικών διαδικασιών και καινοτομίας.

Η ικανότητα αποτελεσματικής επικοινωνίας και διαπραγμάτευσης με άλλους, καθώς και η αντιμετώπιση της αβεβαιότητας, της αμφισημίας και του κινδύνου είναι απαραίτητη ως μέρος της διαδικασίας λήψης τεκμηριωμένων αποφάσεων. Περιλαμβάνει την ικανότητα: να εργάζεται τόσο μεμονωμένα όσο και συλλογικά σε ομάδες, να κινητοποιεί πόρους (υλικούς και άυλους) και να διατηρεί δραστηριότητα (αυτό περιλαμβάνει την ικανότητα λήψης οικονομικών αποφάσεων που σχετίζονται με το κόστος και την αξία).

Η ικανότητα αποτελεσματικής επικοινωνίας και διαπραγμάτευσης με άλλους και η αντιμετώπιση της αβεβαιότητας, της ασάφειας και του κινδύνου ως μέρος της λήψης ενημερωμένων αποφάσεων είναι απαραίτητη. Η επιχειρηματική στάση χαρακτηρίζεται από μια αίσθηση πρωτοβουλίας υπέρ της δραστηριότητας, της μελλοντικής προοπτικής, του θάρρους και της επιμονής στην επίτευξη των στόχων. Η επιχειρηματική στάση περιλαμβάνει:

- αίσθημα πρωτοβουλίας και ικανότητα αυτενέργειας
- προδραστικότητα
- προσανατολισμό προς το μέλλον
- θάρρος
- επιμονή στην επίτευξη στόχων
- επιθυμία κινητοποίησης των άλλων και εκτίμηση των ιδεών τους
- ενσυναίσθηση
- μέριμνα για τους άλλους ανθρώπους και τον κόσμο
- αποδοχή της ευθύνης της υιοθέτησης δεοντολογικών προσεγγίσεων καθ' όλη τη διάρκεια της διαδικασίας (ΣΥΣΤΑΣΗ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ της 22ας Μαΐου 2018 σχετικά με τις βασικές ικανότητες της δια βίου μάθησης).

Ένας/Μία επιχειρηματίας μπορεί να έχει μεγαλόπνοες ιδέες και να είναι γεμάτος/η πάθος, αλλά αυτά μόνα τους δεν αρκούν για να εγγυηθούν την επιτυχία μίας επιχείρησης. Μερικά από τα πιο σημαντικά επιχειρηματικά χαρακτηριστικά είναι τα ακόλουθα:

1. **Υπομονή** - Η επιχειρηματικότητα δεν είναι μονοήμερη εργασία. Η επιτυχία μπορεί να μην επιτευχθεί σε σύντομο χρονικό διάστημα. Για τον λόγο αυτό, είναι σημαντικό για τον/την επιχειρηματία να είναι υπομονετικός/ή στο πλαίσιο της διεύθυνσης της επιχείρησής του/της.
2. **Θετικότητα** - Όταν ένα άτομο ξεκινά μία επιχείρηση, ενδέχεται να αντιμετωπίσει όχι μόνο πολλές δυσκολίες αλλά και την ίδια την αποτυχία. Κάθε επιχειρηματίας θα πρέπει να σκέφτεται θετικά ακόμα και όταν παίρνει ένα μεγάλο ρίσκο. Μπορεί να υπάρχουν απώλειες κατά καιρούς, αλλά και σε αυτή την περίπτωση, ο/η επιχειρηματίας θα πρέπει να φανεί αισιόδοξος/η και να εξακολουθήσει να εργάζεται σκληρά για την επίτευξη του στόχου που έχει θέσει.
3. **Εργατικότητα** - Κάθε νέα επιχείρηση βιώνει αποτυχίες και για τον λόγο αυτό, κάθε επιχειρηματίας θα πρέπει να εργαστεί σκληρά, ώσπου να γίνει επιτυχημένος/η. Είναι δεδομένο ότι ένας/μία επιχειρηματίας θα πρέπει να εργαστεί σκληρά μέχρι να γευτεί τους καρπούς των επιτυχιών του/της.
4. **Αυτοπεποίθηση** - Ένα άλλο βασικό χαρακτηριστικό ενός/μίας επιτυχημένου/ης επιχειρηματία είναι η αυτοπεποίθηση. Ένας/Μία επιχειρηματίας θα πρέπει να έχει εμπιστοσύνη στις δυνάμεις του/της και να λαμβάνει σοβαρές αποφάσεις σχετικά με την επιχείρησή του/της. Όλοι οι

επιχειρηματίες αντιμετωπίζουν προβλήματα, αλλά θα πρέπει να έχουν πίστη στον εαυτό τους ότι μπορούν να τα ξεπεράσουν.

Τα χαρακτηριστικά ενός/μίας επιχειρηματία μπορούν να τον βοηθήσουν να φτάσει μέχρι ενός συγκεκριμένου σημείου. Για να οδηγηθεί στην επιτυχία, χρειάζεται να καλλιεργήσει κατάλληλες δεξιότητες. Οι επιχειρηματικές δεξιότητες βοηθούν έναν/μία επιχειρηματία:

- να βελτιώσει την αυτογνωσία του/της,
- να θέσει και να πετύχει ρεαλιστικούς στόχους,
- να διασφαλίσει τα επιχειρηματικά του/της επιτεύγματα,
- να γίνει πιο διεκδικητικός/ή και
- να αναπτύξει την έμφυτη επιχειρηματική ικανότητάς του/της.

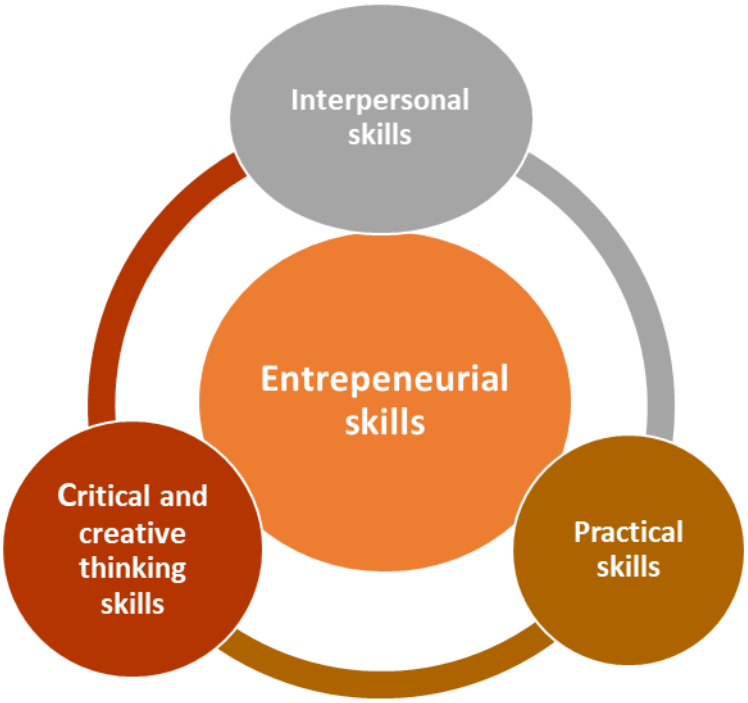

Επιχειρηματικές Δεξιότητες

Διαπροσωπικές Δεξιότητες

Ένας/Μία επιχειρηματίας βρίσκεται σε συνεχή αλληλεπίδραση με ανθρώπους, όπως πελάτες, επενδυτές και πολλούς άλλους. Το κλειδί για την επιτυχία του επιχειρηματικού εγχειρήματος

ενός/μίας επιχειρηματία είναι η ικανότητα οικοδόμησης σημαντικών και θετικών σχέσεων. Τα είδη των διαπροσωπικών δεξιοτήτων που πρέπει να έχει ένας/μία επιχειρηματίας περιλαμβάνουν:

- ***Δεξιότητες επικοινωνίας*** - Ένας/Μία επιχειρηματίας οφείλει να είναι σε θέση να εισαγάγει, να εξηγήσει, να πωλήσει και να διαθέσει στην αγορά τα προϊόντα και τις υπηρεσίες που παρέχει. Εξίσου σημαντικό είναι, όμως, να αλληλοεπιδρά αποτελεσματικά με άλλους ανθρώπους. Για τον λόγο αυτό, θα πρέπει να είναι σε θέση να εκφραστεί με σαφήνεια τόσο προφορικά όσο και γραπτώς. Θα πρέπει επίσης να διαθέτει ισχυρές δεξιότητες ανάγνωσης και ακρόασης, ώστε να κατανοεί τη γραπτή και προφορική επιχειρηματική επικοινωνία.
- ***Ηγετικές δεξιότητες*** - Μία από τις σημαντικότερες δεξιότητες που πρέπει να διαθέτει ένας/μία επιχειρηματίας είναι η ικανότητα να αναπτύξει ένα όραμα για την εταιρεία και να ακολουθήσει πιστά αυτό το όραμα.
- ***Ηθική και δεοντολογία*** - Ένας/Μία επιχειρηματίας θα πρέπει να είναι σε θέση να αντιμετωπίζει τους ανθρώπους με σεβασμό, αμεροληψία και ειλικρίνεια.

Δεξιότητες Κριτικής και Δημιουργικής Σκέψης

Ένας/Μία επιχειρηματίας θα πρέπει να είναι σε θέση να εξετάζει ένα πρόβλημα από διάφορες οπτικές γωνίες και να βρίσκει πρωτότυπες και δημιουργικές λύσεις.

Θα πρέπει επιπλέον να μπορεί να μετατρέπει ένα πρόβλημα σε ευκαιρία και να βρίσκει καινοτόμες λύσεις. Ένας/Μία επιχειρηματίας πρέπει να επινοεί φρέσκιες ιδέες και να λαμβάνει εύστοχες αποφάσεις σχετικά με αναδυόμενες ευκαιρίες.

Η δημιουργικότητα στον κλάδο των επιχειρήσεων συνεπάγεται και καινοτομία, καθώς αυτές οι δύο δεξιότητες είναι άρρηκτα συνδεδεμένες μεταξύ τους. Μερικοί τρόποι με τους οποίους εκφράζονται από κοινού η δημιουργικότητα και η καινοτομία είναι οι εξής:

- η ικανότητα εξέτασης νέων ιδεών·
- η αναζήτηση και η ανάληψη πρωτοβουλίας για την επίλυση προβλημάτων με ευρηματικό τρόπο·
- η επιτυχής συσχέτιση μεταξύ χρόνου και χρήματος και λοιπών κρίσιμων πόρων·
- η αναζήτηση τρόπων για να γίνουν τα πράγματα με διαφορετικό τρόπο·
- η αξιοποίηση ευκαιριών·
- η διαφοροποίηση από τους ανταγωνιστές και
- η ικανότητα ανακάλυψης, αναγνώρισης και ανάπτυξης ευκαιριών.

Πρακτικές Δεξιότητες

Ένας/Μία επιχειρηματίας χρειάζεται να διαθέτει, εκτός όλων των άλλων, πρακτικές δεξιότητες για την αποτελεσματική παραγωγή προϊόντων και υπηρεσιών και τη χρηστή διοίκηση της επιχείρησής του/της.

- ***Δεξιότητες καθορισμού στόχων*** - Μία από τις βασικές δεξιότητες που πρέπει να διαθέτει ένας/μία επιχειρηματίας είναι η ικανότητα να θέτει αποτελεσματικούς στόχους. Για την ακρίβεια, οι στόχοι αυτοί θα πρέπει να είναι τέτοιοι ώστε να μετατρέψουν το όραμα της επιχείρησης σε απτή πραγματικότητα.
- ***Δεξιότητες σχεδιασμού*** - Ένας/Μία επιχειρηματίας θα πρέπει να είναι σε θέση να καταρτίσει σχέδια για την επίτευξη στόχων σε διάφορους τομείς, όπως η εξεύρεση πόρων χρηματοδότησης, το μάρκετινγκ, η παραγωγή και οι πωλήσεις.
- ***Βασικές διοικητικές δεξιότητες*** - Ένας/Μία επιχειρηματίας οφείλει να είναι σε θέση να διαχειρίζεται κάθε στοιχείο της επιχείρησής του/της. Για να αντιμετωπίσει τις πιέσεις που δέχεται στο πλαίσιο του πολυάσχολου τρόπου ζωής του/της, θα πρέπει να διαθέτει την ικανότητα να διαχειρίζεται αποτελεσματικά τον χρόνο και να ενδιαφέρεται ουσιαστικά για την ατομική του επιχείρηση.

Υπάρχουν τέσσερα βασικά στοιχεία για να διαχειρίζεστε πιο αποτελεσματικά τον χρόνο που έχετε στη διάθεσή σας.

- ***Προτεραιότητες*** - Οι προτεραιότητες καθορίζουν τι είναι πιο σημαντικό και θα πρέπει να καθορίζονται από την άποψη των σημαντικών ευθυνών. Αν αφιερώνετε χρόνο σε εργασίες υψηλής προτεραιότητας, θα εξοικονομήσετε χρόνο από άλλες επουσιώδεις έγνοιες.
- ***Στόχοι*** - Είναι σημαντικό να θέτετε εβδομαδιαίους στόχους για να αξιοποιείτε αποτελεσματικά τον χρόνο σας.
- ***Σχέδια*** - Αναπτύξτε επιχειρησιακά σχέδια για την επίτευξη των στόχων σας.
- Χρονοδιαγράμματα - Καταρτίστε το χρονοδιάγραμμα κάθε μήνα, εβδομάδας και εργάσιμης ημέρας.

Δεξιότητες Δημιουργίας Ομάδας

Μία επιχείρηση με έδρα το σπίτι του/της ιδιοκτήτη/ήτριας θα μπορούσε κάλλιστα να μεγαλώσει περισσότερο σε σημείο που να χρειάζεται επιπλέον υπαλλήλους. Σε αυτή την περίπτωση, προκύπτει η ανάγκη να αποκτήσει ένας/μία επιχειρηματίας δεξιότητες για τη δημιουργία μίας ομάδας εργασίας. Μία ομάδα ειδικευμένων υπαλλήλων θα μπορούσε να βοηθήσει τον/την επιχειρηματία να σημειώσει μεγαλύτερη επιχειρηματική επιτυχία. Για τον λόγο αυτό, κάθε επιχειρηματίας θα πρέπει να είναι σε θέση να δημιουργήσει και να διαχειριστεί αποτελεσματικά την ομάδα που θα στηρίζει την αποστολή της επιχείρησής του/της.

Εδώ, μπορείτε να διαβάσετε μερικές χρήσιμες προτάσεις για την ανάπτυξη επιχειρηματικών δεξιοτήτων.

1. ***Τεστ Αυτοβελτίωσης*** - Βελτιώστε τις δεξιότητές σας πραγματοποιώντας τεστ αυτοαξιολόγησης. Για περισσότερες πληροφορίες, ακολουθήστε τον παρακάτω σύνδεσμο (link): https://www.mindtools.com/pages/article/newTMM_36.htm
2. ***Επιχειρηματίας δίπλα μου*** - Επισκεφθείτε επιχειρηματίες με πετυχημένες επιχειρήσεις και ζητήστε τους να σας παραχωρήσουν μία συνέντευξη. Μετά το τέλος της συνέντευξης, απαριθμήστε τις δεξιότητες και τα προσόντα και που τους/τις βοήθησαν να δημιουργήσουν μία οικονομικά εύρωστη επιχείρηση. Αν δεν σας δοθεί η ευκαιρία να πάρετε συνέντευξη, μπορείτε να αναζητήσετε πληροφορίες για έναν/μία επιτυχημένο/η επιχειρηματία που σας αρέσει και να απαριθμήσετε τις δεξιότητες και τα προσόντα που τον/την κάνουν να ξεχωρίζει.
3. ***Γίνε εθελοντής*** - Θα είστε σε θέση να αποκτήσετε πολύτιμες δεξιότητες και να συμβάλετε στην επίτευξη ενός κοινού στόχου.
4. ***Μάθε μια νέα γλώσσα*** - Αν θέλετε να προβάλετε την επιχείρησή σας σε παγκόσμιο επίπεδο, θα πρέπει οπωσδήποτε να γνωρίζετε ξένες γλώσσες.
5. ***Διοργάνωσε μια εκδήλωση*** - Θα αναπτύξετε δεξιότητες, όπως ο σχεδιασμός, η οργάνωση, η διαχείριση, η εύρεση προμηθευτών, τα ποσοστά διαπραγμάτευσης και οι όροι, και θα διατηρείτε τα πάντα σε έναν σταθερό ρυθμό.
6. ***Εξάσκηση*** - Ένας από τους βασικούς τρόπους για να αναπτύξετε τις δεξιότητές σας είναι να τις εξασκείτε συστηματικά.
7. ***Συμμετοχή σε σεμινάρια μη τυπικής εκπαίδευσης*** - Ορισμένα δωρεάν μαθήματα μη τυπικής εκπαίδευσης διατίθενται στο πλαίσιο της υλοποίησης διαφόρων έργων της ΕΕ σε κάθε κράτος-μέλος της.

Πρακτικές Ασκήσεις

<u>Κατ' οίκον επιχείρηση, ιδανική επιλογή για μονογονείς</u>

Υλικοτεχνικός εξοπλισμός: στιλό, μολύβια, φύλλα χαρτιού, Η/Υ, πρόσβαση στο Διαδίκτυο

Διάρκεια: 60 λεπτά

Περιγραφή: **Βήμα 1ο**: Σε μικρές ομάδες, σκεφτείτε ιδέες για κατ' οίκον επιχειρήσεις που θα μπορούσαν να ιδρύσουν μονογονείς. Χρησιμοποιήστε όλους τους πόρους που έχετε στη διάθεσή σας, π.χ. κινητά τηλέφωνα, υπολογιστές κλπ. Στη συνέχεια, επιλέξτε μία ιδέα που θα θέλατε να επεξεργαστείτε περαιτέρω.

Βήμα 2ο: Ξεκινήστε την επιχείρηση σύμφωνα με την επιχειρηματική ιδέα που έχετε επιλέξει.

Βήμα 2.1. Επιχειρηματική Αποστολή. Δημιουργήστε μία λίστα με ΛΕΞΕΙΣ-ΚΛΕΙΔΙΑ που μπορούν να χρησιμοποιηθούν για την περιγραφή αυτής της επιχείρησης. Αφού λάβετε υπόψη μερικές ή όλες τις λέξεις-κλειδιά που έχουν αναφερθεί, γράψτε μία δήλωση αποστολής για την επιχείρηση. Η εν λόγω δήλωση θα πρέπει να περιγράφει με σαφήνεια τον σκοπό της επιχείρησης και να εξηγεί ποια είναι τα βασικά της χαρακτηριστικά.

Βήμα 2.2. Έρευνα αγοράς. Πραγματοποιήστε έρευνα αγοράς της επιχειρηματικής ιδέας που επιλέξατε με σαφή και περιεκτικό τρόπο, αφού πρώτα προσδιορίστε αυτά που ήδη γνωρίζετε, τι χρειάζεται να μάθετε και ποια αποδεικτικά στοιχεία χρειάζεστε για να υποστηρίξετε τα ευρήματα της έρευνάς σας.

Η έρευνα θα πρέπει να περιλαμβάνει:

α. Ανάλυση πελατών

β. Προφίλ ανταγωνιστών

γ. Ανάλυση προμηθευτών

α. Ανάλυση πελατών

Σύντομη περιγραφή του πελάτη σας

Ανάγκες του πελάτη σας	
Ποιος είναι ο πελάτης σας; Είναι άνδρας ή γυναίκα; Πόσο χρονών είναι περίπου; Ποιο είναι το επάγγελμά του/της;	

Με τι ασχολείται; Εάν πουλάτε την/το υπηρεσία/προϊόν σας σε ιδιώτες – αξίζει να μάθετε ποια είναι τα ενδιαφέροντά τους και το επάγγελμα που ασκούν. Εάν πουλάτε την/το υπηρεσία/προϊόν σας σε επιχειρήσεις – είναι χρήσιμο να γνωρίζετε τι στόχους προσπαθεί να πετύχει η επιχείρησή τους.	
Γιατί αγοράζει από τη δική σας επιχείρηση; Αν κατανοήσετε γιατί ο πελάτης σας αγοράζει μία/ένα συγκεκριμένη/ο υπηρεσία/προϊόν από την επιχείρησή σας, τότε μπορείτε να ταιριάξετε τις ανάγκες του με αυτό που του προσφέρετε.	
Πότε πραγματοποιεί αγορές; Αν μάθετε ποια είναι η καλύτερη δυνατή στιγμή για να προσεγγίσετε τον πελάτη σας, τότε θα αυξήσετε τις πιθανότητες να κάνετε μία επιπλέον πώληση.	
Πώς προτιμά να πραγματοποιεί αγορές; Δια ζώσης, διαδικτυακά κτλ.	
Πόσα χρήματα διαθέτει; Αν γνωρίζετε πόσα χρήματα πρέπει να δαπανήσει ο πελάτης σας, αυτό συνεπάγεται ότι μπορείτε να ταιριάξετε αυτό που πουλάτε με την οικονομική του ευχέρεια.	

Τι κάνει τον πελάτη να αισθάνεται καλά, όταν πραγματοποιεί αγορές από την επιχείρησή σας; Η καλή εξυπηρέτηση πελατών; Η γρήγορη εξυπηρέτηση;	
Τι προσδοκίες έχει ο πελάτης από την επιχείρησή σας; Η ικανοποίηση ή η υπέρβαση των προσδοκιών του πελάτη, εξασφαλίζει την επανάληψη της επιχειρηματικής σας δραστηριότητας.	

β. <u>Προφίλ Ανταγωνιστών</u>

Πραγματοποιήστε μία έρευνα σχετικά με τους πιθανούς ανταγωνιστές που ενδέχεται να αντιμετωπίσει η επιχείρησή σας. Χρησιμοποιήστε όλους τους πόρους που έχετε στη διάθεσή σας, π.χ. κινητά τηλέφωνα, υπολογιστές κλπ. Γράψτε λίγα πράγματα για 2-3 ανταγωνιστές της επιχείρησής σας και στη συνέχεια, παρουσιάστε μία σύντομη περίληψη που θα αναφέρεται γενικά στις ανταγωνιστικές επιχειρήσεις.

Ανταγωνιστής 1	
Όνομα και διεύθυνση ηλεκτρονικού ταχυδρομείου (email) & δικτυακός τόπος (website):	
Προϊόντα/υπηρεσίες που προσφέρει:	
Τιμές που χρεώνει:	

Τρόποι προώθησης:	
Πλεονεκτήματα της τοποθεσίας:	
Γενικά δυνατά/αδύνατα σημεία, ατμόσφαιρα, εξυπηρέτηση πελατών, ποιότητα κτλ.:	
Περίληψη της ανάλυσης των ανταγωνιστών:	

γ. Ανάλυση Προμηθευτών

Πραγματοποιήστε μία έρευνα σχετικά με πιθανούς προμηθευτές για την επιχείρηση που επιλέξατε. Θα χρειαστεί να δώσετε ονόματα ή διευθύνσεις των προμηθευτών σας, καθώς και τους λόγους για τους οποίους τους έχετε επιλέξει. Γράψτε λίγα πράγματα για 2-3 προμηθευτές.

Όνομα και διεύθυνση του προμηθευτή [Συμπληρώστε το e-mail ή/και το website του, εφόσον υπάρχει.]	**Για ποιους λόγους τον έχετε επιλέξει; [Τι Χαρακτηριστικά και Οφέλη προσφέρει στην επιχείρησή σας;]**

Βήμα 3ο: Αναπτύξτε ένα καινοτόμο προϊόν.

Επιλέξτε ένα καινοτόμο προϊόν που θα μπορούσε να αναπτύξει η επιχείρησή σας. Έπειτα, αναζητήστε πληροφορίες στο Διαδίκτυο σχετικά με καινοτόμα προϊόντα και οραματιστείτε ένα τέτοιο προϊόν. Προσπαθήστε να καταρτίσετε ένα σύντομο χρηματοδοτικό σχέδιο, π.χ. πόσα χρήματα κοστίζει η κατασκευή αυτού του προϊόντος και πώς θα μπορούσατε να συγκεντρώσετε αυτά τα χρήματα; Μπορείτε ακόμη να εξετάσετε μεθοδολογικές πληροφορίες σχετικά με καινοτόμα προϊόντα και να προτείνετε χρήσεις του εν λόγω προϊόντος σε πραγματικές καταστάσεις της ζωής.

Βήμα 4ο: Παρουσιάστε τα αποτελέσματα σε ολόκληρη την ομάδα και τον/τη συντονιστή/ίστρια της συζήτησης.

Εργαλεία Αξιολόγησης και Παρακολούθησης

Για την αξιολόγηση της ανάπτυξης των επιχειρηματικών δεξιοτήτων των εκπαιδευόμενων, θα μπορούσαν να χρησιμοποιηθούν τεστ προαξιολόγησης και μεταξιολόγησης. Μετά τη συμπλήρωση του τεστ προαξιολόγησης, οι μονογονείς μπορούν να συζητήσουν τις ερωτήσεις που τους/τις δυσκόλεψαν στην απάντηση κατά τη διάρκεια των εκπαιδεύσεων. Ενδεικτικά, θα μπορούσαν να χρησιμοποιηθούν μερικά τέτοια τεστ, τα οποία αναπτύχθηκαν στο πλαίσιο της υλοποίησης άλλων έργων όπως τα ακόλουθα:

• https://self-e.lpf.lt/assessment_youth.html?lang=en

• Απόσπασμα του τεστ: http://job-yes.eu/node/55

Επίσης, ένα εργαλείο παιγνιοποίησης, για την ακρίβεια ένα διαδικτυακό παιχνίδι, που αναπτύχθηκε στο πλαίσιο του προγράμματος Erasmus+ με τίτλο "Gamify your teaching" θα μπορούσε να χρησιμοποιηθεί για να ενισχύσει τη μάθηση και να διευκολύνει την αξιολόγηση των επιχειρηματικών δεξιοτήτων των εκπαιδευόμενων: http://play.gamify-project.eu

Σε ό,τι αφορά τη διαδικασία παρακολούθησης, θα μπορούσε να διεξαχθεί με τη μορφή συζητήσεων στην αρχή, στη μέση και στο τέλος της εκπαίδευσης. Κατά τη διάρκεια αυτών των συζητήσεων παρακολούθησης, θα μπορούσαν να συζητηθούν οι ανάγκες των μονογονέων (στην αρχή των εκπαιδεύσεων), η συνεχιζόμενη διαδικασία μάθησης, οι προκλήσεις, τα προβλήματα και τα πλεονεκτήματα που εξετάστηκαν (στη μέση των εκπαιδεύσεων). Στην τελευταία εκπαιδευτική ενότητα, οι μονογονείς κρίνεται σκόπιμο να αναστοχαστούν ως προς τη διαδικασία της εκπαίδευσης που παρακολούθησαν, να προετοιμάσουν τα συμπεράσματά τους και να αξιολογήσουν τα εξής: Σε ποιο επίπεδο βρίσκονταν οι δεξιότητές τους πριν από την έναρξη της εκπαίδευσης; Σε ποιες θεματικές ενότητες τα πήγαν καλά; Τι αποκόμισαν από αυτή τη διαδικασία; Αντιμετώπισαν προβλήματα κατά τη διάρκεια της εκπαιδευτικής διαδικασίας; Τι θα άλλαζαν στη διαδικασία αν τους δινόταν η δυνατότητα; Ποια είναι τα επόμενά τους βήματα;

6. Μεταγνωστική Ικανότητα

Σε αυτό το κεφάλαιο, οι εκπαιδευόμενοι/ες θα πραγματοποιήσουν μία σειρά ασκήσεων με επίκεντρο την ανάπτυξη των ικανοτήτων και των δεξιοτήτων που σχετίζονται με τη διαδικασία της μάθησης. Συγκεκριμένα, θα κατανοήσουν πώς:

- να εντοπίζουν τον κύριο στόχο και το κεντρικό νόημα ενός αποσπάσματος κειμένου (π.χ. εξαγωγή κύριων σημείων, της χρησιμότητάς τους, συμπερασμάτων κλπ.)·
- να διαχειρίζονται και να οργανώνουν νέες πληροφορίες για σαφέστερη και αποτελεσματικότερη κατανόηση·
- να διαχειρίζονται τον προσωπικό τους χρόνο, όταν μελετούν ή μαθαίνουν κάτι νέο (μέσω μεθόδων σχεδιασμού)·
- να αξιολογούν και να προσδιορίζουν το δικό τους επίπεδο αναγκών και τον τρόπο εξεύρεσης επαρκούς υποστήριξης ή πόρων (π.χ. μέσω προσωπικών επαφών, ψηφιακών πόρων κλπ.)·
- να αναπτύσσουν ένα ικανοποιητικό επίπεδο συγκέντρωσης κατά την παρακολούθηση νέων πληροφοριών ή κατά τη διάρκεια της μελέτης τους (μέσω τεχνικών εστιασμένης προσοχής)·
- να μοιράζονται τα κύρια σημεία και τις ιδέες μίας μαθημένης εμπειρίας ή μίας πληροφορίας με σαφή και κατανοητό τρόπο (ικανότητες δημόσιου λόγου).

Μετά την ολοκλήρωση αυτού του κεφαλαίου, θα είστε σε θέση:

Α. Να διαχειρίζεστε και να μαθαίνετε νέες πληροφορίες με αποτελεσματικό τρόπο.
Β. Να εξηγήσετε στους/στις εκπαιδευόμενους/ες πώς να διαχειρίζονται τον χρόνο τους κατά τη διαδικασία της μάθησης.
Γ. Να γνωρίζετε ποιες είναι οι δεξιότητες και οι μαθησιακές ανάγκες των εκπαιδευομένων, καθώς και τις ευκαιρίες και τους πόρους που είναι διαθέσιμοι.
Δ. Να ενισχύσετε την ανάπτυξη αποτελεσματικών δεξιοτήτων συγκέντρωσης και βασικών δεξιοτήτων προφορικής έκφρασης στους/στις εκπαιδευόμενους/ες.
Ε. Να βοηθήσετε τους/τις εκπαιδευόμενους/ες να προσδιορίσουν τον στόχο τους και τον κύριο στόχο μίας συγκεκριμένης μάθησης.
Στ. Να αναπτύξετε την ομαδική μάθηση και τη διαχείριση της ομότιμης ανατροφοδότησης.

Η μεταγνωστική ικανότητα (ή αλλιώς μαθαίνω πώς να μαθαίνω) περιλαμβάνει την επίγνωση των αναγκών για μάθηση, την ικανότητα επιδίωξης και επιμονής στη μάθηση, την ικανότητα οργάνωσης της ατομικής μάθησης, με τη βοήθεια και της αποτελεσματικής διαχείρισης του χρόνου και της πληροφορίας. Η δεξιότητα αυτή περιλαμβάνει τη γνώση της διαδικασίας και των αναγκών της μάθησης, προσδιορίζοντας τις διαθέσιμες ευκαιρίες, και την ικανότητα αντιμετώπισης των εμποδίων

προκειμένου να αποβαίνει η μάθηση επιτυχής. Σημαίνει ακόμη την απόκτηση, επεξεργασία και αφομοίωση των νέων γνώσεων και δεξιοτήτων, καθώς και την αναζήτηση και χρησιμοποίηση κατάλληλης καθοδήγησης. Τέλος, προϋποθέτει να βασίζεται η μάθηση σε προηγούμενες γνώσεις και εμπειρίες της ζωής προκειμένου να χρησιμοποιούνται και να εφαρμόζονται οι γνώσεις και οι δεξιότητες σε διάφορα πλαίσια: στο σπίτι, στην εργασία, στην εκπαίδευση και την κατάρτιση. Το κίνητρο και η αυτοπεποίθηση είναι σημαντικά για την δεξιότητα ενός ατόμου.

Η σημασία της μεταγνωστικής ικανότητας έγκειται στο ότι, ανεξάρτητα από τις πληροφορίες που έμαθε ή το πεδίο στο οποίο διαθέτει γνώσεις ή ικανότητες ένα άτομο, η κοινωνία και ο κόσμος μας εξελίσσονται με αμείωτους ρυθμούς. Ακόμη και αν ένας/μία εκπαιδευόμενος/η διαθέτει υψηλό επίπεδο γνώσεων σε διάφορα θέματα (π.χ. αλφαβητισμός, ψηφιακές ικανότητες κλπ.), το απαιτούμενο επίπεδο γνώσεων αλλάζει συνεχώς λόγω της διαρκώς μεταβαλλόμενης φύσης της κοινωνίας, της επιστήμης, της εκπαίδευσης και πολλών άλλων τομέων. Για βέλτιστη απόδοση, κάθε άτομο πρέπει «να μάθει πώς να μαθαίνει», να είναι έτοιμο να αφομοιώσει νέες πληροφορίες ή να ενημερώσει τις πληροφορίες που γνωρίζει ήδη για ένα θέμα.
Ας φανταστούμε ως παράδειγμα την περίπτωση ενός ατόμου που αρχίζει να χρησιμοποιεί ένα ολοκαίνουργιο κινητό τηλέφωνο που λειτουργεί, όμως, με εντελώς διαφορετικό τρόπο σε σχέση με το προηγούμενο κινητό που είχε στην κατοχή του.

- Πώς μπορεί να αρχίσει να το χρησιμοποιεί;
- Πού μπορεί να απευθυνθεί για τεχνική υποστήριξη ή απλή βοήθεια;
- Πώς μπορεί να θυμάται τα βήματα που πρέπει να κάνει για να πραγματοποιήσει βασικές εργασίες με αυτό το τηλέφωνο, όπως να αποθηκεύσει μία επαφή, να στείλει ένα γραπτό μήνυμα ή να πλοηγηθεί στο Διαδίκτυο;

Σε αυτή την περίπτωση, όλοι μας θα πρέπει να διαθέτουμε βασικές δεξιότητες αυτοαξιολόγησης για να γνωρίζουμε πώς να έχουμε πρόσβαση σε οδηγίες (π.χ. σελίδες στο Διαδίκτυο, αριθμός τηλεφωνικής υποστήριξης, βίντεο με οδηγίες κτλ.). Εάν ένα άτομο αποφασίσει να ασχοληθεί με τη μελέτη, θα χρειαστεί μερικές βασικές δεξιότητες για να μάθει νέες πληροφορίες. Για παράδειγμα:

- Πώς να αναγνωρίζει και να θυμάται τις κύριες ιδέες ενός κειμένου.
- Πώς να εστιάζει την προσοχή του για παρατεταμένες χρονικές περιόδους.
- Πώς να κατανέμει τον χρόνο του κατά τη μελέτη.
- Πόσος χρόνος μελέτης χρειάζεται ανά ημέρα.
- Πώς πρέπει να οργανώσει τον χρόνο του.

Το παραπάνω παράδειγμα θυμίζει ένα άτομο που μόλις ξεκινά μία νέα δουλειά. Σε πολλές περιπτώσεις, το άτομο αυτό θα χρειαστεί να ξεπεράσει ποικίλες νέες προκλήσεις. Ένας αποτελεσματικός τρόπος εκμάθησης νέων πληροφοριών που θα μπορούσε να φανεί χρήσιμος για όποιον/α αναλαμβάνει νέα καθήκοντα είναι μέσω της έρευνας, της συγκέντρωσης και της ανακεφαλαίωσης.

Επιπλέον, όταν ένα άτομο αρχίζει να υλοποιεί νέες εργασίες, σε πολλές περιπτώσεις, θα πρέπει να γνωρίζει ποιες είναι οι προσωπικές του ανάγκες επιμόρφωσης ποιες γνώσεις διαθέτει και ποιες χρειάζεται; Εάν δεν διαθέτει όλες τις απαιτούμενες ικανότητες, πώς και πότε μπορεί να τις αποκτήσει; Κατά την απόκτηση νέων πληροφοριών, σε πολλές περιπτώσεις καλούμαστε να μοιραστούμε τις εν λόγω πληροφορίες με την οικογένεια ή με ομοτίμους για λόγους οργάνωσης της ομάδας. Για τον σκοπό αυτό, είναι απαραίτητο να μάθουμε πώς να εξηγούμε με ποιον τρόπο διαιρείται μία εργασία σε επιμέρους βήματα ή μία έννοια σε επιμέρους έννοιες, πώς να επικοινωνούμε αποτελεσματικά ή πώς να ενσωματώνουμε χρήσιμη ανατροφοδότηση στις ήδη γνωστές πληροφορίες. Η μάθηση μπορεί να οριστεί ως μία εσωτερική αλλαγή, ως δημιουργία νέων συσχετισμών ή ως δυνατότητα δημιουργίας νέων απαντήσεων.

Στον συμπεριφορισμό, η θεωρία της κλασικής μάθησης αναφέρει ότι η διαδικασία της μάθησης βασίζεται στον συνδυασμό «ερέθισμα-εξαρτημένη αντίδραση». Αυτή η θεωρία εξηγείται μέσα από το γνωστό πείραμα του Ivan Pavlov, το οποίο διενήργησε με σκυλιά χρησιμοποιώντας ένα κουδούνι. Ο Pavlov παρουσίαζε στα σκυλιά τροφή (ερέθισμα) και παρατηρούσε ότι τα σκυλιά αντιδρούσαν με σιελόρροια (ανεξάρτητο ερέθισμα). Αργότερα, άρχισε να χτυπά ένα καμπανάκι («ουδέτερο ερέθισμα») κάθε φορά που προσέφερε τροφή στα σκυλιά. Στο τέλος, αφού είχε επαναλάβει την διαδικασία πολλές φορές, χτυπούσε το καμπανάκι χωρίς να προσφέρει τροφή στα σκυλιά. Έτσι, παρατήρησε ότι τα σκυλιά είχαν την ίδια αντίδραση, δηλ. άρχιζαν να τους τρέχουν τα σάλια, επειδή είχαν συνδέσει το καμπανάκι με το φαγητό. Το καμπανάκι είχε μετατραπεί σε ένα «εξαρτημένο ερέθισμα».

Στην κανονική μας ζωή και στη μαθησιακή διαδικασία, βιώνουμε πολλές διαδικασίες «αυτόματης» μάθησης, που θυμίζουν το πείραμα του Pavlov. Υπάρχουν διάφορα χρώματα, σύμβολα, αντικείμενα και άλλα «ουδέτερα» ερεθίσματα στα οποία μπορεί να εκτεθούμε, τα οποία ενεργοποιούν ακαριαία μία αυτόματη αντίδραση σε εμάς.

Υπάρχουν αρκετές περιπτώσεις που το είδος αυτής της «αυτόματης» μάθησης συμβαίνει. Χαρακτηριστικά, πολλοί άνθρωποι είναι πιθανό να συνδέουν το κόκκινο χρώμα ή τον ήχο των σειρήνων με τον κίνδυνο, με αποτέλεσμα να αντιδρούν αυτόματα κάθε φορά που εκτίθενται σε αυτά (κατευθύνοντας την προσοχή τους προς το «ερέθισμα», παραμένοντας σε κατάσταση επαγρύπνησης και ετοιμότητας για δράση κλπ.). Μέσα από πολλές εξαρτημένες εμπειρίες, μαθαίνει ένα άτομο και προσαρμόζεται στο περιβάλλον του αντιδρώντας με αυτόματο τρόπο.

Αυτό είναι πολύ σημαντικό κατά την κανονικοποίηση του χρόνου και των ωραρίων εργασίας ή των χρονοδιαγραμμάτων, την εκμάθηση νέων δεξιοτήτων κλπ. Με αυτό τον τρόπο, ένας άνθρωπος μαθαίνει νέες πληροφορίες μέσω της εμπειρίας και είναι σε θέση να προσαρμοστεί στο περιβάλλον.
Εκτός από το πείραμα του Pavlov, ο συμπεριφορισμός εξελίχθηκε περαιτέρω και πολλές νέες ανακαλύψεις εμφανίστηκαν στο πέρασμα του χρόνου. Για παράδειγμα, Η θεωρία της λειτουργικής μάθησης επιχείρησε να εξηγήσει με ποιον τρόπο μπορεί να πραγματοποιηθεί η μάθηση, όταν μία συγκεκριμένη συμπεριφορά ενισχύεται ή τιμωρείται σε σύντομο χρονικό διάστημα. Με άλλα λόγια, οι συνέπειες μίας συμπεριφοράς επηρεάζουν τη μάθηση εάν επαναλαμβάνονται ή κανονικοποιούνται. Επηρεάζουν τη μάθηση αν το άτομο έχει όντως μάθει αυτή η συμπεριφορά. Η θεωρία της κοινωνικής μάθησης του Bandura υπογράμμισε τη σημασία της παρατήρησης και της μίμησης στη διαδικασία της μάθησης. Μέσω του πειραματισμού, ο Bandura ανακάλυψε και εξήγησε ότι ένα σημαντικό μέρος της μάθησης πραγματοποιείται μέσα από την παρατήρηση των άλλων ανθρώπων και τη μίμηση των ενεργειών τους, ιδίως σε ό,τι αφορά τα παιδιά. Αυτό δεν σημαίνει ότι μιμούμαστε όλα όσα βλέπουμε γύρω μας. Σημαίνει ότι μπορούμε να μάθουμε μέσω της παρατήρησης και της μίμησης των άλλων, καθώς και να αναπαραγάγουμε αυτές τις συμπεριφορές όταν κρίνεται πιο απαραίτητο.
Σύμφωνα με τη θεωρία της γνωστικής ανάπτυξης του Jean Piaget, ένα μοντέλο πνευματικής ανάπτυξης του κόσμου οικοδομείται μέσω μίας διαδικασίας που λαμβάνει χώρα λόγω της βιολογικής ωρίμανσης και της αλληλεπίδρασης με το περιβάλλον. Με άλλα λόγια η ευφυία δεν είναι ένα σταθερό χαρακτηριστικό αλλά μία διαδικασία. Ο Piaget εξήγησε ότι η ανάπτυξη του παιδιού θα μπορούσε να διαιρεθεί σε διάφορα στάδια γνωστικής ανάπτυξης. Όπως ανέφερε, τα παιδιά δημιουργούν μία δική τους κατανόηση του κόσμου σε κάθε διαφορετικό στάδιο ανάπτυξης. Με άλλα λόγια, το πόσο καλά μπορούμε να μάθουμε να εκτελούμε μία εργασία δεν εξαρτάται μόνο από τις δεξιότητες ή τη νοημοσύνη μας, αλλά και από το περιβάλλον μας.
Θα μπορούσαμε να μάθουμε το περιεχόμενο ενός σημαντικού κειμένου όταν επικρατεί θόρυβος στον χώρο; Θα ήταν ευκολότερο σε ένα καλύτερο περιβάλλον και, ενδεχομένως, λαμβάνοντας ανατροφοδότηση από ομοτίμους ή επαγγελματίες;
Ο Lev Vygotsky, υποστηρίζοντας ότι η ανάπτυξη και η μάθηση είναι μία συνεχής διαδικασία, ανέπτυξε την προσέγγισή του που έγινε γνωστή ως κοινωνικοπολιτισμική θεωρία. Η εν λόγω θεωρία εξηγεί με ποιον τρόπο εξελίσσεται η γνωστική ανάπτυξη μέσω της κοινωνικής αλληλεπίδρασης με άλλους ανθρώπους, ειδικά τους ανθρώπους που είναι περισσότερο ειδικευμένοι σε έναν συγκεκριμένο τομέα. Αυτή η θεωρία υποστηρίζει ότι η κοινωνική μάθηση είναι ένα βήμα που πρέπει να προηγηθεί της γνωστικής ανάπτυξης και η γνώση δημιουργείται με ενεργητικό τρόπο μέσω αυτής της διαδικασίας. Στην περίπτωση της μάθησης στα παιδιά, ο Vygotsky ανέπτυξε την έννοια της

Ζώνης Επικείμενης Ανάπτυξης. Πρόκειται για μία ζώνη ανάπτυξης που αφορά μία συγκεκριμένη εργασία που τα παιδιά μπορούν να φέρουν εις πέρας, αλλά με λίγη βοήθεια. Για παράδειγμα, ένα παιδί που προσπαθεί να προφέρει μία λέξη με τον κατάλληλο τρόπο βρίσκεται στη ζώνη επικείμενης ανάπτυξης για να προφέρει αυτή τη λέξη. Το παιδί με λίγη κοινωνική επιρροή (π.χ. οδηγίες και διορθώσεις από τους γονείς του) ενδεχομένως θα καταφέρει να προφέρει σωστά τη λέξη και αυτό με τη σειρά του θα επηρεάσει θετικά τη γνωστική του ανάπτυξη.

Η βιωματική μάθηση περιγράφεται από τον Carl Rogers ως η μάθηση που ανταποκρίνεται στις ανάγκες και στις επιθυμίες του ατόμου που μαθαίνει. Κατά τη γνώμη του, η βιωματική μάθηση είναι σημαντική, ενώ η γνωστική μάθηση είναι άνευ σημασίας. Όπως χαρακτηριστικά ανέφερε, η βιωματική μάθηση είναι «το βασικό στοιχείο για την προσωπική ανάπτυξη και εξέλιξη, ενώ στηρίζεται σε χαρακτηριστικά όπως η συμμετοχή και η πρωτοβουλία». Η εν λόγω μάθηση πραγματοποιείται, όταν υπάρχουν ορισμένα στοιχεία για τον/τη μαθητή/ήτρια: θετικό μαθησιακό κλίμα, σαφείς σκοποί, πόροι, συναισθηματικά στοιχεία ή δυνατότητα ανταλλαγής συναισθημάτων.

Η μαθησιακή διαδικασία διευκολύνεται, όταν: (α) οι μαθητές/ήτριες μπορούν να ελέγξουν τη φύση και την κατεύθυνση της διαδικασίας, (β) έχει σχέση με πρακτικά ή προσωπικά προβλήματα και (γ) ο/η μαθητής/ήτρια μπορεί να αξιολογήσει την προσωπική του πρόοδο μέσω της αυτοαξιολόγησης.

Οι προηγούμενες παιδαγωγικές θεωρίες μπορούν να μας δώσουν ορισμένα βασικά στοιχεία σχετικά με την ανάπτυξη νέων δεξιοτήτων μάθησης:

1. Η εκμάθηση νέων συμπεριφορών είναι μία φυσική δεξιότητα. Η εκμάθηση νέων συμπεριφορών είναι μία φυσική ικανότητα που μπορεί να τροποποιηθεί και να ρυθμιστεί.
2. Η μάθηση συμβαίνει λόγω βιολογικών αλλαγών. Η μάθηση συμβαίνει λόγω βιολογικών αλλαγών, αλλά σχετίζεται και με την αλληλεπίδρασή μας με το περιβάλλον. Είναι το αποτέλεσμα της εμπειρίας μας με καθετί που μας περιβάλλει.
3. Η κοινωνική αλληλεπίδραση έχει θεμελιώδη σημασία στο μαθησιακό μας έργο. Επομένως, είναι σημαντικό να κοινοποιούμε νέες γνώσεις και να μαθαίνουμε από τους άλλους στο πλαίσιο μίας ομάδας. Μέσω της ανταλλαγής πληροφοριών μεταξύ ομοτίμων, για παράδειγμα μέσω της προφορικής έκφρασης (π.χ. παρακολουθώντας κάποιον να εξηγεί κάτι), ενισχύουμε τη μάθησή μας και αποκτούμε νέες δεξιότητες που σχετίζονται με τη δράση που παρατηρείται και το περιεχόμενο.
4. Μπορεί να επέλθει ουσιαστική μάθηση, όταν το θέμα είναι σχετικό σε προσωπικό επίπεδο και ενδιαφέρον για τον/την μαθητή/ήτρια. Με άλλα λόγια, αυτό σημαίνει όταν υπάρχει πραγματικό κίνητρο. Πραγματική, παρακινούμενη και ουσιαστική μάθηση θα επέλθει, όταν το άτομο μπορεί να συνδέσει ένα θέμα με τις προσωπικές του ανάγκες και σχετικούς στόχους. Εξίσου σημαντικά είναι η ύπαρξη θετικού κλίματος, η ανταλλαγή πληροφοριών μεταξύ ομοτίμων, η διαδικασία αξιολόγησης και αυτοαξιολόγησης.

Όπως αναφέρθηκε και νωρίτερα, λόγω της διαρκούς εξέλιξης και αλλαγής του περιβάλλοντός μας, υπάρχει συνεχής ανάγκη για αναβάθμιση δεξιοτήτων και εκμάθηση νέων δεξιοτήτων, ειδικά σε ό,τι αφορά θέματα εργασίας. Για να προσαρμοστούμε κατάλληλα στην κοινωνία, πρέπει συνεχώς να προσπαθούμε να βελτιώσουμε και να προσαρμόσουμε τις ικανότητές μας στις ανάγκες της εποχής που ζούμε. Από τη δυναμική αυτή, προέκυψε η ανάγκη της δια βίου μάθησης. Τί εννοούμε με την έννοια της δια βίου μάθησης?

Η δια βίου μάθηση μπορεί να οριστεί γενικά ως η μάθηση που επιδιώκεται καθ' όλη τη διάρκεια της ζωής: μάθηση που είναι ευέλικτη, ποικιλόμορφη και διαθέσιμη σε διαφορετικές εποχές και σε διαφορετικά μέρη. Η δια βίου μάθηση αφορά όλους τους κλάδους και προωθεί τη μάθηση πέρα από την παραδοσιακή σχολική εκπαίδευση και καθ' όλη τη διάρκεια της ενήλικης ζωής (δηλ. μετά την υποχρεωτική εκπαίδευση). Ο ορισμός της δια βίου μάθησης στηρίζεται στους τέσσερις «πυλώνες» της εκπαίδευσης για το μέλλον του Delors' (1996):

- Μαθαίνω πώς να μαθαίνω - Άριστος χειρισμός εργαλείων μάθησης και όχι απόκτηση αυστηρά καθορισμένων γνώσεων..
- Μαθαίνω πώς να ενεργώ - Προετοιμασία των ανθρώπων για τις μορφές εργασίας που απαιτούνται στο παρόν και στο μέλλον, συμπεριλαμβανομένης της καινοτομίας και της προσαρμογής της μάθησης σε μελλοντικά περιβάλλοντα εργασίας.
- Μαθαίνω πώς να συμβιώνω - Ειρηνική επίλυση των συγκρούσεων, ανακάλυψη άλλων ανθρώπων και πολιτισμών, προώθηση της ικανότητας της κοινότητας, της ατομικής ικανότητας, της οικονομικής ανθεκτικότητας και της κοινωνικής συμπερίληψης.
- Μαθαίνω πώς να υπάρχω - Εκπαίδευση που συμβάλλει στη σφαιρική ανάπτυξη ενός ατόμου με έμφαση στον νου και το σώμα, τη νοημοσύνη, την ευαισθησία, την αισθητική αντίληψη και την πνευματικότητα.
  (http://www.llcg.org/wp-content/uploads/2018/04/WHAT-IS-LIFELONG-LEARNING.pdf)

Μεταξύ των 8 βασικών ικανοτήτων για τη δια βίου μάθηση της ΕΕ βρίσκουμε την «μάθηση για μάθηση», που αναφέρεται ως «ο συσχετισμός με τη μάθηση, και η ικανότητα να συνεχίσει και να οργανώσει κανείς τη δική του μάθηση, είτε μεμονωμένα είτε σε ομάδες, σύμφωνα με τις δικές του ανάγκες, και με επίγνωση των μεθόδων και των ευκαιριών ».

Πρακτικές Ασκήσεις

Κατανείμετε τον χρόνο σας

Στόχοι: Οι συμμετέχοντες/ουσες μπορούν να μάθουν μέσα από τον έγκαιρο προγραμματισμό, τον καταιγισμό ιδεών (brainstorming) και την ανταλλαγή καλών πρακτικών σε μικρές ομάδες να διαχειρίζονται αποτελεσματικά τον χρόνο τους. Στόχος είναι να ασκήσουν τις δεξιότητες οργάνωσης και διαχείρισης καθηκόντων αλλά και να είναι σε θέση να τις συνδέσουν με τη ζωή τους.

Υλικοτεχνικός εξοπλισμός: στιλό, μολύβια, χρώματα, Η/Υ, σύνδεση στο Internet, κάρτες με τις ώρες ή τις ημέρες της εβδομάδας.

Διάρκεια: 50-60 λεπτά

Περιγραφή: Κάθε μικρή ομάδα αναλαμβάνει να εκπληρώσει έναν παρόμοιο στόχο (Για παράδειγμα, κάποιος πρέπει να οργανώσει τις δουλειές του σπιτιού και τις ψυχαγωγικές δραστηριότητες κατά τη διάρκεια μίας ημέρας). Κάθε ομάδα θα πρέπει να απαριθμήσει τα πράγματα που χρειάζεται να κάνει στη διάρκεια της εβδομάδας, έχοντας κατά νου τι θα ήθελε επίσης να κάνει. Δεν θα πρέπει να επικεντρωθεί στην εργασία αυτή καθαυτή. Τα μέλη κάθε ομάδας θα πρέπει να αποφασίσουν για τις δουλειές του σπιτιού και τις ψυχαγωγικές δραστηριότητες που έχουν κοινές (π.χ. πιθανότατα θα τρώνε ή να κάνουν κάποια άλλη δουλειά την ίδια ώρα) και να τις κατανείμουν με λογικό τρόπο κατά τη διάρκεια των ημερών και της εβδομάδας. Μετά τη λήξη ενός καθορισμένου χρόνου (π.χ. 20 λεπτά), κάθε ομάδα θα παρουσιάσει το καθημερινό πρόγραμμα που κατάρτισε για μία εβδομάδα ενώπιον όλων των υπόλοιπων ομάδων και θα τους εξηγήσει πώς θα επιθυμούσαν να οργανώσουν την εβδομάδα τους. Μετά την παρουσίαση, κάθε ομάδα θα λάβει ανατροφοδότηση και θα ακολουθήσει συζήτηση σχετικά με το τι θα μπορούσε να βελτιωθεί (π.χ. συμβουλές, ιδέες κλπ.). Μόλις όλες οι ομάδες ολοκληρώσουν την παρουσίασή τους για το πώς θα ήθελαν να κατανείμουν τον χρόνο τους κατά τη διάρκεια της εβδομάδας, μπορείτε να τους προτείνετε να περάσουν την επόμενη εβδομάδα ακολουθώντας το πρόγραμμα που δημιούργησαν και να ανακαλύψουν έμπρακτα αν τους ταιριάζει.

<u>Ξεκινήστε τη δική σας επιχείρηση/εμπορική επωνυμία</u>

Στόχοι: Οι συμμετέχοντες/ουσες μπορούν να μάθουν: (α) να θέτουν δικούς τους στόχους, (β) να αποκτήσουν επίγνωση των δεξιοτήτων τους και των αναγκών επιμόρφωσης, (γ) να αναπτύξουν την προφορική τους έκφραση και (δ) να μοιράζονται δεξιότητες και γνώσεις με ομοτίμους τους.

Υλικοτεχνικός εξοπλισμός: φύλλα χαρτιού, στιλό, Η/Υ, χαρτοπίνακας (flipchart), προγράμματα Η/Υ (π.χ. Microsoft PowerPoint), αν κάποιος/α το επιθυμεί.

Διάρκεια: 60 λεπτά

Περιγραφή: Κάθε μικρή ομάδα έχει στη διάθεσή της μερικά λεπτά για να αποφασίσει να ξεκινήσει το δικό της έργο. Αυτό μπορεί να είναι μία επιχείρηση, μία εμπορική επωνυμία, μία ΜΚΟ, ένα εργαστήριο (workshop) κτλ. Στην ουσία, μπορεί να είναι ό, τι θέλουν, ανάλογα με τις ικανότητές τους, τι τους αρέσει να κάνουν, τι θεωρούν ότι θα ήταν κερδοφόρο κλπ. Το σημαντικό είναι ότι μπορούν να συμφωνήσουν για το τι πρέπει να κάνουν σε αυτές τις μικρές ομάδες. Επιπλέον, μπορείτε να τους ζητήσετε να σχεδιάσουν ένα λογότυπο. Έχει μεγάλη σημασία για αυτούς να αποφασίσουν για κάτι που θα ήθελαν πραγματικά να κάνουν, εκτός από το πόσο χρήσιμο ή κερδοφόρο πιστεύουν ότι θα μπορούσε να είναι. Μερικές ερωτήσεις που θα μπορούσατε να απευθύνετε στα μέλη των ομάδων είναι οι εξής: «Ποιο πράγμα πιστεύετε ότι θα μπορούσε να είναι χρήσιμο ή ωφέλιμο για άλλους ανθρώπους;» , «Γνωρίζετε πώς να το υλοποιήσετε στην πράξη;» , «Με τι σας αρέσει να ασχολείστε;».
Μετά τη λήξη του χρόνου, κάθε ομάδα καλείται να παρουσιάσει στον χαρτοπίνακα ή στον υπολογιστή το έργο που θα την ενδιέφερε και το περιγράφει με περισσότερες λεπτομέρειες στις υπόλοιπες ομάδες: π.χ. επωνυμία, παρεχόμενες υπηρεσίες, καθήκοντα και αρμοδιότητες κάθε μέλους κοκ. Κάθε ομάδα, μετά την παρουσίαση, μπορεί να ρωτήσει την ευρύτερη ομάδα εάν θα την ενδιέφερε μία υπηρεσία, όπως η δική τους, ή εάν θεωρεί ότι είναι χρήσιμη. Εναλλακτικά, μετά την παρουσίαση κάθε ομάδας, μπορεί να ακολουθεί μία θετική συζήτηση και σχετική ανατροφοδότηση.
Στο τέλος, ρωτήστε τα μέλη της ομάδας αν θα ήταν πρόθυμα να δοκιμάσουν αυτή την ιδέα και να την υλοποιήσουν στο προσεχές μέλλον (κίνητρο για έναρξη της τράπεζας χρόνου).

Ποια είναι η κύρια ιδέα;

Στόχοι: Οι συμμετέχοντες/ουσες μπορούν να μάθουν πώς: (α) να αναπτύξουν δεξιότητες συγκέντρωσης και ομαδικής μάθησης, (β) να εντοπίζουν την κύρια ιδέα μίας συγκεκριμένης μάθησης και (γ) να αναπτύξουν δεξιότητες προφορικής έκφρασης.

Υλικοτεχνικός εξοπλισμός: φύλλα χαρτιού, μολύβια, μαρκαδόροι, χαρτοπίνακας (flipchart), ένα απόσπασμα κειμένου.

Διάρκεια: 30 λεπτά

Περιγραφή: Μοιράστε σε κάθε μικρή ομάδα ένα απόσπασμα κειμένου. Τα μέλη κάθε ομάδας μπορούν να διαβάσουν το κείμενο μαζί πριν από την έναρξη. Κάθε ομάδα αναλαμβάνει να κάνει ανάλυση του κειμένου, π.χ. να βρει ποια είναι η κύρια ιδέα του, αν υπάρχουν άλλες επιμέρους ιδέες, ποιος είναι ο σκοπός της συγγραφής του και αν είναι σημαντικό ή χρήσιμο για τον αναγνώστη με οποιονδήποτε τρόπο. Τα μέλη των ομάδων μπορούν να κρατήσουν σημειώσεις, να χρησιμοποιήσουν μαρκαδόρους κά. Επίσης, αν θέλουν, μπορούν να χρησιμοποιήσουν τον χαρτοπίνακα για να γράψουν εκεί τις κύριες ιδέες του κειμένου. Δώστε στα μέλη όλων των ομάδων ένα συγκεκριμένο χρονικό περιθώριο για να διαβάσουν προσεκτικά το κείμενο και να συζητήσουν μεταξύ τους τις ιδέες που πραγματεύεται.

Μετά από κάθε γύρο ανάλυσης του κειμένου στις υπόλοιπες ομάδες, η ομάδα που παρουσίασε ακούει τα σχόλιά τους, καθώς μπορεί να εκφραστούν και άλλες απόψεις, ιδέες ή ερμηνείες. Ανακεφαλαιώνοντας, μπορείτε να συνδέσετε τις ιδέες που εξέφρασε κάθε μικρή ομάδα και να σχηματίσετε ένα ευρύτερο γενικό θέμα. Μετά από αυτό, ζητήστε από όλες τις ομάδες να παρατηρήσουν εάν όντως υπάρχει σύνδεση μεταξύ αυτών των ιδεών. Στο τέλος, μπορείτε να θέσετε στους/στις συμμετέχοντες/ουσες τα εξής ερωτήματα: «Τι μάθατε μόλις τώρα;», «Πρόκειται για κάτι που δεν έχετε ξανακούσει;» , «Ήταν χρήσιμες οι πληροφορίες που ακούσατε;».

<u>Είναι αλήθεια; (Έρευνα και συζήτηση σχετικά με τις αληθείς/ψευδείς ειδήσεις-fake news)</u>

Στόχοι: Οι συμμετέχοντες/ουσες μπορούν να μάθουν πώς: (α) να διαχειρίζονται και να επεξεργάζονται τη νέα μάθηση, (β) να αναπτύξουν κριτική σκέψη και (γ) να διαχειριστούν την ανατροφοδότηση μεταξύ ομοτίμων.

Υλικοτεχνικός εξοπλισμός: ένα ειδησεογραφικό άρθρο, σύνδεση στο Internet, Η/Υ, κινητά τηλέφωνα, φύλλα χαρτιού, μολύβια, χαρτοπίνακας (flipchart)

Διάρκεια: 40 λεπτά

Περιγραφή: Κάθε ομάδα καλείται να διερευνήσει ένα συγκεκριμένο άρθρο ειδήσεων. Τα άρθρα που θα διανεμηθούν στους/στις συμμετέχοντες/ουσες διαφέρουν μεταξύ τους, αλλά το κοινό χαρακτηριστικό τους είναι ότι αναφέρονται σε πρόσφατες ειδήσεις. Ωστόσο, μπορεί να είναι αληθείς ή ψευδείς και για τον λόγο αυτό, κάθε ομάδα θα πρέπει κατόπιν έρευνας να καταλήξει σε ένα συμπέρασμα. Πιο συγκεκριμένα, κάθε ομάδα θα πρέπει να αναζητήσει λόγους υπέρ και κατά της αξιοπιστίας ενός άρθρου ειδήσεων. Εκτός από αυτό, κάθε ομάδα θα προσπαθήσει να αναπτύξει,

με βάση αυτά που ανακάλυψε, αποτελεσματικές μεθόδους για την έρευνα και τον εντοπισμό της εγκυρότητας ή μη ενός άρθρου ειδήσεων.
Μετά από 15 λεπτά έρευνας, κάθε ομάδα εξηγεί στις υπόλοιπες 1) τα ευρήματά της (αποδεικτικά στοιχεία υπέρ και κατά της αξιοπιστίας του άρθρου) και 2) το τελικό συμπέρασμα που εξήγαγε. Ας διευκρινιστεί ότι θα πρέπει να εξηγήσουν πώς κατέληξαν στο εν λόγω συμπέρασμα, π.χ. τι σκέφτηκαν στην αρχή και ποια αποδεικτικά στοιχεία τους οδήγησαν σε αυτό το συμπέρασμα.
Αφού κάθε ομάδα εκφράσει το τελικό της συμπέρασμα και δηλώσει τους λόγους υπέρ και κατά της αξιοπιστίας του άρθρου, θα ακολουθήσει μία θετική συζήτηση στο πλαίσιο της ευρύτερης ομάδας. Ενδέχεται να βρεθεί μία τελική απάντηση. Εάν όχι, κάθε ομάδα μπορεί να έχει τη δική της γνώμη σεβόμενη, όμως, τη γνώμη των άλλων ομάδων.

Δημιουργήστε επίσημη σελίδα στα Social Media

Στόχοι: Οι συμμετέχοντες/ουσες μπορούν να μάθουν πώς: (α) να αποκτήσουν επίγνωση των δεξιοτήτων τους, (β) να αναπτύξουν βασικές δεξιότητες προφορικής έκφρασης, (γ) να εντοπίσουν τον στόχο ή/και να ανακαλύψουν το πάθος τους, (δ) να αναπτύξουν ομαδική μάθηση και (ε) να διαχειριστούν την ανατροφοδότηση μεταξύ ομοτίμων.

Υλικοτεχνικός εξοπλισμός: Η/Υ, σύνδεση στο Internet

Διάρκεια: 30 λεπτά

Περιγραφή: Κάθε μικρή ομάδα καλείται να επινοήσει μία ιδέα και να της δώσει ένα όνομα. Η ιδέα αυτή, μπορεί να είναι μία εμπορική επωνυμία, μία υπηρεσία, μία χιουμοριστική ιδέα κά. Ο στόχος είναι η δημιουργία μίας σελίδας στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης (π.χ. Facebook, Twitter κτλ.), η οποία θα περιλαμβάνει το λογότυπο, το κύριο θέμα της σελίδας, το περιεχόμενο των αναρτήσεων, για ποιον σκοπό θα χρησιμοποιούνται και σε ποιο κοινό θα απευθύνονται. Ενδεικτικά, θα μπορούσε να είναι μία σελίδα που παρέχει πληροφορίες για ένα οποιοδήποτε θέμα (π.χ. κλιματική αλλαγή, ισότητα των φύλων, δημοσίευση μουσικών συναυλιών σε μία περιοχή, προτάσεις διατροφής, καλές πρακτικές για την εκπαίδευση κλπ.). Εξαρτάται από τους/τις συμμετέχοντες/ουσες εάν θέλουν να δημιουργήσουν μία σελίδα στα social media που θα περιέχει όλες τις λεπτομέρειες και την αποστολή της, αν και μπορείτε να τους/τις καθοδηγήσετε δίνοντάς τους μερικά πολύ γενικά παραδείγματα στην αρχή. Μετά τη δημιουργία της σελίδας, κάθε ομάδα θα παρουσιάσει ενώπιον όλων των ομάδων τη σελίδα της στα social media μέσω ενός προτζέκτορα ή μίας μεγάλης οθόνης που θα εξηγεί περί τίνος πρόκειται, ποιοι είναι οι κύριοι στόχοι της σελίδας (π.χ. να επιστήσει την

προσοχή σε ένα θέμα, να δώσει προτάσεις, να κάνει χιούμορ, να διαφημίσει υπηρεσίες ή ένα προϊόν κτλ.). Μετά το τέλος της παρουσίασης, όλες οι υπόλοιπες ομάδες μπορούν να παράσχουν ανατροφοδότηση (να κάνουν σχόλια) και να συζητήσουν τις σκέψεις τους για την εν λόγω σελίδα. Για παράδειγμα, τη θεωρούν χρήσιμη ή/και διασκεδαστική; Είναι πράγματι μία καλή ιδέα; Θα ακολουθούσαν αυτή τη σελίδα;

Εργαλεία Αξιολόγησης και Παρακολούθησης

Θα μπορούσατε να χρησιμοποιήσετε ένα Ερωτηματολόγιο Εκτίμησης Αντικτύπου, το οποίο θα περιλαμβάνει ορισμένα σημεία που θα πρέπει να αξιολογηθούν πριν και μετά την εκπαίδευση. Τα σημεία αυτά συμπυκνώνονται στις ακόλουθες προτάσεις-δηλώσεις:

1. Μπορώ να βρω καινοτόμες και αυθεντικές λύσεις σε δύσκολα προβλήματα.
2. Μπορώ να λάβω δύσκολες αποφάσεις.
3. Μου αρέσει να αναλαμβάνω πρωτοβουλίες.
4. Είμαι σε θέση να προσδιορίζω και να θέτω προσωπικούς στόχους.
5. Νιώθω ότι είμαι μέρος της τοπικής μου κοινότητας.
6. Θεωρώ ότι ασχολούμαι με θέματα που αφορούν την τοπική μου κοινότητα ή μία άλλη ομάδα στην οποία ανήκω.
7. Υπάρχουν άνθρωποι γύρω μου, τους οποίους μπορώ να εμπιστευτώ.
8. Μπορώ να ζητήσω/αντλήσω πληροφορίες από μία οργάνωση, έναν σύλλογο, έναν οργανισμό, μία κοινωνική ομάδα ή μία τοπική κοινότητα.
9. Μπορώ να επιλύσω ένα συγκεκριμένο πρόβλημα σε μία ομάδα.
10. Μου αρέσει να αναλύω προβλήματα και να βρίσκω λύσεις.
11. Μου αρέσει να ανακαλύπτω νέα κοινά πράγματα.
12. Γνωρίζω τις δυνατότητες και τις ικανότητές μου και νιώθω σίγουρος/η για αυτές.
13. Γνωρίζω πώς μπορώ να εργαστώ αποτελεσματικά σε μία ομάδα.

Το Ερωτηματολόγιο των Στυλ Μάθησης του Kolb είναι ένα χρήσιμο εργαλείο που θα σας βοηθήσει να ανακαλύψετε το προσωπικό στυλ μάθησης κάθε εκπαιδευόμενου/ης σύμφωνα με το ταξινομικό σύστημα των Honey and Mumford σε: ακτιβιστές, αναστοχαστές, θεωρητικούς ή πραγματιστές.
Παρακάτω, θα βρείτε τρεις χρήσιμους ηλεκτρονικούς συνδέσμους (links). Ο δεύτερος σύνδεσμος περιλαμβάνει έναν ορισμό για κάθε στυλ μάθησης. Ο τρίτος σύνδεσμος παρέχει έναν ευρύτερο ορισμό της ταξινόμησης των μαθησιακών στυλ των Honey and Mumford.

1.http://www.bunbury.wa.gov.au/pdf/environment/u472/Appendix%2019%20U472%20Community%20Facilitator%20Kolb%20Questionnaire%20Final.pdf
2. http://www.ycarhe.eu/uploads/Document/learning-styles-kolb-questionnaire.pdf
3.https://www2.le.ac.uk/departments/doctoralcollege/training/eresources/teaching/theories/honey-mumford

Εξίσου ενδιαφέρον είναι το Ερωτηματολόγιο των Δεξιοτήτων Μάθησης του Κολλεγίου Φυσικοθεραπευτών του Οντάριο (College of Physiotherapists of Ontario). Το ερωτηματολόγιο αυτό επιτρέπει την αυτοαξιολόγηση μίας σειράς δεξιοτήτων με στόχο να εντοπιστούν εκείνες που πρέπει να αναπτυχθούν περαιτέρω. Σε αυτό το ευρύ φάσμα δεξιοτήτων, περιλαμβάνονται οι δεξιότητες μάθησης.
(https://www.collegept.org/docs/default-source/quality assurance/qmf_skills_learningquestionaire.pdf?sfvrsn=)

7. Κοινωνική Ικανότητα και Ιδιότητα του Πολίτη

Μετά την ολοκλήρωση αυτού του κεφαλαίου, θα είστε σε θέση:

Α. Να κατανοήσετε τι είναι η κοινωνική ικανότητα και οι ικανότητες που σχετίζονται με την ιδιότητα του πολίτη.
Β. Να καταρτίσετε ένα σχέδιο για την ανάπτυξη αυτών των ικανοτήτων των συμμετεχόντων/ουσών.
Γ. Να εκτιμήσετε και να κατανοήσετε τη σημασία της κοινωνικής ικανότητας και των ικανοτήτων που σχετίζονται με την ιδιότητα του πολίτη.

Οι ικανότητες που σχετίζονται με την ιδιότητα του πολίτη δίνουν τη δυνατότητα στους ανθρώπους να ενεργούν υπεύθυνα στην κοινωνία και να αλληλεπιδρούν με άλλα άτομα, σύμφωνα με αξίες όπως η διαφάνεια, η δεκτικότητα, η κοινωνική ευθύνη και η ανθρώπινη αξιοπρέπεια. Σε αντίθεση με άλλες (μεταβιβάσιμες) ικανότητες, οι ικανότητες που σχετίζονται με την ιδιότητα του πολίτη αναφέρονται σε δημοκρατικές αξίες που δεν είναι αυτονόητες. Η λέξη «συμμετοχή» δεν μπορεί να γίνει κατανοητή με τον ίδιο τρόπο από όλους τους ανθρώπους, καθώς υπάρχουν και ορισμένες ομάδες ατόμων που αγνοούν τις δημοκρατικές αρχές. Αντίθετα, η λέξη «κοινά» αναφέρεται στο

κοινό καλό και στις αρχές που διέπουν την κοινωνία, ενώ παράλληλα μας δείχνει τη διαφορά μεταξύ του να ενεργείς προς ίδιον συμφέρον και του να ενεργείς προς όφελος της κοινότητας ή μειονεκτουσών ομάδων. Με άλλα λόγια, η κοινωνική ικανότητα συνεπάγεται να τα πηγαίνεις καλά με τους άλλους, να είσαι σε θέση να δημιουργήσεις και να διατηρήσεις κοντινές επαφές, να αντιδράς με ευέλικτους τρόπους σε κοινωνικά περιβάλλοντα και να είσαι ειλικρινής.

Στο σπίτι, οι γονείς μπορούν να επηρεάσουν την αγωγή του πολίτη με σκοπίμως πολλά υποσχόμενες τάσεις και ικανότητες που επιτρέπουν στα παιδιά να ευημερούν ως συνεισφέροντα άτομα από την τοποθεσία στην οποία βρίσκονται. Ένα σύνολο ικανοτήτων που μπορούν να διδαχθούν σε άτομα μικρότερων ηλικιών περιλαμβάνουν το πάθος για κοινωνική πρόοδο μέσα σε ένα παγκόσμιο ή κοινό περιβάλλον. Το σχολείο αποτελεί μάλλον το καλύτερο μέρος για να διδαχθεί η αγωγή του πολίτη μέσω ασκήσεων, συγκεντρώσεων και σχετικών εκδηλώσεων. Οι γονείς μπορούν να ενισχύσουν την κατανόηση του σχολείου και να προχωρήσουν αυτή την ενέργεια ένα βήμα παραπέρα, συμμετέχοντας σε ασκήσεις στο σπίτι που θα μετατραπούν στο μέλλον σε καθιερωμένες τάσεις και υποχρεώσεις.

Κοινωνικά και πολιτικά ζητήματα ενσωματώνουν ατομικές, σχεσιακές και διαπολιτισμικές ικανότητες και μεταδίδουν όλα τα είδη πρακτικών που προετοιμάζουν τους ανθρώπους να ενδιαφερθούν, με έναν επιτυχημένο και πολύτιμο τρόπο, για την κοινωνική και επαγγελματική ζωή, και ιδιαίτερα σε προοδευτικά ποικίλες κοινωνικές τάξεις, και να αντιμετωπίσουν συγκρούσεις εάν είναι σημαντικές.

Συνδέεται με την ατομική και κοινωνική ευημερία. Η κατανόηση συνόλων αρχών και εθίμων στις διάφορες συνθήκες όπου οι άνθρωποι εργάζονται είναι βασική. Οι δεξιότητες των πολιτών προετοιμάζουν τους ανθρώπους να συμμετέχουν πλήρως στην κοινωνική ζωή, λαμβάνοντας υπόψη τις πληροφορίες σχετικά με τις κοινωνικές και πολιτικές ιδέες και δομές και μια υπόσχεση για δυναμικό και βασισμένο σε ψήφους ενδιαφέρον. Η κοινωνική ικανότητα παραπέμπει στις ικανότητες που μας βοηθούν να συνεργαστούμε με θετικούς τρόπους με τους άλλους και να αντιμετωπίσουμε τα προσωπικά μας συναισθήματα. Αυτές οι ικανότητες κυμαίνονται και ενσωματώνουν, μεταξύ άλλων, τις ικανότητές μας, τη βεβαιότητα, την προσαρμογή των ικανοτήτων, τη συμπόνια, την αυτοκαθοδήγηση και τη συνείδηση. Η κοινωνική ικανότητα σημαίνει να συνυπάρχουμε με άλλους, έχοντας την επιλογή να διαμορφώσουμε και να διατηρήσουμε καλές σχέσεις, και να αντιδράσουμε σε ελεύθερες επιλογές σε κοινωνικά περιβάλλοντα, να κατανοήσουμε τα συναισθήματα των άλλων και να έχουμε την επιλογή να τοποθετήσουμε τον εαυτό μας στη θέση άλλων ατόμων. Λαμβάνοντας υπόψη τον απρόβλεπτο χαρακτήρα των κοινωνικών συνεργασιών, οι κοινωνικές δεξιότητες είναι το αποτέλεσμα ενός ευρέος φάσματος υποκειμενικών ικανοτήτων, ενθουσιωδών διαδικασιών, ικανοτήτων συμπεριφοράς, κοινωνικής προσοχής και ατομικών και

κοινωνικών ιδιοτήτων που προσδιορίζονται στις σχέσεις. Όλες αυτές οι δεξιότητες είναι πολύ σημαντικές στην καθημερινή μας ζωή, καθώς μας βοηθούν στο να είμαστε υπεύθυνοι και να έχουμε υγιείς σχέσεις με τον εαυτό μας και τους άλλους, να είμαστε παραγωγικοί σε ό,τι κάνουμε, υπεύθυνοι ως πολίτες, με αίσθηση του σκοπού και της εκπλήρωσης του. Επίσης, η σύγχρονη βιβλιογραφία χαρακτηρίζει όλες αυτές τις δεξιότητες ως «δεξιότητες του μέλλοντος», οι οποίες θα είναι ολοένα και πιο απαραίτητες στον ψηφιακό κόσμο που ζούμε.

Ο όρος «Ιδιότητα του Ενεργού Πολίτη» συνδυάζει στοιχεία συμμετοχής και αντιπροσώπευσης.
Έχει χαρακτηριστεί ως ακολούθως: «Πρόκειται για συμμετοχή στην κοινωνία των πολιτών, την τοπική κοινότητα ή/και την πολιτική ζωή, που χαρακτηρίζεται από αμοιβαίο σεβασμό και μη βία και λαμβάνει υπόψη τα ανθρώπινα δικαιώματα και τη δημοκρατία (Hoskins, 2006 as referred to by Murray, p. 24)». Αυτός ο ορισμός χαρακτηρίζεται από ένα σημαντικό μέρος της δυναμικής της ιθαγένειας, που εξαρτάται από μια συγκεκριμένη ρύθμιση προτύπων τα οποία με τη σειρά τους εξαρτώνται από την πλειονότητα των κανόνων και ανθρώπινων δικαιωμάτων. Οι δραστηριότητες ή οι ασκήσεις που δεν στηρίζονται στη δικαιοσύνη ή που δεν θεωρούν ότι τα ανθρώπινα δικαιώματα μπορούν να βλάψουν διάφορες κοινωνικές συναθροίσεις. Η φύση της άσκησης της ιδιότητας του ενεργού πολίτη στηρίζεται επίσης στα στοιχεία και τις ικανότητες του ατόμου που ενδεχομένως έχει τη δυνατότητα να επηρεάσει μία επιλογή.

Οι ενεργοί πολίτες και οι ενέργειές τους εντάσσονται στο πλαίσιο μίας συγκεκριμένης πολιτικής παιδείας. Με αυτό τον τρόπο, οι ενεργοί πολίτες συμβάλλουν σε έναν ευρύτερο στόχο, την αλλαγή εντός:

- της κοινωνίας των πολιτών,
- προσωπικών στάσεων, και
- πολιτικών και οικονομικών συστημάτων.

Η ικανότητα του ατόμου να μοιράζεται και να λαμβάνει

Ο John Dewey (1897) στις ιστορικές σκέψεις που διατύπωσε στο έργο του «Δημοκρατία και Εκπαίδευση» ανέφερε δύο ποιοτικά κριτήρια για τη «δημοκρατική» εκπαίδευση ενός πολίτη. Σύμφωνα με τον Dewey, οι άνθρωποι πρέπει να έχουν τη δυνατότητα «να λαμβάνουν και να παίρνουν κάτι από τους άλλους», δηλαδή να μοιράζονται έναν τεράστιο αριθμό κοινών αξιών και συμφερόντων. Η απόκτηση ικανοτήτων που σχετίζονται με την ιδιότητα του πολίτη συνεπάγεται τη δημιουργία επικοινωνίας και δομών χωρίς αποκλεισμούς, δίνοντας την ευκαιρία σε νέους/ες συναδέλφους και άλλα ενδιαφερόμενα μέρη να συγκεντρώσουν πληροφορίες, να συμμετάσχουν και να συζητήσουν τις ανησυχίες τους. Ο Dewey τόνισε ότι τα άτομα πρέπει «να αλλάξουν τις κοινωνικές

τους συνήθειες» για να αναπτύξουν την «πληρότητα και την ελευθερία» με τις οποίες μία δημοκρατική ομάδα επιδιώκει την αλληλεπίδραση με άλλες ομάδες. Για παράδειγμα, αυτή η ικανότητα μας επιτρέπει να προσαρμοστούμε σε διαφορετικούς χώρους εργασίας, όπου υπάρχουν διαφορετικές συνήθειες και κανόνες.

Σεβασμός της ανθρώπινης αξιοπρέπειας

Μία βασική παραδοχή του ανθρωπισμού είναι ότι όλοι οι άνθρωποι και όλα τα πλάσματα του κόσμου έχουν ιδιαίτερη αξία και για τον λόγο αυτό, πρέπει να επιδεικνύουμε θεμελιώδη σεβασμό προς όλα τα έμβια όντα. Επομένως, θέτουμε τα δικαιώματα κάθε ατόμου και τις ευκαιρίες του για κοινωνική συμμετοχή στο επίκεντρο του συστήματος των ηθικών αρχών μας. Θεωρούμε ότι τα άτομα επιδιώκουν την αυτοπραγμάτωση και την κατανόηση των σκοπών και των πεποιθήσεων που κρύβονται πίσω από τις συμπεριφορές τους. Τα εγγενή κίνητρά τους ενεργοποιούνται, όταν αισθάνονται ότι βρίσκονται σε αρμονία οι εν λόγω συμπεριφορές και πεποιθήσεις. Για παράδειγμα, μέσα από την εκπαίδευση καταλήγουμε να σεβόμαστε τα δικαιώματα και την ιδιωτική ζωή των άλλων.

Κάνοντας την διαφορά: Ο κρίσιμος ρόλος της πρωτοβουλίας για αλλαγή

Όπως ένα μοντέλο ικανοτήτων αυτό καθαυτό δίνει έμφαση στην πρακτική εφαρμογή της εμπειρίας και της γνώσης, έτσι και ένα μοντέλο ικανοτήτων που σχετίζεται με την ιδιότητα του πολίτη θα πρέπει να περιλαμβάνει το στοιχείο της δέσμευσης και της πρωτοβουλίας. Το μοντέλο ικανοτήτων της ΕΕ αναφέρει αυτό το στοιχείο, καθώς και ο Οργανισμός Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης (ΟΟΣΑ). Ωστόσο, στα περισσότερα μοντέλα η ικανότητα να είναι ένα άτομο σε θέση να ξεκινήσει την αλλαγή, να επιδείξει πρωτοβουλία και να υλοποιήσει τα οράματά του με ενεργό τρόπο στην κοινωνική ζωή συνδέεται ακόμη πιο στενά με την επιχειρηματικότητα ή το ηγετικό πνεύμα.

Ο ρόλος των εκπαιδευτικών και των εκπαιδευτών

- Ποια είναι η προτεραιότητά σας ως υπεύθυνος πολίτης;
- Ποια είναι η γνώμη σας για τη δημοκρατία, τη συμμετοχή των πολιτών στα κοινά και την κοινωνική αλλαγή; Οι εκπαιδευτές/εύτριες μπορούν να ασκήσουν το εκπαιδευτικό τους έργο με δημοκρατικό τρόπο. Εισάγουν αυτές τις πρακτικές στους οργανισμούς και τα εκπαιδευτικά τους ιδρύματα, συμβάλλοντας έτσι σε μία πιο δημοκρατική εταιρική κουλτούρα. Οι εκπαιδευτικοί μπορούν να εξοπλίσουν τους/τις μαθητές/ήτριες με αυτές τις δεξιότητες διευκολύνοντας την ανάπτυξη των ικανοτήτων που σχετίζονται με την ιδιότητα του πολίτη. Ο τρόπος για να γίνει αυτό θα μπορούσε να είναι, να επικεντρωθείτε στην εκπαιδευτική τους μορφή, που μπορεί να είναι ένα

σχολικό μάθημα, μία δραστηριότητα ή ένα πρόγραμμα σχετικά με τις πτυχές της ιδιότητας του πολίτη, οι οποίες είναι ζωτικής σημασίας στο πλαίσιο τους (και το
οποίο οι μαθητές/ήτριές σας προσδιόρισαν ως κρίσιμες συνθήκες για να συμμετάσχουν και να αισθάνονται εξοπλισμένοι/ες για να δράσουν). Οι χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης συμφώνησαν ότι η «κοινωνική ικανότητα» περιλαμβάνει τις γνώσεις, τις δεξιότητες, τις αξίες και τις στάσεις που είναι απαραίτητες για να θεωρηθεί ένα άτομο ως ενεργός πολίτης. Επομένως, η κοινωνική ικανότητα είναι 1 από τις 8 βασικές ικανότητες που απαιτούνται από την εκπαίδευση και την κατάρτιση με στόχο «την προσωπική ολοκλήρωση, την ενεργό συμμετοχή στα κοινά, την κοινωνική συνοχή και την απασχολησιμότητα σε μία κοινωνία της γνώσης» (ΕΚ, 2018).

Οι εκπαιδευτικοί/εκπαιδευτές και οι ειδικοί για να βοηθήσουν κάθε άτομο να αναπτύξει την κοινωνική του ικανότητα θα πρέπει:

- να διακρίνουν τις διαφορές μεταξύ κάθε ατόμου,
- να γνωρίζουν πώς να εξετάζουν διεξοδικά την κοινωνική ικανότητα, και
- να χρησιμοποιούν διαδικασίες που βοηθούν στη βελτίωση της κοινωνικής ικανότητας και των ικανοτήτων που σχετίζονται με την ιδιότητα του πολίτη.

Πλαίσιο της ΕΕ για την κοινωνική ικανότητα και την ιδιότητα του πολίτη				
Πολιτικές Ικανότητες	***Ορισμός: Το πεδίο των πολιτικών ικανοτήτων είναι ευρύτερο από αυτό των διαπροσωπικών ικανοτήτων από ιδανικά της παρουσίας τους σε κοινωνικό επίπεδο. Μπορούν να απεικονιστούν ως το σύνολο ικανοτήτων που επιτρέπουν στο***	**Γνώσεις**	**Δεξιότητες**	**Συμπεριφορές**
		Πληροφορίες για τα ευγενικά δικαιώματα και τη δομή του έθνους, το εύρος της κυβέρνησής του. Η κατανόηση των μερών και των καθηκόντων της εκπαίδευσης είναι σημαντική για τη χάραξη πολιτικής. Γνώση βασικών	**Υποστήριξη σε ασκήσεις της κοινότητας/ γειτονιάς, καθώς και στη λήψη αποφάσεων σε εθνικό και ευρωπαϊκό επίπεδο καθώς και ψηφοφορία στις εκλογές. Ικανότητα να δείξουμε αλληλεγγύη και να κάνουμε τη διαφορά ώστε**	**Αίσθηση μέλους μιας περιοχής, του έθνους, της ΕΕ και της Ευρώπη και (ενός μέρους του) κόσμου. Η προθυμία να ενδιαφερθεί κάποιος για τη δημοκρατική λήψη αποφάσεων σε όλα τα επίπεδα. Διάθεση για εθελοντισμό και ενδιαφέρον για τις πολιτικές δραστηριό-τητες, την κοινωνική πολυμορφία και την κοινωνική συνοχή.**

	άτομο να εκπληρώσει το ενδιαφέρον του αστική ζωή.	**προσώπων σε κοντινές και εθνικές κυβερνήσεις πολιτικά κόμματα και τις πολιτικές τους. Κατανόηση εννοιών όπως η κυβέρνηση πλειοψηφίας, η ιθαγένεια και οι παγκόσμιες επιβεβαιώσεις που τις επικοινωνούν. Γνώση των κύριων περιστάσεων, προτύπων και ειδικών της αλλαγής στην εθνική, ευρωπαϊκή και παγκόσμια ιστορία. η παρούσα κατάσταση της Ευρώπης και των γειτόνων της.**	**να ξεδιπλώσου-με ζητήματα που επηρεάζουν την αμεσότερη ή την πιο εκτεταμένη κοινότητα. Δυνατότητα επιτυχημένης διασύνδεσης με τη διδασκαλία στον ανοιχτό τομέα. Ικανότητα να επωφεληθείτε από τα ανοίγματα που προσφέρει η ΕΕ. Απαραίτητες ικανότητες γύρω από τη διάλεκτο που χρησιμοποιείται στη χώρα.**	**Ετοιμότητα να θεωρή-σουμε τις αξίες και την ασφάλεια των άλλων με μια τάση να αντιδράσουν κατά της αντικοινωνικής συμπεριφοράς. Αποδοχή της έννοιας των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και της ομοιομορφίας ως μια υπόθεση αλληλεγγύης και υποχρέωσης εντός των προηγμένων δίκαιων κοινωνικών τάξεων της Ευρώπης. Αναγνώριση της ισορροπίας μεταξύ ανδρών και γυναικών. Εκτίμηση και κατανόη-ση των αντιθέσεων μεταξύ πλαισίων εκ-τίμησης διαφορετικών ευσεβών ή εθνοτικών ομάδων. Κρίσιμη συλλογή δεδομένων από μέσα μαζικής ενημέρωσης.**

Πλαίσιο της ΕΕ για την κοινωνική ικανότητα και την ιδιότητα του πολίτη				
Διαπροσω	***Ορισμός:***	**Γνώσεις**	**Δεξιότητες**	**Συμπεριφορές**

πικές, Διαπολιτισμικές και Κοινωνικές Δεξιότητες	Οι διαπροσωπικές ικανότητες καλύπτουν τις συμπεριφορές που πρέπει να είναι σε θέση να συμμετέχει ένα άτομο, δηλαδή σε έναν αποτελεσματικό, πολύτιμο τρόπο για να ξεδιπλώσει έναν κοινωνικό αγώνα στη ζωή, ενώ βρίσκεται σε αλληλεπίδραση με άλλους ανθρώπους (ή ομάδες) σε ατομικά, οικογενειακά και ανοιχτά περιβάλλοντα.	Κατανόηση των κωδικών δεοντολογίας και συμπεριφοράς που αναγνωρίζονται από αρκετές κοινωνίες. Επίγνωση των εννοιών του ατόμου, της συγκέντρωσης, της κοινωνίας και του πολιτισμού αλλά και της ιστορικής εξέλιξης αυτών των εννοιών. Γνώση του τρόπου διατήρησης της σημαντικής ευεξίας, της καθαριότητας και της τροφής για τον εαυτό σας και την οικογένεια σας. Κατανόηση της διαπολιτισμικής μέτρησης σε ευρωπαϊκές και άλλες κοινωνίες.	Ικανότητα χρήσιμης επικοινωνίας σε διάφορες κοινωνικές συνθήκες. Ικανότητα να εμπνέετε σιγουριά και συμπάθεια σε άλλα άτομα. Δυνατότητα αντίληψης της απογοήτευσης κάποιου με έναν χρήσιμο τρόπο (έλεγχος της εχθρότητας και της άγριας συμπεριφοράς ή της αυτοκαταστροφικής συμπεριφοράς). Δυνατότητα διατήρησης ενός βαθμού διχοτόμησης μεταξύ των επαγγελματικών και προσωπικών κύκλων της ζωής, και δυνατότητα υπεράσπισης απέναντι σε επαγγελματικές διαμάχες που οδηγούν σε συγκρούσεις στον προσωπικό τομέα. Ευαισθητοποίηση και κατανόηση της εθνικής κοινωνικής προσωπικότητας σε αλληλεπίδραση με τον κοινωνικό χαρακτήρα της Ευρώπης και του υπόλοιπου κόσμου. Ικανότητα κατανόησης των διαφορετικών	Προθυμία να ξεπεραστούν οι γενικεύσεις και προκαταλήψεις. Διάθεση για συμβιβασμό. Ακεραιότητα. Επιβεβαίωση.

			προοπτικών που προκαλούνται από διαφορετικές αντιλή-ψεις και συμβολή στις απόψεις κάποιου.	

Η εκμάθηση και η προετοιμασία για την ενεργή αστική πολιτική χαρακτηρίστηκε ως «Άνοιγμα της μάθησης (επίσημη, μη τυπικά και ανεπίσημη εκπαίδευση) που συμβαίνει σε οποιαδήποτε διάταξη του κύκλου ζωής που ενθαρρύνει ή ενεργοποιεί τη δυναμική υπηκοότητα» (Hoskins, 2006). Μια λίστα με τις πληροφορίες, τις ικανότητες, τις σκέψεις και τις αξίες για τη δυναμική υπηκοότητα χαρακτηρίστηκαν (Hoskins 2008) και χρησιμοποιήθηκαν στην έκθεση προόδου της Ευρωπαϊκής Επιτροπής (2008). Αναπτύχθηκε μια υποθετική επίδειξη της μεθόδου εκμάθησης δυναμικής αγωγής του πολίτη. Αυτή η υπόθεση δείχνει τις τέλειες συνδέσεις, λαμβάνοντας υπόψη τους θεμελιώδεις παράγοντες μεταξύ των μαθησιακών εισροών, της ικανότητας των πολιτών και της δυναμικής υπηκοότητας. Η υπόθεση είναι ότι, μέσω μαθησιακών συναντήσεων όπως η τυπική διδασκαλία, δημιουργείται η ικανότητα των πολιτών (πληροφορίες, συμπεριφορές και αξίες), και αυτό δίνει τη δυνατότητα στα άτομα να είναι ενεργοί πολίτες.
Η κοινωνική ικανότητα ορίζεται ως η ικανότητα του ατόμου να χειρίζεται με βιώσιμο τρόπο την κοινωνική νοημοσύνη. Με άλλα λόγια, η κοινωνική ικανότητα συνεπάγεται να τα πηγαίνεις καλά με τους άλλους, να είσαι σε θέση να δημιουργήσεις και να διατηρήσεις κοντινές επαφές, να αντιδράς με ευέλικτους τρόπους σε κοινωνικά περιβάλλοντα και να είσαι ειλικρινής.

Δεδομένης της πολυπλοκότητας της κοινωνικής εφευρετικότητας, η κοινωνική ικανότητα είναι το στοιχείο μιας ευρείας σειράς γνωστικών ικανοτήτων, παθιασμένων μορφών, συμπεριφορικών ικανοτήτων, κοινωνικής ευαισθησίας και ατομικών και κοινωνικών αξιών που σχετίζονται με διαπροσωπικές σχέσεις. Για να προωθήσει την κατανόηση αυτής της έννοιας, η κοινωνική ικανότητα βασίζεται σε διαμορφωτικά χαρακτηριστικά (δηλαδή, οι επιθυμίες της κοινωνικής ικανότητας αλλάζουν ανάλογα με την ηλικία του ατόμου), τη συγκεκριμένη κοινωνική περίσταση (δηλαδή, τα άτομα μπορεί να είναι κοινωνικά ικανά σε μία περίσταση αλλά όχι σε άλλη, ή ένα παιδί μπορεί να εμφανίζεται πιο ικανό όταν συνδέεται με έναν κοινωνικά ταλαντούχο συνεργό παρά με ένα ντροπαλό άτομο) και τα κοινωνικά χαρακτηριστικά (δηλαδή, συγκεκριμένες πράξεις κοινωνικής ικανότητας δεσμεύονται από κοινωνικές επιθυμίες). Σε ένα οικιακό υπόβαθρο, οι γονείς μπορούν να επηρεάσουν την αίσθηση του πολίτη με τη σκόπιμη ενδυνάμωση συνηθειών και ικανοτήτων που

επιτρέπουν στα παιδιά να ευδοκιμήσουν συνεισφέροντας στην κοινότητάς τους. Μεγάλο μέρος της διδασκαλίας των πολιτικών ικανοτήτων σε πιο νεανικά άτομα περιλαμβάνει την κοινωνικο-συναισθηματική πρόοδο σε ένα παγκόσμιο ή κοινοτικό περιβάλλον. Τα σχολεία χρησιμεύουν ως ένα από τα κορυφαία μέσα για τη παρουσίαση της αίσθησης του πολίτη μέσα από μαθήματα, συγκεντρώσεις και γιορτές, ενώ επιπλέον οι ενήλικες και οι γονείς μπορούν να μάθουν περισσότερα σχετικά με αυτές τις ικανότητες.

Ακολουθούν μερικές βασικές συμβουλές και ασκήσεις που μπορούν να χρησιμοποιήσουν οι γονείς στο σπίτι, για να συμπεριληφθεί στις οικογένειες το στοιχείο αυτό:

1. Δείξτε τους καλούς σας τρόπους σε απευθείας σύνδεση (online). Αντιμετωπίστε τους ανθρώπους με σεβασμό ακόμη και στο πλαίσιο δυσάρεστων καταστάσεων, όπως τεταμένες δια ζώσης αλληλεπιδράσεις.
2. Δείξτε περαιτέρω το ενδιαφέρον σας για τους άλλους και τις αξίες που ενστερνίζονται, παρακολουθώντας προσεκτικά και λαμβάνοντας υπόψη τις απόψεις τους.
3. Συζητήστε με τα παιδιά σας για τις κοινωνικές υποχρεώσεις και τον αντίκτυπο των δραστηριοτήτων μας στους άλλους.
4. Διδάξτε την πολιτική αγωγή στα παιδιά σας με διασκεδαστικές ασκήσεις και παράλληλα διδαχθείτε μαζί τους.
5. Ενθαρρύνετε τη συνεργασία εγγράφοντας τα παιδιά σας σε αθλητικές δραστηριότητες, κέντρα νέων ή στο σώμα προσκόπων.
6. Εγγραφείτε για να ψηφίσετε. Η συζήτηση μοιάζει σχεδόν με την πράξη της ψηφοφορίας. Πάρτε μαζί σας τα παιδιά στις κάλπες.
7. Παρευρεθείτε στις συζητήσεις τοπικών συλλόγων και ενημερώστε τα παιδιά σας γιατί το κάνετε αυτό.
8. Πάρτε τα παιδιά μαζί σας αφού εγγραφείτε ως εθελοντής/όντρια στην τοπική σας κοινότητά ή σε έναν αξιόλογο μη κερδοσκοπικό οργανισμό.
9. Ανακυκλώστε. Εξηγήστε στα παιδιά σας γιατί η ανακύκλωση είναι πλέον επιτακτική ανάγκη.
10. Βρείτε τη γειτονιά, την πόλη, τον νομό και τη χώρα σας στους Χάρτες Google και μελετήστε τη γεωγραφική τοπογραφία.
11. Γράψτε μία επιστολή και κατευθυνθείτε στο ταχυδρομείο για να την ταχυδρομήσετε, ώστε να μπορούν να δουν τα παιδιά τις εργασίες ενός πολίτη σε δράση.
12. Συζητήστε τον αντίκτυπο που έχουν τα μέσα ενημέρωσης, η δημοσιοποίηση και οι πολιτικές διαφημίσεις στις καθημερινές μας αποφάσεις.
13. Διαβάστε κεφάλαια βιβλίων που αφορούν σημαντικές προσωπικότητες.
14. Χρησιμοποιήστε φιλικές προς τα παιδιά ειδήσεις και μιλήστε τους για τη δημοσιογραφία.

15. Επισκεφθείτε με τα παιδιά σας σημαντικά ιδρύματα της πόλης σας.

Για την επίτευξη κοινωνικών και πολιτικών ικανοτήτων, οι ενήλικες χρειάζονται μαθησιακές εμπειρίες και πρακτικές ασκήσεις που μπορούν να αποκτηθούν κατά τη διάρκεια ορισμένων εκπαιδεύσεων και εργαστηρίων, σε διαφορετικά μαθησιακά πλαίσια. Μια άλλη στρατηγική είναι να ακολουθήσουμε μια βήμα προς βήμα προσέγγιση και να παρακολουθήσουμε την πρόοδο ως μέρος μιας στρατηγικής προσωπικής ανάπτυξης, υπό την επίβλεψη ενός επαγγελματία.

Πρακτικές Ασκήσεις

Υπάρχουν έξι πρακτικές που ακολουθούνται κατά τη διδασκαλία του μαθήματος της αγωγής του πολίτη:

1. Διδασκαλία στην τάξη σε θέματα διοίκησης, ιστορίας, δικαίου, εκλογικού συστήματος και οικονομικών·
2. Συζήτηση της τρέχουσας επικαιρότητας και των αμφιλεγόμενων ζητημάτων·
3. Εκμάθηση υπηρεσιών που συνδέονται με εκπαιδευτικές ενότητες και διδασκαλία·
4. Εξωσχολικές δραστηριότητες που συνδέονται με το σχολείο, τη γειτονιά και την τοπική κοινότητα·
5. Ενδιαφέρον των μαθητών/ριών για τη διοίκηση του σχολείου, και
6. Προσομοιώσεις διαδικασιών με βάση τον κανόνα της πλειοψηφίας.

Η μάθηση με τη μέθοδο Project συνιστά θεμελιώδες συστατικό της διδασκαλίας του μαθήματος της αγωγής του πολίτη για διάφορους λόγους. Καταρχάς, η ίδρυση επιχείρησης αποτελεί έναν σπουδαίο τρόπο για να γίνουν εξαίρετοι πολίτες όσοι δεν βρίσκονται στην πρώτη γραμμή. Μπορούν να πραγματοποιήσουν κατάλληλες ρυθμίσεις, να ερευνήσουν θέματα και να συναντήσουν σημαίνοντες αξιωματούχους.

Άσκηση 1. Παγκόσμια Τάξη

Στόχος: Να εισαγάγει τους/τις συμμετέχοντες/ουσες σε παγκόσμια προβλήματα που υπάρχουν στις μέρες μας και να δείξει πόσο δύσκολο είναι να βρεθεί μία λύση που να ταιριάζει σε όλα τα πλαίσια.

Διάρκεια: 2-3 ώρες

Υλικοτεχνικός εξοπλισμός: υλικό γενικής επιμόρφωσης, καρέκλες, ευρύχωρη αίθουσα, κινητά τηλέφωνα ή φορητοί υπολογιστές (laptops) και σύνδεση στο Internet.

Περιγραφή: Δείξτε ότι τα Ηνωμένα Έθνη (ΗΕ) είναι μία πραγματική αναπαράσταση της Κοινής Συγκέντρωσης και του Επιμελητηρίου Ασφαλείας των ΗΕ ή άλλου πολυμερούς οργάνου με απεσταλμένους/ες στον κόσμο της στρατηγικής, των διαπραγματεύσεων και της λήψης αποφάσεων. (https://en.wikipedia.org/wiki/Global_Classrooms)

Οι εκπαιδευόμενοι/ες καλούνται να μπουν στη θέση των υπουργών των κρατών που είναι πολίτες των ΗΕ. Οι «απεσταλμένοι/ες» συζητούν για τρέχοντα ζητήματα σχετικά με το μακροσκελές σχέδιο του οργανισμού. Καταρτίζουν σχέδια ψηφισμάτων, σχεδιάζουν τεχνικές, προβαίνουν σε διακανονισμούς με τους υποστηρικτές και τους εχθρούς τους, επιλύουν συγκρούσεις και διερευνούν τους κανόνες του ΟΗΕ στο πλαίσιο του ενδιαφέροντος για τη διευθέτηση ζητημάτων που επηρεάζουν τον κόσμο. Οι εκπαιδευόμενοι/ες προτού υποδυθούν τους ρόλους τους κατά τη διάρκεια της άσκησης, ερευνούν το συγκεκριμένο παγκόσμιο ζήτημα που πρέπει να διευθετήσουν. Τα ζητήματα με τα οποία θα ασχοληθούν προέρχονται από τη σύγχρονη πραγματικότητα. Δείξτε στους/στις απεσταλμένους/ες του ΟΗΕ πώς ενεργεί η παγκόσμια κοινότητα, όταν υπάρχει ανησυχία σχετικά με τα ανθρώπινα δικαιώματα, το περιβάλλον, την ειρήνη και την ασφάλεια, τη διατροφή και την πείνα, την οικονομική ανάπτυξη και την παγκοσμιοποίηση.

Άσκηση 2. Ατζέντα

Στόχος: Να εισαγάγει τους/τις συμμετέχοντες/ουσες σε διαφορετικά πρότυπα που μπορούν να χρησιμοποιηθούν σε διαφορετικό πλαίσιο.

Διάρκεια: 1-2 ώρες

Υλικοτεχνικός εξοπλισμός: υλικό γενικής επιμόρφωσης, κινητά τηλέφωνα ή φορητοί υπολογιστές (laptops) και σύνδεση στο Internet (https://www.communityplanningtoolkit.org/sites/default/files/Engagement.pdf)

Περιγραφή: Η ατζέντα είναι μία συλλογή εγγράφων που κατευθύνουν τους/τις συμμετέχοντες/ουσες μέσω των διαδικασιών επιλογής ενός ζητήματος, ανάληψης δημόσιας δράσης και προετοιμασίας μίας έκθεσης έργου.

Σχέδιο: Οι συμμετέχοντες/ουσες συντάσσουν ένα σχέδιο για να σας πείσουν ότι ένα μακροπρόθεσμο έργο είναι αντάξιο του προβλήματος/ζητήματος στο οποίο επιθυμούν να επικεντρωθούν. Μελέτη: Οι συμμετέχοντες/ουσες αξιολογούν τις/τα αιτίες/αποτελέσματα και ζητούν την έγκρισή σας για την πρώτη πολιτική τους δράση.
Πολιτική Δράση: Οι συμμετέχοντες/ουσες αναστοχάζονται σχετικά με την τελευταία τους πολιτική δράση, παρακολουθούν τις γνώσεις, τις δεξιότητες και τις στάσεις που απέκτησαν και προτείνουν την επόμενη αντίστοιχη δράση τους. Έκθεση: Οι συμμετέχοντες/ουσες εξετάζουν τις πολιτικές δραστηριότητες που έχουν αναλάβει και τον αντίκτυπο που είχαν στο ζήτημα/πρόβλημα που επέλεξαν και συγχρόνως εστιάζουν στην προσωπική τους μάθηση. Για παράδειγμα, μία ομάδα πολιτών από την ίδια γειτονιά μπορεί να χρησιμοποιήσει τη μέθοδο της ατζέντας για να επιλύσει ένα κοινό πρόβλημα που συναντάται στην περιοχή. Μία ομάδα επέλεξε το πρόβλημα της ατμοσφαιρικής ρύπανσης. Μετά από αυτό το στάδιο, όλες οι ομάδες καλούνται να αναλύσουν τα αίτια της ατμοσφαιρικής ρύπανσης στην περιοχή τους και να βρουν μερικές λύσεις (π.χ. δενδροφύτευση). Επιπλέον, θα πρέπει να επιλέξουν μία λύση και να την μετατρέψουν σε πολιτική δράση. Στο τέλος, το αποτέλεσμα θα είναι να εμπλακεί όλη η ομάδα στη δενδροφύτευση στον χώρο που μοιράζονται από κοινού.

Άσκηση 3. Μάθηση με τη Μέθοδο Project – Project Citizen
(http://civiceducator.org/what-is-project-citizen-civics-education/)

Στόχος: Να διδάξει στους/στις συμμετέχοντες/ουσες την έννοια της δημόσιας πολιτικής καθοδηγώντας τους/τες στη διαδικασία έρευνας ενός προβλήματος και ανάπτυξης μίας πρότασης για την κυβέρνηση προκειμένου να αντιμετωπιστεί αυτό το πρόβλημα.

Διάρκεια: 2-3 ώρες

Υλικοτεχνικός εξοπλισμός: υλικό γενικής επιμόρφωσης, κινητά τηλέφωνα ή φορητοί υπολογιστές (laptops) και σύνδεση στο Internet.

Περιγραφή: Επισκόπηση του Τρόπου Λειτουργίας του Project Citizen. Το πρόγραμμα με τίτλο “Citizen Project” ξεκινά με μία εισαγωγή στη δημοκρατία και την αγωγή του πολίτη. Οι μαθητές/ήτριες μαθαίνουν τις θεμελιώδεις αξίες του δημοκρατικού πολιτεύματος μέσω διαλέξεων, τη διάκριση μεταξύ δημόσιας πολιτικής και ιδιωτικών επιχειρήσεων και λίγα πράγματα για το τι πρέπει να κάνει η κυβέρνηση για την επίλυση προβλημάτων.

Βήμα 1ο: Εντοπισμός του Προβλήματος

Η επόμενη φάση του έργου είναι ο εντοπισμός ενός προβλήματος. Επίσης, μπορείτε να εστιάσετε σε προβλήματα στο σπίτι, σε τοπικό ή περιφερειακό ή ακόμα και ευρωπαϊκό επίπεδο.

Ενδεικτικά, μερικά παραδείγματα τέτοιων προβλημάτων είναι τα ακόλουθα:

- Σε τοπικό επίπεδο: η ανακαίνιση μίας παιδικής χαράς ή η έλλειψη συμμετοχής των νέων σε εθελοντικές δράσεις της τοπικής κοινότητας·
- Σε εθνικό επίπεδο: η κατάσταση των φροντιστών νεαρής ηλικίας ή η μοναξιά του πληθυσμού των ηλικιωμένων·
- Σε ευρωπαϊκό επίπεδο: η ανεργία των νέων, η μετανάστευση που αντιμετωπίζουν οι χώρες της ΕΕ ή η κρίση λόγω της κλιματικής αλλαγής.

Επειδή πρόκειται για ομαδικό έργο, θα πρέπει να βρείτε έναν τρόπο για να πείσετε όλα τα μέλη της ομάδας να συμφωνήσουν να ασχοληθούν από κοινού με ένα μόνο πρόβλημα. Στο τέλος του μαθήματος, οι μαθητές/ήτριες θα διαιρέσουν την παρουσίαση σε μικρότερα κομμάτια. Επομένως, ο ιδανικός αριθμός συμμετεχόντων/ουσών στην ευρύτερη ομάδα θα πρέπει να κυμαίνεται μεταξύ 16 και 20.

Βήμα 2ο: Έρευνα και Καθορισμός του Προβλήματος

Αφού οι μαθητές/ήτριες αποφασίσουν για το πρόβλημα με το οποίο θα ασχοληθούν, θα πρέπει να προχωρήσουν σε ορισμένες εργασίες. Αυτό λογικά συνεπάγεται οποιαδήποτε συμβατική ανάλυση και συλλογή δεδομένων. Ωστόσο, στην κοινότητά σας, θα πρέπει να πραγματοποιήσετε επίσης, συλλογή δεδομένων-έρευνες, συνεντεύξεις, έρευνα γραφείου κλπ. Οι εργασίες αυτές θα συμβάλουν στον εντοπισμό του προβλήματος και θα αποδείξουν ότι κρίνεται αναγκαίο να επιλυθεί.

Βήμα 3ο: Εύρεση Πιθανών Λύσεων στο Ζήτημα της Δημόσιας Πολιτικής

Οι μαθητές/ήτριες αρχίζουν να εργάζονται για να βρουν πιθανές λύσεις στο πρόβλημα.

Θα πρέπει να διενεργήσουν σχετική έρευνα, αφού έχουν περιορίσει τις ενδεχόμενες λύσεις σε δύο ή το πολύ τρεις. Χρειάζεται όμως να αναρωτηθούν τα εξής: Έχουν δοκιμαστεί παρόμοιες ιδέες στο παρελθόν; Υπάρχουν αποδείξεις για την αποτελεσματικότητά τους; Τι πιστεύουν οι άνθρωποι γι' αυτές; Ποια είναι τα πλεονεκτήματα και τα μειονεκτήματά τους; Αν μία προσέγγιση έχει προταθεί από τον νομοθέτη, ζητήστε τους να εκφράσουν την προσωπική τους άποψη.

Βήμα 4ο: Επιλογή μίας Λύσης και Επιχειρηματολογία

Αφού η ομάδα έχει αναλύσει διεξοδικά τις πιθανές λύσεις στο πρόβλημα, θα πρέπει να επιλέξει μία. Μπορεί να μην είναι η τέλεια λύση, αλλά θα πρέπει να καταλήξει σε μία που θα την υποστηρίξει έμπρακτα και θα προωθήσει την υλοποίησή της. Ωστόσο, υπάρχει το εμπόδιο της δημόσιας

πολιτικής. Με άλλα λόγια, η επιλογή μίας ελλιπούς προσέγγισης μπορεί να επιδεινώσει μία ήδη δύσκολη κατάσταση.

Βήμα 5ο: Σχέδιο Δράσης

Το προτελευταίο βήμα είναι να αποφασίσουν οι μαθητές/ήτριες πώς θα πραγματοποιήσουν εκστρατεία ενημέρωσης για την προσέγγιση που έχουν επιλέξει. Σε αυτό το σημείο, είναι σημαντικό να γνωρίζουμε την πολιτική διαδικασία και τη διαδικασία εκπόνησης πολιτικής. Οι μαθητές/ήτριες θα πρέπει να μάθουν ποιοι είναι οι φορείς που είναι αρμόδιοι για να αντιμετωπίσουν το πρόβλημα και ποιοι μοχλοί πίεσης θα ενεργοποιήσουν τους πολίτες και θα τους εμπνεύσουν, ώστε να αναλάβουν δράση. Θα μπορούσε να πραγματοποιηθεί μία εκστρατεία που να περιλαμβάνει τη σύνταξη μηνυμάτων ηλεκτρονικού ταχυδρομείου (e-mails), ομιλίες σε συνελεύσεις του συμβουλίου Παιδείας, ακτιβισμό στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης και πολλά άλλα. Βέβαια, θα πρέπει να εξηγεί σε βάθος τον τρόπο με τον οποίο οι ενδιαφερόμενοι μπορούν να εμπνευστούν για να αναλάβουν δράση.

Βήμα 6ο: Πραγματοποίηση Παρουσίασης Ενδιαφερομένων

Το τελευταίο μέρος του Project Citizen περιλαμβάνει την ενσωμάτωση όλων των προηγούμενων βημάτων σε ένα έγγραφο που θα υποβληθεί στη συνέχεια, σε ένα αρμόδιο συλλογικό όργανο. Για παράδειγμα, οι μαθητές/ήτριες μπορούν να το υποβάλουν στο Συμβούλιο Παιδείας ή στο Δημοτικό Συμβούλιο ως τοπικό ερώτημα. Μπορούν ακόμα να θέσουν ένα κρατικό ζήτημα ενώπιον των νομοθετών του κράτους σας ή μίας νομοθετικής επιτροπής. Εναλλακτικά, μπορούν να ξεκινήσουν υποβάλλοντας το έγγραφό τους σε μία μικρή τοπική ΜΚΟ.

Οι συμμετέχοντες/ουσες αναπτύσσουν γνώσεις και δεξιότητες μέσω της διερεύνησης και της εύρεσης μίας απάντησης σε ένα ενδιαφέρον ή σύνθετο ερώτημα, πρόβλημα ή πρόκληση για μεγάλο χρονικό διάστημα. Η Μάθηση με τη Μέθοδο Project συμβάλλει στην ανάπτυξη δεξιοτήτων ζωής. Η επιτυχία στη ζωή απαιτεί κάτι περισσότερο από γνώσεις και δεξιότητες. Οι συμμετέχοντες/ουσες μαθαίνουν με τη μέθοδο Project πώς να αναλαμβάνουν πρωτοβουλίες, να λογοδοτούν και να αναπτύσσουν μία θετική στάση. Επιπρόσθετα, μαθαίνουν να δημιουργούν εμπιστοσύνη, να λύνουν προβλήματα, να εργάζονται σε ομάδες και να μοιράζονται ιδέες. Τέλος, η Μάθηση με τη Μέθοδο Project δίνει στους/στις συμμετέχοντες/ουσες την ευκαιρία να διερευνήσουν προβλήματα και προκλήσεις με αντίκτυπο στον πραγματικό κόσμο αυξάνοντας με αυτό τον τρόπο, τις δυνατότητές τους να διατηρήσουν τις εν λόγω δεξιότητες και έννοιες μακροπρόθεσμα.

Εργαλεία Αξιολόγησης και Παρακολούθησης

Για την παρακολούθηση της τελικής αξιολόγησης της ανάπτυξης ικανοτήτων μπορείτε να χρησιμοποιήσετε διάφορα εργαλεία όπως:

- Εργαλεία αξιολόγησης·
- Ερωτηματολόγιο·
- Συνεντεύξεις·
- Παρατήρηση·
- Συζητήσεις·
- Παιχνίδια·
- Κοινωνιομετρία·
- Κάρτες με εικόνες·
- Αλλαγές στη συμπεριφορά.

Για παράδειγμα, ορισμένες ερωτήσεις που αντλήθηκαν από υλικό του ευρωπαϊκού διαβατηρίου νέων "Youthpass" και που μπορούν να βοηθήσουν όλους να προβληματιστούν είναι οι ακόλουθες:
Κοινωνική και Διαπολιτισμική Γνώση

- Με ποιον τρόπο ανέπτυξα νέες κοινωνικές σχέσεις; Τι πήγε καλά; Τι δεν πήγε καλά;
- Με ποιον τρόπο η ομάδα υποδοχής ταξινόμησε διάφορες συνήθειες; Πώς το αντιμετώπισα;
- Αν αναλάμβανα μία πρωτοβουλία, θα απευθυνόμουν σε άλλα άτομα; Θα βοηθούσα άλλους ανθρώπους;
- Πότε αλληλεπίδρασα πιο αποτελεσματικά με τους άλλους;
- Πώς ενσωμάτωσα το πολιτισμικό μου πλαίσιο στην κοινότητα υποδοχής; Πώς ενσωμάτωσα το πολιτισμικό πλαίσιο αυτής της κοινότητας στο δικό μου;
- Ποια διαδικασία διαπολιτισμικής μάθησης ακολούθησα κατά τη διάρκεια του έργου;
- Πώς κατάφερα να αντιμετωπίσω το πολιτισμικό σοκ (αν όντως βρέθηκα αντιμέτωπος/η με αυτό);
- Πώς αντιμετώπισα τις συγκρούσεις; Πώς έλυσα αυτά τα προβλήματα;
- Πώς ανέπτυξα την ικανότητά μου να λειτουργώ αποτελεσματικά μέσα σε μία ομάδα;
- Ποιες άλλες κοινωνικές δεξιότητες ανέπτυξα κατά τη διάρκεια αυτού του έργου;
- Σε ποιο βαθμό έχω αναπτύξει την πολιτισμική μου αυτογνωσία (ευρύτερη κατανόηση των δικών μου πολιτισμικών αξιών, προσδοκιών και υποθέσεων καθώς και του αντικτύπου της αλληλεπίδρασης με ανθρώπους που μέχρι πρότινος δεν γνώριζα);

- Με ποιον τρόπο ανέπτυξα την πολιτισμική μου ικανότητα, την προσαρμοστικότητα και την καλύτερη κατανόηση της διαφορετικότητας;

Παράδειγμα Καλής Πρακτικής Δουλεύοντας με Μονογονείς

Το Κέντρο Μονογονέων – Βουδαπέστη, Ουγγαρία

Στην Ουγγαρία απουσιάζει ένας από τους 2 γονείς, σε 300.000 οικογένειες. Ως αποτέλεσμα, 500.000 παιδιά ανατρέφονται μόνο από μια μητέρα ή έναν πατέρα. Αυτούς βοηθά και υποστηρίζει το Κέντρο Ενιαίων Γονέων.
Το Κέντρο Ενιαίων Γονέων ιδρύθηκε τον Μάιο του 2018 για τις μεγαλύτερες μειονοτικές οικογένειες της Ουγγαρίας, τις μονογονεϊκές οικογένειες.
Από τότε:
• 7600 οικογένειες έχουν απολαύσει υπηρεσίες, βοήθεια και είναι μέρος μιας κοινότητας,
• 800 επαγγελματίες έχουν συμμετάσχει στις επαγγελματικές εκδηλώσεις του Κέντρου,
• 80 εθελοντές βοηθούν το έργο του Κέντρου,
• Έχει οργανώσει εργαστήρια και επαγγελματική κατάρτιση για 50 ΜΚΟ,
• Έχει διοργανώσει εκδηλώσεις για 150 παιδιά και γονείς που ζουν πέρα από τα σύνορα της Ουγγαρίας,
• Το Κέντρο έχει οργανώσει και προσφέρει διακοπές και κάμπινγκ για 3100 γονείς και παιδιά.
Οι μονογονεϊκές οικογένειες υποστηρίζονται με δωρεάν υπηρεσίες, εκδηλώσεις, βοήθεια και δωρεές σε κοινόχρηστο χώρο 400 τετραγωνικών μέτρων και υποστήριξη στο Κέντρο Ενιαίων Γονιών.
Το Κέντρο είναι ένα κέντρο αντιμετώπισης κρίσεων, με χώρους υποστήριξης, κέντρο παιχνιδιού, καφετέρια και χώρο εκδηλώσεων.

Για περισσότερες πληροφορίες, μπορείτε να επισκεφθείτε τον ιστότοπο του Κέντρου:
www.singleparents.hu

Πηγές

- Basic mathematics concepts, lessons, tests https://www.basic-mathematics.com/
- Maths unlimited, online tests and worksheets https://eu.edugain.com/
- Mean, median and mode review https://www.khanacademy.org/math/statistics-probability/summarizing-quantitative-data/mean-median-basics/a/mean-median-and-mode-review
- Range https://www.mathgoodies.com/lessons/vol8/range
- Probability https://www.mathsisfun.com/data/probability.html
- Basics of statistical analysis https://whatis.techtarget.com/definition/statistical-analysis
- The different uses of statistics in everyday life https://www.learnpick.in/blog/different-uses-of-statistics-in-daily-life
- A short video on statistics https://www.youtube.com/watch?v=055JhRCO8fA
- Physics and Chemistry concepts https://study.com/academy/lesson/teaching-physics-chemistry-concepts-in-early-childhood.html
- What is physics? https://www.khanacademy.org/science/physics/one-dimensional-motion/introduction-to-physics-tutorial/a/what-is-physics
- Introduction to the major laws of physics https://www.thoughtco.com/major-laws-of-physics-2699071
- Examples of physics in everyday life https://studiousguy.com/10-examples-of-physics-in-everyday-life/
- The laws of thermodynamics https://www.khanacademy.org/science/biology/energy-and-enzymes/the-laws-of-thermodynamics/a/the-laws-of-thermodynamics
- The fundamental laws of electricity https://testguy.net/content/272-Basic-Electrical-Theory-The-Fundamental-Laws-of-Electricity
- Darwin, evolution, natural selection https://www.khanacademy.org/science/biology/her/evolution-and-natural-selection/a/darwin-evolution-natural-selection
- Safety with gas https://www.arrivealive.mobi/safety-with-gas
- Ala-Mutka, K., Punie, Y., & Redecker, C. (2008). Digital Competence for Lifelong Learning. Luxembourg: Institute for Prospective Technological Studies.
- Chan, B., Churchill, D., & Chiu, T. (2017). Digital Literacy Learning in Higher Education through Digital Storytelling Approach. Journal of International Education Research, 13(1), 1-16.
- Council of Europe. (2007). Key Competences for Lifelong Learning. European Reference Framework. Luxembourg: Office for Publications of the European Communities.
- Couto, M., Lucas, C., Brites, M., & Pereira, L. (2018). Digital Literacy in Europe: Best Practices in Six Countries. EDULEARN18 Conference, (pp. 3530-3538). Palma, Mallorca.
- D.Zhang, & Livingstone, S. (2019). Inequalities in how parents support their children's development with digital technologies. Department of Media and Communications.
- DefinedSTEM. (n.d.). A Guide to Project-Based Learning for K-12 Educators. DefinedSTEM.

- Gutierrez Martin, A., & Tyner, K. (2012). Media Education, Media Literacy and Digital Competence. Media Literacy in Multiple Contexts, 19, 31-39. Retrieved from https://www.revistacomunicar.com/indice-en/articulo.php?numero=38-2012-05.
- Helsper, E., van Deursen, A., & Enyon, R. (2015). Tangible Outcomes of Internet Use. Digital Skills to Tangible Outcomes Project Report. Retrieved from www.oii.ox.ac.uk/research/projects/?id=112
- Kampylis, P., Punie, Y., & Devine, J. (2015). Promoting Effective Digital-Age Learning- A European Framework for Digitally-Competent Educational Organisations. European Union.
- Libreau, G. (2017). Digital Competences. Brussels: European Commission.
- McGarr, O., & Mcdonagh, A. (2017). Digital Competence in Teacher Education. Output 1 of the Erasmus+ funded Developing Student Teachers' Digital Competence (DICTE). Retrieved from https://dicte.oslomet.no/
- Ortlieb, E., Cheek Jr., E., & Semingson, P. (2018). Best Practices in Teaching Digital Literacies. Bingley: Emerald Publishing Limitied.
- Pavlick, J. (2017). Challenges of parental responsibility in the digital age: A global perspective. Retrieved 11 2, 2020, from LSE: https://blogs.lse.ac.uk/parenting4digitalfuture/2017/12/13/challenges-of-parental-responsibility/
- Redecker, C., & Punie, Y. (2017). European Framework for the Digital Competence of Educators: DigCompEdu. Luxembourg: Publication Office of the European Union.
- Silva, K. D., & Behar, P. (2019). Digital Competences in Education: A Discussion of the Concepts. Educao em Revista. doi:http://www.scielo.br/scielo.php?pid=S010246982019000100419&script=sci_arttext&tlng=en
- van Deursen, A., & van Dijk, J. (2009). Improving digital skills for the use of online public information and services. Government Information Quarterly, 26, 333-340.
- van Deursen, A., & van Dijk, J. (2014). Digital Skills: Unlocking the Information Society. New York: Palgrave MacMillan.
- van Laar, E., van Deursen, A., van Dijk, J., & de Haan, J. (2017). The relation between 21st century skills and digital skills or literacy: A systemic literature review. The relation between 21st century skills and digital skills or literacy: A systemic literature review. doi:10.1016/j.chb.2017.03.010
- Yu, T., Lin, M., & Liao, Y. (2017). Understanding factors influencing information communication technology adoption behavior: The moderators of information literacy and digital skills. Computers in Human Behavior, 71, 196-208.
- A resource for new entrepreneurs and willing to become one https://www.entrepreneur.com
- Materials on entrepreneurship and lifestyle entrepreneurship http://www.ace-erasmusplus.eu
- Entrepreneurial skills description https://www.mindtools.com/pages/article/newCDV_76.htm
- Most Important Skills Entrepreneurs Need https://www.forbes.com/sites/quora/2017/09/11/what-are-the-most-important-skills-entrepreneurs-need/#7fb465bb106c
- Writing a business plan https://articles.bplans.com/how-to-write-a-business-plan-updated-for-2020/
- Market research methods https://www.brandwatch.com/blog/market-research-methods/

- https://www.youthpass.eu/es/youthpass/documentation/action-2/key-competence-learning-to-learn/
- http://keyconet.eun.org/learning-to-learn
- https://www.educationdegree.com/articles/educational-learning-theories/
- https://www.verywellmind.com/learning-theories-in-psychology-an-overview-2795082
- https://www.simplypsychology.org
- https://www.psychology.org/resources/educational-psychology-theories
- https://www.instructionaldesign.org/theories/experiential-learning/
- https://serc.carleton.edu/integrate/teaching_materials/civic_engagement/evaluate_civic.html
- https://www.youthpass.eu/en/youthpass/documentation/action-2/key-competence-social-and-civic/
- G. Almond, S. Verba: The Civic Culture. Political Attitudes and Democracy in Five Nations, Princeton 1963
- L. Pye, S. Verba (Ed.): Political Culture and Political Development; Princeton, 1972 (2. edition)
- R. D. Putnam: Bowling Alone. The Collapse and Revival of American Community; New York 2000;
- http://www.ecs.org/clearinghouse/01/10/48/11048.pdf
- https://www.icivics.org/DemocracyAtPlay-Family
- https://www.intechopen.com/books/early-childhood-education/promoting-the-social-competence-of-each-and-every-child-in-inclusive-early-childhood-classrooms
- https://issuu.com/csg.publications/docs/civics_toolkit_2017_web
- http://www.ecs.org/clearinghouse/01/10/48/11048.pdf
- Murray Print, Dirk Lange, Civic Education and Competence for engaging citizens in democracies. Springer Science &Business Media, 2013
- John Dewey, Democracy and Education, 1997
- https://en.wikipedia.org/wiki/Global_Classrooms
- https://www.pblworks.org/what-is-pbl
- https://my.pblworks.org/resource/document/project_design_rubric
- https://my.pblworks.org/resource/document/project_assessment_map
- https://my.pblworks.org/resource/document/project_work_report_team
- https://my.pblworks.org/resource/document/project_presentation_audience_feedback_form
- https://www.edutopia.org/project-based-learning
- https://www.teachthought.com/project-based-learning/a-better-list-of-ideas-for-project-based-learning/
- https://www.innovationunit.org/wp-content/uploads/2017/04/Work-That-Matters-Teachers-Guide-to-Project-based-Learning.pdf
- https://www.edutopia.org/project-based-learning-guide-implementation
- https://inservice.ascd.org/project-based-learning-creates-exemplary-citizens/
- https://www.socialstudies.org/c3